

ДЕЛА АПОСТОЛСКА

јул, август, септембар 2018.

Садржај:

1. Бићете Моји сведоци	5
2. Педесетница	13
3. Живот у Раној цркви	21
4. Прве црквене вође	29
5. Павлово обраћење	37
6. Петрова служба	45
7. Павлово прво мисионарско путовање	53
8. Јерусалимски сабор	61
9. Друго мисионарско путовање	69
10. Треће мисионарско путовање	77
11. Хапшење у Јерусалиму	85
12. Утамничење у Тесарији	93
13. Путовање у Рим	101

ДЕЛА АПОСТОЛСКА

Аутор: Вилсон Пароши

Број: 3/2018.

Припрема:

Хришћанска адвентистичка црква, Одељење за суботну школу

www.subotnaskola.org

Одговара: Игор Боснић, Београд, Радослава Грујића 4

Превод: Драгана Тодоран

Лектура: Томислав Стефановић

Прелом: Гордана Ардељан

Издаје: »Препород«, Београд

За издавача: Ђорђе Трајковски, 11000 Београд, Радослава Грујића 4

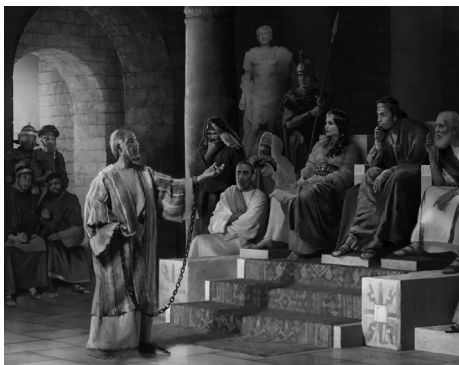
Штампа: »EURO DREAM«, Нова Пазова, 2018.

Тираж: 2900

Табеле припрема Одељење за суботну школу

© [2018] Генерална конференција Хришћанске адвентистичке цркве*. Сва права придржана. Ниједно лице или установа не може да мења, преправља, прилагођава, преводи, репродукује или објављује ниједан део библијске поуке без претходног писменог одобрења Генералне конференције Хришћанске адвентистичке цркве*. Одељенске службе Генералне конференције Хришћанске адвентистичке цркве* су овлашћене да се побрину за превод библијске поуке, у складу са посебним смерницама. Ауторска права таквих превода и њихово објављивање и даље су у надлежности Генералне конференције. Изрази »Хришћанска адвентистичка«, »Адвентистичка« и лого са пламеном су регистроване ознаке Генералне конференције Хришћанске адвентистичке цркве* и не могу се користити без претходног одобрења Генералне конференције.

У В О Д ПОБЕДА ЈЕВАНЂЕЉА

Многи историчари верују да су се три најзначајнија раздобља у светској историји догодила када је мала група људи, углавном Јевреја под вођством Светог Духа, однела Јеванђеље свету. Дела апостолска представљају извештај о та три значајна раздобља, која су се протезала од Исусовог васкрсења 31. године до краја Павловог првог утамничења у Риму 62. године (Дела 28,30). Књига је сигурно написана убрзо после тога, јер се извештај завршава у том тренутку, иако постоје докази да је Павле ослобођен тамнице и да је наставио свој мисионарски рад, проповедајући и путујући, све док није био ухваћен неколико година касније и погубљен у Риму 67. године.

У Делима апостолским не спомиње се писац књиге, али црквена историја је одувек сматрала да је у питању Лука, »лекар љубазни«, споменут у Колошанима 4,14. и Павлов сапутник (2. Тимотију 4,10.11; Филимону 23.24). За Луку се такође по традицији верује да је писац трећег Јеванђеља, без сумње »прва књига« споменута у тексту Дела 1,1. (упоредите: Лука 1,3). И Јеванђеље по Луки и Дела апостолска су књиге које говоре о почецима хришћанства, његовом пореклу (Исусов живот и служба) и ширењу (мисионарски напори апостола).

Мисионарски напори заједно чине око 27 процената Новог завета, што представља највећи допринос једног писца. У својој Посланици Колошанима, Павле спомиње Луку као сарадника, незнабошца, некога ко није »из обрезања«. (Дела 10,45; Колошанима 4,7-14) Лука је, према томе, једини писац новозаветних књига који није Јеврејин.

Чини се да то објашњава једну од његових главних тема: свеопшти карактер спасења. Бог нема миљенике. Црква је позвана да сведочи

свим људима, без обзира на њихову расу, друштвену класу или пол (Дела 1,8; Дела 2,21.39.40; Дела 3,25; Дела 10,28.34.35). Не чинити тако, било због предрасуда или удобности, представља извртање Јеванђеља и супротно је основним истинама Божје речи. Пред Богом смо сви исти: грешници којима је потребно откупљење у Исусу Христу.

Зато није случајно што је Лукин главни јунак Павле, »апостол незнабожаца« (Римљанима 11,13), коме је посвећено скоро две трећине Дела апостолских.

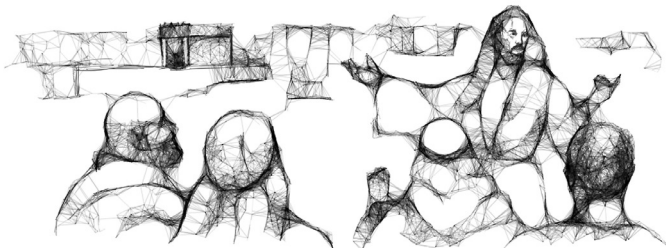
Друге важне теме у Делима су следеће: Божја врховна власт и Његове божанске намере (Дела 17,24.25; Дела 20,27; Дела 23,11); прослављање Исуса као Господа и Спаситеља (Дела 2,32.36; Дела 3,13.15; Дела 4,10-12; Дела 5,30.31); и нарочито улога Светог Духа у оспособљавању и вођењу Цркве у мисији (Дела 2,1-4; Дела 4,24-31; Дела 8,14-17.29.39; Дела 10,19.20). У ствари, достигнућа Ране цркве нису била резултат људске мудрости или способности, иако је Богу било угодно да употреби некога попут Павла који је извршио утицај на свет на начин на који ниједан други апостол то није учинио или можда није био у стању (1. Коринћанима 15,10).

Дела апостолска обухватају развојно раздобље Ране цркве, у коме је дошло до знатног административног и чак теолошког раста. То можемо видети, на пример, по томе како се Црква бавила питањем времена Исусовог другог доласка, положајем незнабожаца, улогом вере у спасењу. Међутим, оно што је Рана црква успела да оствари у тако кратком временском раздобљу је трајно сведочанство шта Бог може да учини преко оних који понизе своје срце у молитви, превазиђу личне разлике и дозволе да их Свети Дух употреби Богу на част и славу.

Дела апостолска представљају извештај о онима које је Бог позвао да започну рад. Шта ми које је Бог позвао да заврше дело можемо научити из извештаја о њима?

Вилсон Пароши је професор Новог завета на Бразилском адвентистичком универзитету у Сао Паулу. Докторирао је на универзитету Ендрус (2004) и завршио постдокторске студије на Универзитету у Хајделбергу, у Немачкој (2011).

БИЋЕТЕ МОЈИ СВЕДОЦИ

Текстови за проучавање у току седмице: Дела 1,6-8; Лука 24,25; Лука 24,44-48; 5. Мојсијева 19,15; Дела 1,9-26; Приче 16,33.

Текст за памћење: »Него ћете примити силу кад сиђе Дух Свети на вас; и бићете Ми свједоци и у Јерусалиму и по свој Јудеји и Самарији и тја до краја Земље.« (Дела 1,8)

Исусова мисија на Земљи била је завршена. Бог је ускоро требало да пошаље Светог Духа који ће, одобравајући њихове напоре многим знацима и чудима, оспособити и водити ученике у мисији која ће се раширити до краја Земље. Исус није могао заувек остати са њима у људском телу. Он не само да је утеловљењем био физички ограничен када је реч о светској мисији, већ су Његово вазнесење и прослављање на Небу били неопходни да би Свети Дух дошао.

Међутим, ученици до Исусовог васкрсења ово нису разумели. Када су напустили све да би Га следили, веровали су да је Он политички ослободилац који ће једнога дана протерати Римљане из земље, поново успоставити Давидову лозу и обновити Израиљ вративши му славу из прошлости. Није им било лако да другачије размишљају.

Ово је главно питање Исусових последњих налога упућених ученицима у 1. поглављу Дела апостолских. Обећање о Светом Духу дато је у овом оквиру. Ово поглавље такође описује Исусов повратак на Небо и како се Рана црква припрема за дан Педесетнице.

У Старом завету постоје две врсте пророчанстава о Месији, једно које предвиђа да ће доћи Месија цар који ће заувек владати (Псалми 89,3.4.35-37; Исаија 9,6.7; Језекиљ 37,25; Данило 2,44; Данило 7,13.14), и једно које предсказује да ће Месија умрети за грехе људи (Исаија 52,13-53,12; Данило 9,26). Ова пророчанства не противрече једно другом. Она само указују на два узастопна дела Месијине службе: прво ће страдати, а затим постати Цар (Лука 17,24.25; Лука 24,25.26).

Међутим, кад је очекивање Месије од стране Јевреја у првом веку било у питању, проблем је био у томе што је оно било једнострано. Нада у царског Месију који ће донети политичко ослобођење помрачила је идеју о Месији који ће страдати и умрети.

Ученици су у почетку гајили ову наду о Месији као цару. Веровали су да је Исус Месија (Матеј 16,16.20) и понекад су се препирали међу собом ко ће седети са Његове леве и десне стране када буде усталичен (Марко 10,35-37; Лука 9,46). Упркос Исусовим опоменама о судбини која Га чека, они нису могли да схвате на шта је мислио. Према томе, када је умро, постали су збуњени и обесхрабрени. Изјавили су: »А ми се надасмо да је Он Онај који ће избавити Израиља.« (Лука 24,21)

Прочитајте текст из Дела 1,6. Шта ово питање говори о томе што још нису схватили? Како им је Исус одговорио у наредном стиху, Дела 1,7?

Ако Исусова смрт представља погубни ударац за наду ученика, онда је васкрсење обнавља, подижући њихова политичка очекивања можда у неслућене висине. Чинило се стварним размишљати о васкрсењу као снажном показатељу да ће месијанско царство коначно бити успостављено.

Одговарајући на њихово питање, Исус није дао непосредан одговор. Он није одбацио претпоставку о скором царству која се крила иза питања ученика, али није је ни прихватио. Оставио је питање отвореним, подсећајући их да је време када ће се нешто догодити у Божјој власти, и као такво недокучиво је људима.

Шта је према тексту Лука 24,25. био стваран проблем ученика? Зашто је лако веровати у оно у шта желимо да верујемо, насупротив онемо што Библија стварно учи? Како можемо избећи ову замку?

Прочитајте текст из Дела 1,8. Шта се очекивало од ученика да ураде уместо да се упуштају у нагађања о пророчанствима?

У овом тексту споменути су четири важна елемента у вези са мисијом ученика:

1. *Дар Светог Духа.* Дух је увек деловао у Божјем народу. Међутим, према речима пророка посебно изливање Духа догодиће се у будућности (Исаија 44,3; Јоило 2,28.29). Пошто је Исус лично био помазан Духом, Свети Дух је већ деловао у време Његове службе (Лука 4,18-21), али званично није му била поверена дужност, све док Христос није био прослављен на Небу (Јован 7,39; Дела 2,33).

2. *Улога сведочанства.* Сведочанство представља извештај из прве руке. Ученици су потпуно били оспособљени да дају такво сведочанство (Дела 1,21.22; Дела 4,20; упоредите са: 1. Јованова 1,1-3) и приме налог да са светом поделе своје јединствено искуство са Исусом.

3. *План мисије.* Прво је требало да сведоче у Јерусалиму, затим у Јудеји и Самарији, и на крају до краја Земље. Био је то прогресиван план. Јерусалим је био средиште јеврејског верског живота, место у коме је Исус био осуђен и разапет. Јудеја и Самарија биле су суседне области у којима је Исус такође служио. Међутим, није требало да се ученици ограниче само на ова подручја. Поље њихове мисије био је цео свет.

4. *Правац мисије.* У старозаветно време народе је требало привући Богу (види: Исаија 2,1-5), није Израил требало да »поведе« Бога народима. Неколико изузетака (на пример, Јона) не поништавају опште правило. Сада је стратегија била другачија. Јерусалим је и даље био средиште, али уместо да остану и јачају корене на том месту, од ученика се очекивало да пођу у најудаљеније крајеве Земље.

Какву су суштинску поруку ученици требало да проповедају? Лука 24,44-48.

У раздобљу од четрдесет дана које је Исус провео са ученицима после васкрсења (Дела 1,3), сигурно им је објаснио многе истине о Божјем царству, иако је још увек остало много од тога што нису разумели, као што је показало питање које су поставили (Дела 1,6). Познавали су пророчанства, али су сада могли да их сагледају у новом светлу, светлу које је блистало са крста и из празне гробнице (види: Дела 3,17-19).

ОН ЋЕ ПОНОВО ДОЋИ

Прочитајте текст из Дела 1,9-11. Како Лука приказује Исусово вазнесење? Зашто је значајно то што су два анђела разговарала са ученицима (види: 5. Мојсијева 19,15)?

Лукин извештај о вазнесењу прилично је кратак. Исус је био са ученицима на Маслинској гори, и док их је благосиљао (Лука 24,51), узет је на Небо. Језик употребљен овде је, наравно, феноменолошки; односно, догађај је приказан онако како је изгледао у људским очима, не какав је стварно био. Исус је напуштао Земљу, и није било другог начина да то учини на видљиви начин осим да се вине у висине.

Исусово вазнесење било је Божје натприродно дело, једно од многих у Библији. Лука је то навестио употребом облика пасива *eperte* »био је однесен«, »однесе Га«. (Дела 1,9) Иако се у Новом завету користи само на овом месту, овај глаголски облик неколико пута налазимо у грчкој верзији Старог завета (Септуагинти) у којој се описује Божје деловање, што указује да је Бог лично вазнео Исуса на Небо, као што Га је и подигао из мртвих (Дела 2,24.32; Римљанима 6,4; 10,9).

Када је Исус већ био сакривен иза облака, Лука извештава – само у Делима апостолским – да су две особе обучене у бело стале пред ученике. Овај опис се подудара са описом анђела одевених у сјајне хаљине (Дела 10,30; Јован 20,12). Они су дошли да увере ученике да ће се Исус вратити на исти начин као што је отишао. Такође, само је у Делима речено да је Исус отишао »из очију њиховијех«. (Дела 1,9)

Дакле, видљиво вазнесење постало је јемство да ће и повратак бити видљив, да ће се, такође, одиграти на облаку, мада овога пута »са силом и славом великом« (Лука 21,27), не више као догађај личне природе, јер »угледаће Га свако око« (Откривење 1,7), и неће бити сам (Лука 9,26; 2. Солуњанима 1,7). Слава Другог доласка премашеће славу вазнесења.

Како стварност Другог доласка и обећања о њему увек можемо имати пред собом? Како ова узвишена истина треба да утиче на све области нашег живота, као што су новчана средства, највише вредности и моралне одлуке?

ПРИПРЕМА ЗА ДАН ПЕДЕСЕТНИЦЕ

Исус у свом одговору (Дела 1,7.8) није дао никакво обећање у вези са временом. Ипак, на основу Његових речи природно је било закључити да ће се Он вратити одмах након што Дух дође и ученици заврше своју мисију (види: Матеј 24,14). Анђели својом напоменом (Дела 1,11), такође, нису одговорили на питање када ће царство доћи, али могло се схватити да ће се то ускоро догодити. Вероватно је да ово објашњава зашто се ученици »вратише у Јерусалим с великом радошћу«. (Лука 24,52) Обећање о Исусовом другом доласку у неодређено време, које је требало да им пружи додатно охрабрење за обављање мисије, схваћено је тако као да је крај близу. Даљи развој догађаја у Делима потврдиће ову идеју.

Прочитајте текст из Дела 1,12-14. Ко је још био у Горњој соби, и како су се припремали за изливање Духа?

Вративши се са Маслинске горе, ученици су се окупили у горњој гостинској соби (на латинском *cenaculum*) у двоспратној приватној кући у Јерусалиму. Одређени број жена, које су следиле Исуса (Лука 8,1-3; Лука 23,49; Лука 24,1-12), као и Исусова мајка и браћа, налазили су се тамо са ученицима.

Исусова браћа (Марко 6,3) били су или млађи Јосифови и Маријини синови (Матеј 1,25; Лука 2,7) или, што је вероватније, Јосифови синови из првог брака, што би у том случају значило да је Јосиф био удовац када се оженио Маријом. Њихово присуство међу ученицима представља изненађење, јер су они увек били сумњичави према Исусу (Марко 3,21; Јован 7,5). Ипак, Исусово васкрсење и посебно појављивање пред Јаковом (1. Коринћанима 15,7) извршило је одређени утицај. Јаков је касније очигледно заменио Петра у вођству хришћанске заједнице (Дела 12,17; Дела 15,13; Дела 21,18; Галатима 2,9.12).

Непрекидним молитвама (Дела 1,14) и сталним боравком у Храму славећи Бога (Лука 24,53) несумњиво су се сви посветили признању, покајању и остављању греха. Иако су сматрали да ће после изливања Духа одмах уследити Исусов повратак, њихов духовни став био је у потпуном складу са оним што је требало да се догоди, пошто се Свети Дух излио као одговор на молитву.

Како свакодневним одлукама помажемо да се припреми пут за деловање Духа у нашем животу?

ДВАНАЕСТ АПОСТОЛА

Први административни посао ране хришћанске заједнице, која је бројала око 120 верника (Дела 1,15), био је да изаберу ко ће заменити Јуду.

Прочитајте текст из Дела 1,21.22. На основу чега су бирали Јудиног наследника? Зашто је то било толико важно?

Био им је потребан сведок Исусовог васкрсења (упоредите: Дела 4,33). Ово је веома важно зато што је васкрсење сматрано снажним доказом Исусовог месијанства и истином целокупне хришћанске вере.

Избор је требало направити између оних који су се придружили апостолима у време Исусове службе. Павле је касније наглашавао да је он, упркос томе што није био са Исусом док је био на Земљи, ипак имао право на звање апостола зато што му је сусрет са Исусом на путу у Дамаск омогућио да постане сведок Његовог васкрсења (1. Коринћанима 9,1). Иако је признао да је »недоношче« (1. Коринћанима 15,8), Павле је одбио да себе сматра мање оспособљеним од осталих апостола (1. Коринћанима 9,2; Галатима 2,6-9). То значи да су само Дванаесторица и Павле били апостоли у техничком, ауторитативном смислу (Дела 1,25.26); ипак, у свом основном, општем смислу као изасланици или гласници, израз се'такође' могао користити за друге еванђеоске раднике (Дела 14,4.14; Галатима 1,19).

Прочитајте текст из Дела 1,23-26. Како је Матија био изабран?

Начин на који су изабрали Матију може изгледати необично, али бацање коцке одавно је успостављено као начин доношења одлука (на пример: 3. Мојсијева 16,5-10; 4. Мојсијева 26,55). Поред тога, избор се доносио између два претходно призната кандидата подједнаких особина и способности, што није био корак у непознато. Верници су се, такође, молили Богу, верујући да ће резултат одразити Његову вољу (упоредите: Приче 16,33). Нема доказа да је одлука икада доведена у питање. После дана Педесетнице, бацање коцке више није било неопходно због непосредног вођства Духа (Дела 5,3; Дела 11,15-18; Дела 13,2; Дела 16,6-9).

Ако би вам неко пришао и упитао вас: »Како могу знати шта је Божја воља за мој живот«, шта бисте му одговорили и зашто?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

Читаво раздобље између Педесетнице и Парузије (Другог доласка), ма колико било дугачко или кратко, треба да буде испуњено мисионарским радом Цркве широм света у сили Духа. Христови следбеници треба да објаве шта је Он постигао приликом Првог доласка и позову људе да се покају и поверују у оквиру припреме за Његов други долазак. Они треба да буду Његови сведоци 'тја до краја Земље' (Дела 1,8) и до самог краја... Немамо слободу да се зауставимо, све док се оба циља не остваре.« (Џон Р. Стот, *The Message of Acts: The Spirit, the Church & the World* [Downers Grove: InterVarsity, 1990], стр. 44)

»Спаситељев налог обухвата све вернике. Он до краја времена обухвата све који верују у Христа. Судбоносна је грешка мислити да дело спасавања душа зависи само од рукоположеног проповедника. Јеванђеље је поверено свима који имају надахнуће са Неба. Сви који примају Христов живот одређени су да раде на спасавању својих ближњих. Црква је основана за овакав рад и сви који преузимају на себе свети завет, обавезују се да постану Христови сарадници.« (Елен Вајт, *Чезња векова*, стр. 822. оригинал)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Текст из Дела 1,7. позива се на речи из Јеванђеља по Марку 13,32: »А о дану томе или о часу нико не зна, ни анђели који су на небесима, ни Син, до Отац.« Елен Вајт каже: »Божјем народу никада више неће бити упућена порука утемељена на времену. Ми не треба да знамо тачно време када ће се излити Свети Дух или када ће Христос доћи.« (*Selected Messages*, 1. свеска, стр. 188) Она додаје: »Свако ко почне да објављује поруку о часу, дану или години Христовог доласка, узима на себе јарам да објављује поруку коју му Господ није дао.« (*Advent Review and Sabbath Herald*, 12. септембар 1893) У чему је значај ових изјава за нас данас?

2. Неко је једном рекао: »Богу су више потребни сведоци него адвокати.« Шта мислите о овој изјави?

3. Каква је била улога молитве у Раној цркви? Да ли је случајно што у скоро сваком одлучујућем тренутку у њеном животу налазимо упућивање на молитву (Дела 1,24; Дела 8,14-17; Дела 9,11.12; Дела 10,4.9.30; Дела 13,2.3)? Каква је улога молитве у нашем животу?

ПЕДЕСЕТНИЦА

Текстови за проучавање у току седмице: Дела 2,1-4; Јован 14,16; Дела 2,5-13, Јоило 2,28-32; Дела 2,22-39; Псалми 110,1-3.

Текст за памћење: »Овога Исуса васкрсе Бог, чему смо ми сви свједоци. Десницом, дакле, Божијом подиже се, и обећање Светога Духа примивши од Оца, изли ово што ви сад видите и чујете.« (Дела 2,32.33)

Реч »Педесетница« потиче од речи *pentēkostē*, грчког имена за јеврејски Празник седмица (2. Мојсијева 34,22); такође познат и као Дан првина (4. Мојсијева 28,26). Израз значи »педесети« и дугује своју употребу чињеници да је празник слављен педесети дан после приношења снопа јечма првог дана после Пасхе. Био је то дан радости и захвалности, када је израиљски народ доносио пред Господа »првине жетве пшеничне«. (2. Мојсијева 34,22)

Празник је постао одговарајући симбол духовне жетве Хришћанске цркве, када је Свети Дух био изливен обилније него икада раније, када се у једном дану крстило око три хиљаде људи (Дела 2,41). После Исусовог вазнесења и Његовог прослављања на Небу, ово изливање Духа било је очекиван, натприродан догађај који је преобразио апостоле од једноставних и непознатих Галилејаца у уверене и храбре људе који ће променити свет.

Педесетница се често назива рођенданом Цркве, временом у коме су Христови следбеници, Јевреји и (касније) незнабошци, признати као Божја нова заједница на Земљи.

Послушни Исусовом налогу, верници су у Јерусалиму чекали на обећање Духа. Чекали су усрдно се молећи, искрено се кајући и хвалећи Бога. Када је дошао тај дан, »бијаху заједно сви апостоли« (Дела 2,1), вероватно у истој великој горњој соби, која се спомиње у 1. поглављу Дела апостолских. Међутим, ускоро ће се наћи међу већим скупом људи (Дела 2,6-13).

Прочитајте текст из Дела 2,1-3. Какви натприродни елементи су пратили изливање Духа?

Овај догађај оставио је снажан утисак. Прво се чула изненадна хука с Неба попут дувања силног ветра која је испунила читаву просторију, а онда се појавило нешто налик огњу и спустило се на све присутне.

У Светом писму ветар и огањ често се повезују са »теофанијом« или божанским јављањем (на пример, 2. Мојсијева 3,2; 2. Мојсијева 19,18; 5. Мојсијева 4,15). Ветар и огањ такође могу представљати Дух Божји (Јован 3,8; Матеј 3,11). У случају Педесетнице, шта год да је тачно значење тих појава, били су то знаци који су представили јединствени тренутак у историји спасења, обећано изливање Духа.

Дух је увек деловао. Његов утицај на Божји народ у старозаветним временима често се откривао на приметан начин, али никад у свој својој пунини. »У временима патријараха утицај Светога Духа често се показивао на очигледан начин, али никада у свој својој величини. Сада, слушајући Спаситељеве речи, ученици су се молили за тај дар, док је Христос на Небу додао своје посредовање. Затражио је дар Духа да би га могао излити на своје ученике.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 37. оригинал)

Јован Крститељ прорекао је крштење Духом од стране Месије који ће доћи (Лука 3,16; упоредите: Дела 11,16), а Исус га је лично споменуо неколико пута (Лука 24,49; Дела 1,8). Ово изливање биће Његово прво посредничко дело пред Богом (Јован 14,16.26; Јован 15,26). На дан Педесетнице, обећање је било испуњено.

Иако је крштење Духом на Педесетницу било јединствен догађај повезан са Исусовом победом на крсту и прослављањем на Небу, бити испуњен Духом је искуство које непрестано треба да се понавља у верниковом животу (Дела 4,8.31; Дела 11,24; Дела 13,9.52; Ефесцима 5,18).

Какав доказ имате да Дух делује у вашем животу?

У Делима 2,4. дар Духа се показао кроз говорење језика. Ипак, овај дар био је само један од многих различитих испољавања Духа (Дела 10,45.46; Дела 19,6). Друга обухватају прорицање будућности (Дела 11,28), примање виђења (Дела 7,55), надахнут говор (Дела 2,8; Дела 28,25), исцељење (Дела 3,6.12; Дела 5,12.16), и способност за службу (Дела 6,3.5).

Дар језика није био дарован на дан Педесетнице зато што је то уобичајен или најважнији доказ изливања Духа. Био је испољен да би мисија Цркве у свету била покренута. Односно, позив упућен у тексту Дела 1,8. захтевао је дар језика. Да би апостоли превазишли културолошке препреке и Јеванђељем досегли све крајеве Земље, било им је потребно да знају да говоре језицима оних људи који су требало да чују њихове проповеди.

Прочитајте текст из Дела 2,5-12. Шта представља доказ да су на дан Педесетнице ученици говорили на тадашњим страним језицима?

Процењује се да је у свету у првом веку било осам до десет милиона Јевреја и да је око 60 процената живело изван Јудеје. Многи присутни у Јерусалиму за време празника били су из страних земаља и нису говорили арамејски, језик јудејских Јевреја у то време.

Нема сумње да су већина обраћеника у време Педесетнице били Јевреји из различитих земаља, који су сада били у прилици да чују Јеванђеље на свом језику. Да су апостоли говорили на постојећим страним језицима, а не на непознатим језицима у заносу, можемо доказати изразом *dialektos* (Дела 2,6.8), што означава језик народа или области (упоредите: Дела 21,40; Дела 22,2; Дела 26,14). По томе је јасно да су говорили на тадашњим различитим језицима. Чудо је било што су неуди Галилејци сада говорили језиком који, само неколико часова раније, нису знали. За тамошње Јевреје који су били сведоци овог догађаја, а нису познавали ове језике, једино могуће објашњење било је да су се апостоли опили, изговарајући необичне бесмислене гласове. »А други потсмивајући се говораху: напили су се слаткога вина.« (Дела 2,13)

Иако се пред њиховим очима догодило снажно испољавање Божје силе, ови људи су помислили да је у питању пијанство. Како можемо бити пажљиви да и сами не будемо у тој мери духовно слепи?

ПЕТРОВА ПРОПОВЕД

Оптужба да су пијани пружила је Петру прилику да објасни шта се догађа. У свом говору апостол је прво указао на Писмо (Дела 2,16-21), описујући изливање Духа као испуњење пророчанства.

Упоредите следеће текстове: Дела 2,17. и Јоило 2,28. Како је Петар схватио време испуњења Јоиловог пророчанства?

Јоилово пророчанство говорило је о будућем спасењу (Јоило 2,32), које ће бити карактеристично по знаковима у природи и обилном изливању Духа (Јоило 2,28-31). Тумачећи догађај на дан Педесетнице у светлу овог пророчанства, Петар је намеравао да нагласи историјски значај тог тренутка. Међутим, постоји важна разлика у начину на који наводи Јоилове речи. Уместо Јоилове уводне речи »послије« (Јоило 2,28), која је у општем смислу указивала на будућност, Петар је рекао »у посљедње дане« (Дела 2,17), наговештавајући да је завршни чин у великој драми спасења управо почео. То, наравно, није потпун опис догађаја последњих дана, већ показатељ великог осећања хитности које је одликовало Рану цркву. Они нису знали када ће доћи крај, али су били уверени да неће дуго чекати.

Прочитајте текст из Дела 2,22-32. Шта је била главна мисао у Петровом представљању Јеванђеља?

После наглашавања пророчког значаја дана Педесетнице, Петар се окренуо недавним догађајима везаним за Исусов живот, смрт и васкрсење. Међутим, у највећој мери нагласио је васкрсење, будући да представља одлучујући чинилац у извештају о Јеванђељу. Сматрајући да је васкрсење коначна Исусова одбрана (Дела 2,22.27), Петар је навео текст из Писма да би објаснио његово значење.

Пошто је Исус био Месија, смрт Га није могла задржати. Тако је за Петра и остале писце Новог завета Исусово васкрсење било снажан доказ, не само да је Исус Месија, већ целокупне хришћанске поруке о спасењу.

С обзиром да је смрт свуда око нас, да увек прети нама или нашим вољенима, зашто је Исусово васкрсење тако важна истина?

ИСУСОВО ПРОСЛАВЉАЊЕ

»Десницом, дакле, Божијом подиже се, и обећање Светога Духа примивши од Оца, изли ово што ви сад видите и чујете.« (Дела 2,33)

У трећем делу говора, Петар се вратио на питање језика, који су најпре привукли народ. Верници нису били пијани, што би било необично у девет сати ујутру (Дела 2,15), већ су говорили језицима јер се свети Дух управо излио са Неба.

Прочитајте текст из Дела 2,33-36. Како је изливање Духа повезано са тим да је Божја десница подигла Исуса?

Божја десница представља положај и власт (Псалми 110,1-3). Петрова тврдња, коју је утемељио на Писму, гласи да је Исус излио Духа на своје следбенике захваљујући томе што је уздигнут на такав положај на Небу. Прослављање није пружио Исусу статус који није имао раније (Јован 1,1-3; Јован 17,5). Уместо тога, оно је представљало Очево врховно признавање Његовог права као Господа и Спаситеља (Дела 2,36).

Овај догађај нас заправо приближава једној од најважнијих тема у Светом писму: космичкој борби између добра и зла. Суштина је да Дух не би могао доћи у свој пуници да Исус није био прослављен (Јован 7,39), а Исус не би био прослављен да није извојевао победу на крсту (Јован 17,4.5). Другим речима, Исусово прослављање било је услов за изливање Духа зато што је означавало Божје одобравање Исусовог дела на крсту, укључујући и пораз онога који је преузео власт над овим светом (Јован 12,31).

Појављивање греха у свету бацило је сенку на Бога. Исусова смрт била је неопходна, не само ради откупљења људског рода, већ и да би Бог био оправдан, а сотона разоткривен као варалица. У Исусовој служби, време спасења већ је почело (Лука 4,18-21). Када је истеривао демоне или опраштао грехе, Исус је ослобађао сотонине заточенике. Ипак, крст Му је дао потпуну власт да то чини. Дакле, када је Христова добровољно принета жртва била потврђена на Небу, сотона је задобио одлучујући ударац, а Дух се излио да припреми народ за Христов долазак.

Петрови слушаоци били су погођени његовим речима. Појединци су можда били међу онима који су се пре неколико седмица залагали за Исусово распеће (Лука 23,13-25). Али сада, уверени да је Исус из Назарета заиста Месија кога је Бог поставио, завапили су жалосног срца: »Шта ћемо чинити?« (Дела 2,37)

Прочитајте текст из Дела 2,38. Која два основна елемента су неопходна за опроштење?

Покајање значи корениту промену животног тока, окретање од греха (Дела 3,19; Дела 26,20), а не само осећање жалости и кајања. Заједно са вером, право покајање је Божји дар, али попут осталих дарова, може се одбацити (Дела 5,31-33; Дела 26,19-21; Римљанима 2,4).

Од времена Јована Крститеља, покајање је повезивано са крштењем (Марко 1,4). Односно, крштење је постало израз покајања, обред који представља прање греха и моралну обнову под утицајем Светог Духа (Дела 2,38; Дела 22,16; упоредите: Титу 3,5-7).

Прочитајте текст из Дела 2,38.39. Које посебно обећање је дато онима који се кају и који учине завет крштењем?

Народу присутном на дану Педесетнице није било понуђено само опроштење греха већ и пунина Духа за лични раст, за службу у Цркви, и нарочито за мисију. Био је то можда најузвишенији од свих благослова, јер главни разлог постојања Цркве јесте да шири Радосну вест, Јеванђеље (1. Петрова 2,9). Дакле, од тог тренутка па надаље, они су имали сигурност спасења и силу Светога Духа, који их је оспособио за мисију на коју је Црква позвана.

Зашто је схватање да можемо бити »ослобођени од греха« толико важно за свакога ко жели да објављује Јеванђеље? Уосталом, какву наду у Исуса можете понудити другима уколико је сами немате?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

Изливање Светог Духа на дан Педесетнице открило је важну истину о томе шта се догодило на Небу и како је Бог Отац прихватио Христову жртву за грехе света. Изливање Духа такође је показало да је Христово дело на Небу у нашу корист, засновано на Његовој жртви принетој на Земљи, сада било свечано започето. Ови задивљујући догађаји су прикази дивне истине да су Небо и Земља повезани на начин у који ми сада једноставно не можемо да проникнемо.

»Христово вазнесење на Небо било је знак да ће Његови следбеници добити обећани благослов... Када је прошао кроз небеска врата, Христос је сео на престо окружен обожавањем анђела. Чим је ова церемонија била обављена, Свети Дух се спустио на ученике у обилној мери и Христос је заиста био прослављен славом коју је од целе вечности имао у Оца. Изливање Духа на дан Педесетнице било је небеско обавештење да је свечано увођење Откупитеља у звање било обављено. Он је у складу са својим обећањем, послао свога Светога Духа са Неба својим следбеницима као доказ да је Он, као Свештеник и Цар, примио сву власт и на Небу и на Земљи, и да је постао Помазаник над својим народом.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 38.39. оригинал)

ЗА РАЗГОВОР:

- 1. Шта од свега што се догодило на дан Педесетнице, Црква може данас очекивати да ће доживети у свом постојању? Шта може да се понови, а шта не?**
- 2. Размишљајте више о чињеници да је Петар Исусово васкрсење учинио толико важним делом поруке коју је упутио на дан Педесетнице. Оно што је васкрсење у још већој мери чинило запањујућим је то што нико није очекивао да ће Месија васкрснути, без обзира на очекивања која су Јевреји у то време имали у вези са Месијом. Та идеја се није налазила ни на чијем духовном радару; они који су чекали долазак Месије то нису очекивали. Какве поуке на основу овога можемо научити о томе да треба да знамо шта Библија учи, насупрот најновијим широко прихваћеним учењима?**
- 3. Текст из Дела 2,38. говори о потреби крштења. Да ли то значи да ће бити изгубљен свако ко је поверовао у Исуса, али је премирио пре него што се крстио? Образложите свој одговор.**

ЖИВОТ У РАНОЈ ЦРКВИ

Текстови за проучавање у току седмице: Дела 2,42-46; Дела 4,34.35; Дела 3,1-26; Дела 4,1-18; Дела 5,1-11; Дела 5,34-39.

Текст за памћење: »И сваки дан бијаху једнако једнодушно у цркви, и ломљаху хљеб по кућама, и примаху храну с радости и у простоти срца, хвалећи Бога, и имајући милост у свију људи.« (Дела 2,46.47)

Осећање хитности у Раној цркви било је веома снажно. На основу тога како је Исус одговорио на питање везано за успостављање месијанског царства, остављајући питање времена отвореним (Дела 1,6-8), могло се схватити да је све зависило од изливања Духа и завршетка апостолске мисије. Тако, када је освануо дан Педесетнице, први верници сматрали су да се све испунило: примили су Светог Духа и објавили Јеванђеље целом свету. Апостоли нису напустили Јерусалим и отишли у свет, већ је свет дошао к њима (Дела 2,5-11).

Следеће што се догодило јесте да су се верници одрекли материјалних добара. Сматрајући да је остало мало времена, продали су све што су имали и посветили себе учењу и заједници настављајући да сведоче о Исусу, али само у Јерусалиму. У животу заједнице, иако успешном у помагању сиромашних, ускоро су се појавиле потешкоће, и Бог је морао да делује да би одржао Цркву уједињеном. Ово је, такође, било време у коме су почели да се суочавају са противљењима. Ипак, усред свега тога, њихова вера остала је непољуљана.

После извештаја о дану Педесетнице, Лука прелази на општи опис унутрашњег живота Цркве у Јерусалиму. »И осташе једнако у науци апостолској, и у заједници, и у ломљењу хљеба, и у молитвама.« (Дела 2,42) Четири споменута појма у основи су представљала поучавање и заједништво. Према 46. стиху, поучавања су се одржавала у Храму, а заједништво је неговано у домовима.

Двориште Храма било је окружено покривеним тремовима који су често коришћени за рабинска поучавања. Да су се верници посветили апостолском учењу показује то што их дар Духа није повео мисаоној религији, већ снажном процесу учења под вођством апостола, чија су ауторитативна учења била потврђена чудесима и знацима (Дела 2,43).

Духовна заједница била је још један нарочит знак побожности првих хришћана. Верници су непрекидно били заједно, не само у Храму, већ и у својим домовима, где су делили оброке, прослављали Вечеру Господњу и молили се (Дела 2,42.46). Одржавајући свакодневна окупљања, рани хришћани изражавали су своју наду у Исусов скорни повратак, када ће Његова заједница са њима бити обновљена у месијанском царству (Матеј 26,29).

Приватни домови имали су кључну улогу у животу Ране цркве. Верници су и даље присуствовали свакодневним церемонијама у Храму (Дела 3,1), а Суботом су по свој прилици били у синагогама са својим сународницима Јеврејима (Јаков 2,2), али су нарочити чиниоци хришћанске вере били обављани у домовима.

Прочитајте следеће текстове: Дела 2,44.45; Дела 4,34.35. Шта је била важна одлика заједнице првих хришћана?

Верујући да је крај близу, сматрали су да материјална добра, »лична својина« (да употребимо савременији израз), више нису важни. Према томе, заједничка употреба материјалних средстава чинила се сврсисходном. Није било разлога да буду забринути за будућност, пошто ће Месија лично испунити њихове потребе у месијанском царству (Лука 22,29.30). Ово дељење, поред тога што је било изузетан пример хришћанске великодушности, омогућило им је да искусе дубље осећање јединства.

Колико сте великодушни када је у питању оно што сте примили од Господа?

У тексту Дела 3,1. забележено је да су Петар и Јован ишли у Храм на молитву која се одржавала у три сата. Ово указује на суштински јеврејски карактер црквене вере у овом раном раздобљу. Односно, апостоли нису ишли у Храм само да би поучавали или довели нове обраћенике, већ зато што су Петар и Јован и даље били Јевреји и као такви и даље су били посвећени јеврејским верским обичајима (Дела 20,16; Дела 21,17-26), бар до овог тренутка. Тамо су учинили запањујуће чудо (Дела 3,1-10), што је Петру пружио прилику да одржи још једну проповед.

Прочитајте текст из Дела 3,12-26. Шта је Петар посебно нагласио у својој проповеди?

Пет главних тачака одређивало је проповедање првих хришћана: Исус је био Месија који је страдао (Дела 3,18); Бог Га је васкрсао (Дела 3,15); Исус је био прослављен на Небу (Дела 3,13); Он ће доћи поново (Дела 3,20); покајање је неопходно за опроштење греха (Дела 3,19).

На много начина ово је иста порука коју ми носимо свету, иако је оквир промењен. Апостоли су се још увек налазили у јеврејском окружењу, када је народ у основи само морао да »пређе« из старог у нови завет уместо да мења веру. Као део Божјег народа, морали су да прихвате Месију и доживе новорођење које следи после искреног прихватања Исуса.

Сада, иако су прилике другачије, порука је у основи иста: Христос је умро за наше грехе, васкрсао је и поново ће доћи. Ово значи да у Њему можемо наћи спасење. Чак и у оквиру Троструке анђеоске вести из 14. поглавља Откривења, Исус Христос распети, Исус Христос васкрсли и Исус Христос који ће поново доћи мора бити у средишту објављивања ових порука.

»Од свих који себе сматрају хришћанима, адвентисти седмодана треба да буду међу првима који ће уздизати Христа пред светом. Објављивање Треће анђеоске поруке позива на представљање истине о Суботи. Ова истина, с другима које су обухваћене у поруци, мора да се објављује; али велико привлачно средиште поруке, Исус Христос, не сме се изоставити. Управо су се поред Христовог крста среле милост и истина, а праведност и мир пољубили. Грешник се мора навести да погледа на Голготу; једноставном вером малог детета он мора да се ослони на Спаситељеве заслуге, прихватајући Његову праведност, верујући у Његову милост.« (Елен Вајт, *Еванђеоски радници*, стр. 156.157. оригинал)

ПРВА ПРОТИВЉЕЊА

Успех Цркве је после кратког времена изазвао противљење одређених јерусалимских вођа. Храмом у Јерусалиму управљао је поглавар свештенички и његови помоћници, углавном садужеји. Поглавар свештенички био је, такође, председник синедрионског савета, кога су у то време углавном чинили садужеји и фарисеји. Пошто садужеји нису веровали у васкрсење, били су веома узнемирени када су Петар и Јован поучавали да је Исус устао из мртвих. Ухапшени од стране стражара у Храму, апостоли су до сутрадан провели у притвору, када су изведени пред Савет (Дела 4,1-7).

Прочитајте текст из Дела 4,1-18. Шта је Петар одговорио када су их упитали каквом силом су то учинили? Шта је била основна порука Петровог одговора коју су вође сматрале претњом?

Изазов у вези са питањем силе који су упутиле јеврејске вође указује на њихову забринутост за власт. Петар је, међутим, изјавио не само да је чудо учињено у Исусово име, већ и да спасење долази само од Њега. Апостоли су се налазили пред највишим јеврејским телом власти; па ипак, служили су Ономе ко има много већу власт. Ови људи били су једноставни, необразовани галилејски рибари; према томе, њихова храброст и речитост изненадила је све присутне. Иако то вође нису схватиле, суштина је да су апостоли били испуњени Светим Духом, управо онако како је Исус прорекао (Матеј 10,16-20).

Пошто нису могли да порекну чудо – излечени човек био је присутан и сви су га могли видети – Синедрион је наредио апостолима да престану да проповедају. Плашили су се њихове поруке као и све веће распрострањености покрета. Пропустивши да добро проуче доказе, дозволили су да предрасуде и жеља за самозаштитом управљају њиховим поступцима.

Петрове последње речи спадају међу најдрагоценије бисере Дела апостолских: »Судите је ли право пред Богом да вас већма слушамо неголи Бога? Јер ми не можемо не говорити што видјесмо и чусмо.« (Дела 4,19.20)

Размишљајте о жељи за влашћу и колико опасна може бити, на било ком нивоу и у било ком оквиру. Зашто као хришћани, позвани да будемо слуге, морамо бити пажљиви кад је у питању привлачност власти?

АНАНИЈА И САПФИРА

Заједничко дељење личних материјалних добара није било обавезно у Раној цркви; односно, то није био званичан услов да би неко постао верник Цркве. Ипак, сигурно је било неколико примера добровољне великодушности који су надахнули целу заједницу. Један такав пример представљао је Варнава (Дела 4,36.37), који ће касније у књизи имати важну улогу.

Међутим, било је и негативних примера који су изнутра угрозили јединство Цркве, управо у време када су почели напади споља.

Прочитајте текст из Дела 5,1-11. Какве поуке проналазимо у овом извештају?

Иако нам Лука није открио све појединости, нема сумње да основни проблем Ананије и Сапфире није био покушај да задрже новац, већ то што су учинили превару у заједници. Њихов грех није био резултат нагле одлуке већ пажљиво смишљеног плана, намерног покушаја »да искушате Духа Господњега«. (Дела 5,9) Они нису имали обавезу да продају своју имовину и дарују новац Цркви. Дакле, када су се обавезали да ће то учинити, можда су поступали само у складу са својим интересима или су покушали да стекну утицај међу браћом великодушним чином вредним хвале.

Ова могућност може нам помоћи да објаснимо зашто их је Бог тако оштро казнио. Чак и ако је црквени заједнички живот био последица уверења да ће Исус ускоро доћи, овај поступак Ананије и Сапфире на самом почетку могао је умањити важност верности Богу и извршити рђав утицај међу верницима. Разлог зашто се не спомиње да је Ананији дата прилика да се покаје, као у Сапфирином случају (Дела 5,8), може се приписати само сажетости извештаја.

Крајњи резултат је да су они од почетка до краја грешно поступали, а грех је озбиљно питање у Божјим очима (Језекиљ 18,20; Римљанима 6,23), иако га Он не кажњава увек у истом тренутку. У ствари, то што се казна често одлаже треба стално да нас подсећа колико је Бог милостив (2. Петрова 3,9).

Зашто морамо бити пажљиви са померањем граница благодати, као што су то чинила ова два верника из Ране цркве?

Ако су апостоли могли бити употребљени да се Божји суд излије за грех, као у случају Ананије и Сапфире, они су, такође, могли бити употребљени да се Божја благодат излије на грешнике. Њихова снажна исцељујућа служба (Дела 5,12-16) била је видљиви доказ да је Божји Дух деловао преко њих. Упечатљиво је веровање да је чак и Петрова сенка могла да лечи људе. Најближу сличност у Јеванђељима налазимо у примеру жене која је била излечена тако што је додирнула Исусову хаљину (Лука 8,43.44). Међутим, Лука не каже да Петрова сенка заиста има исцељујућу силу, већ да је народ мислио да је тако. Ипак, чак и када је свеопште сујеверје било укључено, Бог је и даље изливао своју благодат.

Међутим, што су апостоли све више били испуњавани Духом, и што су се знаци и чуда умножавали, верске вође су у све већој мери постајали завидни. То их је навело да по други пут ухапсе апостоле (Дела 5,17.18). Тек после чудесног избављења (Дела 5,19-24) и другог храброг Петровог говора, наглашавајући да се »већма треба Богу покоравати неголи људима« (Дела 5,29), неки од припадника власти почели су да разматрају могућност да је натприродни утицај на делу.

Прочитајте текст из Дела 5,34-39. Како је Гамалило одвратио Синедрион од смртне пресуде апостолима?

Синедрионом су управљали садужеји, који су са фарисејима чинили утицајну мањину. Гамалило је био фарисеј и доктор права. Толико је био цењен међу Јеврејима да је постао познат као *Rabban* («наш учитељ»), а не само *Rabbi* («мој учитељ»). Павле је био један од његових ученика (Дела 22,3).

Гамалило се сетио два друга побуњеничка покрета у скорој израилској историји који су такође привукли следбенике и изазвали немире. Међутим, вође су биле убијене, а следбеници су се потпуно расули. Поука коју је извукао јесте да ако је хришћански покрет људско дело, ускоро ће нестати. Са друге стране, ако је то био божански покрет, како су тврдили апостоли, да ли су се могли надати да ће му се супротставити? Гамалилов савет је био прихваћен. Апостоли су били ишибани и још једном им је наређено да не говоре у Исусово име.

Шта овај извештај говори колико добар савет често може бити потребан и користан? Како можемо постати спремнији да примимо савет који се састоји из онога што не желимо нужно да чујемо?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»Ми смо пристави којима је одсутни Господар предао на чување своје домаћинство и своје интересе ради којих је дошао на овај свет. Он се вратио на Небо, оставивши нам задатак да се бринемо о томе, и Он очекује да стражимо и чекамо Његов долазак. Будимо верни у вршењу повереног задатка, да нам не би дошао господар изненада и затекао нас како спавамо.« (Елен Вајт, *Testimonies for the Church*, 8. свеска, стр. 37)

»Људи треба да буду свесни светости својих завета и обећања у оквиру Божјег дела. Ова обећања се обично не сматрају обавезнима као што су то писмене обавезе између људи. Међутим, да ли је обећање мање свето и обавезујуће ако је дато Богу? Будући да му недостају одређени технички услови, и не може се наметнути законом, да ли ће хришћанин занемарити обавезу за коју је дао своју реч? Ниједна правна напомена или дужност није у већој мери обавезна од обећања датог за Божје дело.« (Коментари Елен Вајт, *The SDA Bible Commentary*, 6. свеска, стр. 1056)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Исус је између осталог оставио два непосредна завештања ученицима: очекивање Његовог скорог доласка и светску мисију. Како ова два чиниоца треба да утичу на наше схватање мисије и позива да проповедамо Јеванђеље свету?
2. Неко је једном приликом рекао: »Треба да будемо спремни као да ће Исус доћи данас, али да наставимо да радимо као да неће доћи још сто година.« Какву мудрост налазимо у овој изјави, и како је можемо применити на наш позив у животу?
3. Зашто Исусов живот, смрт, васкрсење и повратак морају бити у средишту свега што проповедамо? Или, сагледајте то на следећи начин: Каква је сврха свега што проповедамо без ових догађаја?
4. Чему нас извештај о Ананији и Сапфири учи о томе колико је тешко познавати срце других, било да је у питању добро или зло?
5. Које савремене Гамалиле познајете? Или, да ли сте можда у прилици да ту улогу вршите у животу других људи? У сваком случају, разговарајте у разреду о тренуцима када је давање или примање мудрог савета донело добро. Какве поуке можемо извући из ових примера?

ПРВЕ ЦРКВЕНЕ ВОЂЕ

Текстови за проучавање у току седмице: Дела 6; Дела 7,48; Јеврејима 5,11-14; Михеј 6,1-16; Дела 7; Дела 8,4-25.

Текст за памћење: »И ријеч Божија растијаше, и множаше се врло број ученика у Јерусалиму. И свештеници многи покораваху се вјери.« (Дела 6,7)

Многи обраћеници на дан Педесетнице били су хеленистички Јевреји, односно, Јевреји из грчко-римског света који су сада живели у Јерусалиму (Дела 2,5.9-11). Упркос томе што су били Јевреји, разликовали су се од јудејских Јевреја – споменутих у Делима 6,1. – по много чему. Највидљивија разлика огледала се у томе што углавном нису познавали арамејски језик којим се говорило у Јудеји.

Било је још неколико других разлика, и културолошких и верских. Пошто су рођени у страним земљама, нису имали корене у јудејско-јеврејским обичајима, или њихови корени нису били толико дубоки као корени јудејских Јевреја. По свој прилици нису били толико везани за церемоније у Храму и оне видове Мојсијевог закона који су били примењивани само у израиљској земљи.

Такође, пошто су провели већину свог живота у грчко-римском окружењу и у блиском додиру са незнабошцима, били су самим тим спремнији да схвате свеобухватан карактер хришћанске вере. У ствари, било је много хеленистичких верника које је Бог употребио да испуне налог и однесу сведочанство целом свету.

ИЗБОР СЕДМОРИЦЕ

Прочитајте текст из Дела 6,1. Какав приговор су упутили хеленистички верници?

»Повод за приговор било је наводно занемаривање грчких удовица приликом свакодневног дељења помоћи. Свака неравноправност била би у супротности с духом Јеванђеља, али сотона је, ипак, успео да пробуди сумњу. Хитне мере одмах су биле предузете с циљем да се уклони свака прилика за незадовољство, и да непријатељ не би победио у својим напорима да унесе раздор међу вернике.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 88. оригинал)

Решење предложено од стране апостола састојало се у томе да Јевреји изаберу седморицу људи између себе да »служе (*diakoneō*) око трпеза« (Дела 6,2), док ће они проводити време у молитви и остати у »служби (*diakonia*) ријечи«. (Дела 6,4) С обзиром да *diakoneō* и *diakonia* припадају истој групи речи, једину стварну разлику запажамо између речи »трпеза« (Дела 6,2) и »ријечи« (Дела 6,4). Ова појединост, заједно са изразом »сваки дан« (Дела 6,1), указује на два главна чиниоца из свакодневног живота Ране цркве: поучавање (»реч«) и заједницу (»трпеза«). Други се састојао од заједничких оброка, Вечере Господње и молитава (Дела 2,42.46; Дела 5,42).

То значи да су се апостоли, као опуномоћени повереници Исусових учења, углавном бавили поучавањем верника библијским истинама и молитвом, док су седморица била задужена за активности заједнице које су одржаване у неколико цркава у домовима. Међутим, њихове дужности нису биле ограничене на дужности ђакона како их ми данас схватамо. Они су заправо били прве црквене вође.

Прочитајте текст из Дела 6,2-6. Како су седморица изабрана и уведена у службу?

Кандидати су требало да се издвоје моралним, духовним и практичним особинама: требало је да уживају частан углед и буду испуњени Духом и мудрошћу. Уз одобрење заједнице, седморица су изабрана, а затим припремљена за службу уз молитву и полагање руку. Овај обичај указује на јавно признање и додељивање ауторитета њиховој ђаконској служби.

Веома је лако сејати раздор у редовима, зар не? Како можемо учинити све у Богом даној сили да одржимо мир међу собом и усредсредимо се на мисију?

После именованја, седморица не само да су се укључили у црквену службу, већ и у активно сведочење. Као резултат таквог рада Јеванђеље је наставило да се шири, а број верника све више је растао (Дела 6,7). Овај раст је, наравно, изазвао противљење усмерено Раној цркви. Извештај се затим усредсређује на Стефана, човека ретког духовног раста.

Прочитајте текст из Дела 6,8-15. Шта ови стихови говоре о Стефану, његовој вери и карактеру? Шта је Стефан проповедао и чиме је толико разгневио своје противнике?

Као хеленистички Јеврејин, Стефан је објављивао Јеванђеље у хеленистичким синагогама у Јерусалиму. Било је неколико таквих синагога у граду; текст из Дела 6,9. највероватније указује на две од њих, једну у коју су одлазили досељеници са југа (Јевреји из Киринае и Александрије) и једну коју су посећивали досељеници са севера (из Киликије и Азије).

Исус је несумњиво био средишње питање у расправама које су вођене, а оптужбе подигнуте против Стефана тичале су се његовог схватања Јеванђеља и значења Јеванђеља које је можда превазилазило схватање јудејских верника. Стефан је био оптужен да хули на Мојсија и Бога; односно, Закон и Храм. Чак и ако је био погрешно схваћен у одређеним појединостима – или су његове речи намерно биле извртане – и ако су лажни сведоци наведени да говоре против њега, оптужбе нису могле бити потпуно нетачне, као у Исусовом случају (Марко 14,58; Јован 2,19). Стефанова јасна осуда идолопоклоничког обожавања Храма (Дела 7,48) коју је изнео пред Синедрионом открива да је он разумео дубље значење Исусове смрти и куда је она водила, када је већ реч о Храму и његовим обредним службама.

Другим речима, док су многи верници из јеврејства јудејског порекла и даље били везани за Храм и друге церемонијалне обичаје (Дела 3,1; Дела 15,1,5; Дела 21,17-24) и било им је тешко да их напусте (Галатима 5,2-4; Јеврејима 5,11-14), Стефан, а можда и други хеленистички верници, брзо су схватили да је Исусова смрт означила крај свим обичајима у Храму.

Зашто морамо бити пажљиви да не одбацимо нову светлост држећи се чврсто одређених становишта?

ПРЕД СИНЕДРИОНОМ

Прочитајте текст из Дела 7,1-53. Шта је Стефан рекао својим гужитељима?

Оптужбе подигнуте против Стефана покренуле су његово хапшење и суђење од стране Синедриона. Према јеврејској традицији, Закон и служба у Храму били су два од три стуба на коме почива свет – последњи представљају добра дела. Сам наговештај да су Мојсијеви обреди застарели заиста је сматран увредом онога што је било најсветије у јудаизму; отуда оптужба за хуљење (Дела 6,11).

Стефанов одговор је најдужи говор у Делима апостолским, што указује на његов значај. Иако се на први поглед чини да говор није ништа друго до опширно приповедање историје Израиља, треба да га схватимо у односу на старозаветни и начин на који су пророци користили његову структуру када су устајали као верски реформатори и позивали Израиљ да се врати његовим захтевима. У том случају понекад су користили јеврејску реч *rib*, чији најбољи превод вероватно гласи »заветна парница«, да изразе идеју да Бог предузима законске мере против свог народа зато што није успео да одржи завет.

У тексту Михеј 6,1,2, на пример, реч *rib* јавља се три пута. Затим, пратећи образац синајског завета (2. Мојсијева 20-23), Михеј подсећа народ на Божја моћна дела учињена у његову корист (Михеј 6,3-5), одредбе и кршење завета (Михеј 6,6-12), и коначно проклетства због кршења (Михеј 6,13-16).

Ова слика највероватније представља позадину Стефановог говора. Када су затражили да објасни своје поступке, нимало се није потрудио да одбаци оптужбе или одбрани своју веру. Уместо тога, подигао је свој глас на исти начин како су то стари пророци чинили када су износили Божју *rib* против Израиља. Његов дуги осврт на Божји однос са Израиљем у прошлости имао је циљ да опише њихову незахвалност и непослушност.

Према тексту из Дела 7,51-53. Стефан више није оптуженик, већ Божји пророк и заступник који излаже Божју заветну парницу против ових вођа. Ако су њихови очеви били криви за убијање пророка, они су у још већој мери. Промена из »оци наши« (Дела 7,11.19.38.44.45) у »ваши оци« (Дела 7,51) је значајна: Стефан је прекинуо везу са својим народом и заузео одлучан став за Исуса. Цена је била висока; ипак, његове речи нису откривале страх или жаљење.

Када је последњи пут требало да заузмете чврст и непоколебљив став за Исуса? Да ли сте то учинили или сте се повукли? Ако сте учинили ово друго, шта треба да промените?

ИСУС У НЕБЕСКОМ ДВОРУ

Пошто је пророк (на јеврејском *nābī*) према дефиницији неко ко говори у име Божје, Стефан је постао пророк истог тренутка када је изнео Божју *riḅ* против Израиља. Међутим, његова пророчка служба била је прилично кратка.

Прочитајте текст из Дела 7,55-56. Шта је значило Стефаново виђење?

»У тренутку када је Стефан стигао до ове тачке, наступио је неред у народу. Међутим, када је повезао Христа са пророчанствима и о Храму рекао оно што је рекао, свештеник, правећи се ужаснут, раздерао је своју одећу. Стефану је тај поступак био знак да ће његов глас ускоро бити заувек ућуткан. Видео је отпор који су изазвале његове речи и схватио да објављује своје последње сведочанство. Иако је тек стигао до средине своје проповеди, нагло ју је завршио.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 100. оригинал)

Док је Стефан стајао пред јеврејским вођама износићи Божју парницу против њих, Исус је стајао у небеском двору – односно, у небеском Светилишту, поред Оца, што је указивало да је суд на Земљи био израз стварног суда који ће се догодити на Небу. Бог ће судити лажним учитељима и вођама у Израиљу.

Ово објашњава зашто овде недостаје позив на покајање, заједничка одлика претходних говора у Делима апостолским (Дела 2,38; Дела 3,19; Дела 5,31). Израиљска теократија се ближила крају, што је значило да израиљски народ више неће бити посредник у спасењу света као што је обећано Авраму (1. Мојсијева 12,3; 1. Мојсијева 18,18; 1. Мојсијева 22,18), већ Исусови следбеници, Јевреји и незнабошци, од којих се сада очекивало да напусте Јерусалим и сведоче целом свету (Дела 1,8).

Прочитајте текст из Дела 7,57-8,2. Како Лука извештава о Стефановој смрти?

Каменовање је представљало казну за хуљење (3. Мојсијева 24,14), мада није било јасно да ли је Стефан осуђен на смрт или је био линчован од стране гомиле фанатика. У сваком случају, он је први забележени Исусов следбеник убијен због своје вере. То што су сведоци остављали своју одећу крај Савлових ногу указује да је он био вођа Стефанових противника; ипак, када се Стефан помолио за своје крвнике, он се помолио и за Савла. Само особа узвишеног карактера и непоколебљиве вере могла је то учинити, што је био снажан показатељ његове вере и Христове присутности у његовом животу.

ШИРЕЊЕ ЈЕВАНЂЕЉА

Победа над Стефаном изазвала је масовно прогонство верника у Јерусалиму, несумњиво подстакнуто од стране исте групе противника. Вођа те групе био је Савле, који је нанео велику штету Цркви (Дела 8,3; Дела 26,10). Међутим, прогонство је имало добар исход.

Расути по Јудеји и Самарији, верници су ишли проповедајући Јеванђеље. Налог да сведоче у тим областима (Дела 1,8) био је испуњен.

Прочитајте текст из Дела 8,4-25. Какве поуке су изнете у овом извештају?

Самарјани су били полуизраиљци, чак и са верског становишта. Били су монотеисти који су прихватили пет Мојсијевих књига (Пента-теух), вршили обрезане и очекивали Месију. Међутим, Јевреји су веру Самарјана сматрали исквареном, што значи да Самарјани нису имали удела у заветним благословима Израиља.

Пошто је неочекивано обраћење Самарјана запрепастило Цркву у Јерусалиму, апостоли су послали Петра и Јована да утврде прилике. Божје задржавање Духа, док Петар и Јован нису стигли (Дела 8,14-17), вероватно је требало да увери апостоле да Самарјани треба да буду прихваћени као пуноправни чланови заједнице верних (види: Дела 11,1-18).

Међутим, ту се није све завршило. У тексту Дела 8,26-39. налази се извештај о Филипу и Етиопљанину, евнуху, који је после проучавања Библије затражио да се крсти. »И сиђоше оба на воду, и Филип и уш-копљеник, и крсти га.« (Дела 8,38)

Прво Самарјани, затим Етиопљанин, странац који је дошао у Јерусалим да учествује у служби, а сада је био на путу своме дому. Јеванђеље је прелазило границе Израиља и почело да се шири светом како је и проречено. Све ово био је само почетак, пошто ће први јеврејски верници ускоро путовати широм познатог света и проповедати узвишену вест о смрти Исуса који је платио казну за човекове грехе и који свима и свуда нуди наду спасења.

Петар је рекао Симону да је »у гркој жучи и у свези неправде«. (Дела 8,23) Шта је било решење за његов проблем и проблем сваког ко се можда нађе у сличним околностима?

»Прогонство које је задесило цркву у Јерусалиму дало је велики замах делу Јеванђеља. Успех је пратио службу речи у том граду, па је постојала опасност да ће се ученици предуго задржати у Јерусалиму, и да неће озбиљно схватити Спаситељев налог да крену у цео свет. Заборављајући да се снага за одупирање злу најбоље стиче ревном службом, почели су да мисле да немају важнијег посла од одбране цркве у Јерусалиму од непријатељских напада. Уместо да обучавају новообращене да објављују Јеванђеље онима који га још нису чули, били су у опасности да крену путем, који ће навести све вернике да буду задовољни оним што су до тада постигли. Да би своје представнике разаслао у све крајеве, да би им омогућио да раде за ближње, Бог је дозволио да буду захваћени прогонством. Прогнани из Јерусалима, 'они што се бежаху расејали, пролажаху проповедајући реч.'« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 105. оригинал)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Пажљиво прочитајте навод Елен Вајт о опасности са којом се Рана црква суочавала, да крене путем који ће навести вернике да буду задовољни собом и оним што су до тада постигли. Као прво, то значи да, насупротив прихваћеним идејама, многи Јевреји заиста су прихватили Исуса као Месију. Али што је још важније, какву опомену ми као Божји народ данас треба да извучемо из овога? Како можемо бити сигурни да нисмо превише заузети заштитом онога што већ имамо уместо да чинимо што би требало – да досегнемо свет?

2. До времена апостола, односи између Јевреја и Самарјана били су обележени вековним жестокиим непријатељством. Шта можемо научити из чињенице да је Филип, вероватно Јеврејин, у Самарији сведочио о Исусу? Чак и као адвентистички хришћани, нисмо отпорни на културолошке и етничке предрасуде. Како крст треба да нас научи да смо пред Богом сви исти? Шта, такође, свеопштост Христове смрти треба да нас научи о бескрајној вредности сваког људског бића?

3. Како је Филип пришао Етиопљанину (Дела 8,27-30)? Како можемо постати спремнији да другима објављујемо Јеванђеље?

4. Шта смо научили из текста од 6. до 8. поглавља што нам може помоћи да успешније извршимо црквену мисију?

ПАВЛОВО ОБРАЋЕЊЕ

Текстови за проучавање у току седмице: Дела 26,9-11; 5. Мојсијева 21,23; Дела 9,1-20; 1. Коринћанима 9,1; Галатима 1,1; Дела 9,20-30.

Текст за памћење: »Иди, јер ми је он суд изабрани да изнесе име Моје пред незнабошце и цареве и синове Израиљеве.« (Дела 9,15)

Обраћење Савла из Тарса (касније Павла) било је једно од најизузетнијих догађаја у историји Апостолске цркве. Међутим, Павлов значај превазилази само обраћење, јер Павле сигурно није једини непријатељ Цркве који је постао искрени хришћанин. Суштина је заправо у томе шта је све чинио ради Јеванђеља. Павле је био окорели противник првих верника, и штета коју је могао нанети младој Цркви била би огромна. Имао је и одлучност и званичну подршку да уништи Цркву. Ипак, верно је одговорио на Божји позив на путу у Дамаск и истакао се међу апостолима. »Између најогорченијих и најнемилосрднијих прогонитеља Христове цркве, подигао се најспособнији бранилац и најуспешнији весник Јеванђеља.« (Елен Вајт, *Sketches from the Life of Paul*, стр. 9)

Чињеница да је учествовао у прогонству Ране цркве увек је у Павлу будила дубоко осећање личне недостојности, мада је прожет снажним осећањем захвалности могао рећи да Божја благодат изливена на њега није била узалуд. Захваљујући Павловом обраћењу, хришћанство се заувек променило.

Павле је био хеленистички Јеврејин. Рођен је у Тарсу, главном граду Киликије (Дела 21,39). Ипак, у извесној мери одступао је од хеленистичке свакодневице, јер је доведен у Јерусалим, где га је поучавао Гамалило (Дела 22,3), најутицајнији фарисејски учитељ тог времена. Као фарисеј, Павле је био строг у својој вери, мада се његова ревност граничила са фанатизмом (Галатима 1,14). Зато је Стефана одвео у смрт и био кључна личност у будућем прогонству.

Прочитајте текст из Дела 26,9-11. Како је Павле описао своја дела усмерена против Цркве?

Павле на једном месту каже да је Јеванђеље било саблазан за Јевреје (1. Коринћанима 1,23). Поред тога што се Исус није уклапао у традиционална јеврејска очекивања царског Месије, Јевреји никако нису могли да прихвате идеју да би Онај који је умро *на крсту* могао бити Божји Месија, јер Писмо каже да је проклет свако пред Богом ко је обешен (5. Мојсијева 21,23). Према томе, за Јевреје распеће је само по себи било бесмислица, најјаснији доказ да су тврдње Цркве о Исусу биле лажне.

Текст из Дела 9,1.2. приказује Савла из Тарса у борби против верника. Дамаск је био важан град удаљен око 220 километара северно од Јерусалима у коме је живео велики број Јевреја. Јевреји који су живели изван Јудеје били су међусобно организовани и повезани, са седиштем у Јерусалиму (Синедрион), у коме су синагоге вршиле улогу центара подршке за локалне заједнице. Између Синедриона и тих заједница одржавала се стална веза преко писама која је обично носило *šaliah*, »онај који је послат« (од јеврејске речи *šalah*, »послати«). *Šaliah* је био званични помоћник именован од стране Синедриона да обавља неколико верских дужности.

Када је Павле од поглавара свештеничког, председника Синедриона, затражио посланице упућене синагогама у Дамаску, постао је *šaliah*, и добио власт да ухвати Исусове следбенике и доведе у Јерусалим (упоредите: Дела 26,12). Грчка реч која одговара речи *šaliah* је *apostolos*, из које је изведена реч апостол. Дакле, пре него што је постао апостол Исуса Христа, Павле је био апостол Синедриона.

Када сте се последњи пут ревно залагали за нешто (или били против нечега), а касније сте променили своје мишљење? Какве поуке је требало да научите из тог искуства?

Прочитајте текст из Дела 9,3-9. Шта се догодило Павлу на путу у Дамаск? Шта значе Исусове речи забележене у тексту Дела 9,5. (види: Дела 26,14)?

Када су се Павле и његови сапутници приближили Дамаску, догодило се нешто неочекивано: око поднева обасјала их је снажна светлост са неба и чули су глас који говори. То није било само виђење у пророчком смислу, већ божанско јављање, усмерено искључиво Павлу. Његови сапутници видели су светлост; ипак, само је Павле ослепео; они су чули глас; али, само је Павле разумео шта је речено. Светлост је била божанска слава васкрслог Исуса, који се лично јавио Павлу у том тренутку (Дела 22,14). Павле на другом месту тврди да је видео Исуса, што га је као сведока Његовог васкрсења и као онога који је примио апостолску власт учинило једнаким Дванаесторици (1. Коринћанима 9,1; 1. Коринћанима 15,8).

Разговор са Исусом који је уследио погодио је Павла неупоредиво јаче од саме светлости. Павле је био потпуно убеђен да је, гонећи следбенике Исуса из Назарета, чинио Божје дело чистећи јудаизам од те опасне и страшне јереси. Међутим, на његово запрепашћење, схватио је не само да је Исус жив, већ и да је задајући муке Његовим верницима нападао лично Исуса.

Исус је у свом обраћању Савлу употребио пословицу наводно грчког порекла која је Павлу била позната: »Тешко ти је противу бодила праћати се.« (Дела 26,14) Она дочарава слику вола који носећи јарам бива убођен шиљком штапа који је коришћен за терање волова. У настојању да се одупре штапу, животиња још више била повређивана.

Ова изрека може да укаже на борбу у Павловом уму – Библија је сматра делом Духа (Јован 16,8-11) – која је повезана са оним што се догодило Стефану. »Савле је имао истакнуту улогу за време суђења и приликом осуде Стефана, али су га видљиви докази божанске подршке мученику навели да посумња у праведност оптужбе, коју је подигао против Исусових следбеника. Његов дух био је дубоко поколебан. У својој збуњености обратио се онима у чију је мудрост и мишљење имао дубоко поверење. Докази свештеника и глаvara коначно су га осведочили да је Стефан био хулник, да је Христос кога је проповедао погубљени мученик био варалица и да су зато они који обављају свету службу свакако у праву.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 112.113. оригинал)

Зашто је мудро послушати своју савест?

АНАНИЈИНА ПОСЕТА

Када је схватио да разговара са Исусом лично, Савле је поставио питање које је Исусу дало прилику коју је тражио: »Шта ћу чинити, Господе?« (Дела 22,10) Питање наговештава кајање због поступака учињених до тог тренутка, али што је још важније, изражава безусловну спремност да дозволи Исусу да надаље води његов живот. Павле је у Дамску требало да чека даља упутства.

У стиховима из Дела 9,10-19. Библија открива како је Господ припремао Савла из Тарса за његов нов живот као апостола Павла. Исус је у виђењу Ананији дао налог да посети Савла и положи руке на њега да би му се повратио вид. Међутим, Ананија је већ знао ко је Савле, као и колико браће је страдало и изгубило живот због њега. Такође, био је добро обавештен зашто је Савле био у Дамску и, наравно, није желео да тамо постане прва Савлова жртва. Његово оклевање било је разумљиво.

Ипак, Ананија није знао да је Савле управо доживео лични сусрет са Исусом који је заувек променио његов живот. Није знао да је Савле, уместо да и даље ради за Синедрион – на Ананијино запрепашћење – управо позван од стране Исуса да ради у Његовом делу, што значи да Савле више није био апостол Синедриона, већ Исусово изабрано оруђе чији је задатак био да однесе Јеванђеље и Јеврејима и незнабошцима.

Прочитајте текст из Галатима 1,1.11.12. Какву посебну тврдњу Павле износи у вези са својом апостолском службом?

Павле у Галатима посланици тврди да је поруку и звање апостола примио непосредно од Исуса Христа, не из неког људског извора. То се нужно не супротставља улози коју је Ананија извршио у свом позиву. Када га је посетио, Ананија је само потврдио налог који је Савле већ примио лично од Исуса на путу у Дамаск.

У ствари, промена у Савловом животу била је толико драматична да се ниједан људски разлог томе не би могао приписати. Само божанско деловање може објаснити како Га је Исусов најљући противник изненада прихватио као Спаситеља и Господа, остављајући све – убеђења, углед, позив – иза себе, и постао Његов најпосвећенији и најплодоноснији апостол.

На који начин Савлово обраћење приказује деловање Божје дивне благодати? Шта можете научити из овог извештаја у вези са особама у свом животу за које сумњате да ће икада прихватити праву веру?

ПОЧЕТАК ПАВЛОВЕ СЛУЖБЕ

Текст из Дела 9,19-25. оставља утисак да је после обраћења Павле одређено време остао у Дамаску пре него што се вратио у Јерусалим (Дела 9,26). Међутим, у Галатима посланици 1,17. Павле додаје да је пре одласка у Јерусалим отишао у Арабију, где је очигледно усамљено живео неко време. »Павле је и ту, у пустињској усамљености, имао довољно прилике за тихо проучавање и размишљање.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 125. оригинал)

Прочитајте текст из Дела 9,20-25. Како Лука описује Павлову службу у Дамаску? Колико је била успешна?

Павлова првобитна мета, када је напустио Јерусалим са посланицом добијеном од стране поглавара свештеничког, били су јеврејски верници који су потражили уточиште у синагогама у Дамаску (Дела 9,2). Сада, пошто се вратио из Арабије, коначно је посетио синагоге, не да хапси вернике, већ да повећа њихов број; не да клевета Исуса као варалицу, већ да Га представи као Месију Израиља. Шта се одвијало у уму оних који су сада чули како сведочи о Исусу, а познавали су га само као једног од својих прогонитеља? Шта су друго могли него да се диве шта је постао Савле из Тарса и шта је чинио за Цркву? (Вероватно нису могли замислити какав утицај ће овај нови обраћеник на крају извршити!)

У немогућности да се супротставе Павлу, поједини његови противници сковали су план да му одузму живот. Павлов извештај о том догађају (2. Коринћанима 11,32) указује да су га његови противници потказали локалним властима да би остварили своју намеру. Међутим, Павле је уз помоћ верника успео да побегне тако што се спустио у корпи, вероватно кроз прозор куће изграђене на градском зиду.

Павле је од почетка знао да ће се суочити са изазовима (Дела 9,16). Противљења, прогонства и различита страдања била су стално присутна у његовој служби, али ништа није пољуљало његову веру или осећање дужности, упркос невољама и искушењима са којима се суочавао безмало на сваком кораку свог новог живота у Христу (2. Коринћанима 4,8,9).

Упркос борбама и противљењима, Павле није одустао. Како и ми можемо истрајати када је вера у питању, односно, како да је сачувамо усред обесхрабрења и противљења?

ПОВРАТАК У ЈЕРУСАЛИМ

Када је побегао из Дамаска, Павле се вратио у Јерусалим први пут након што је пошао из њега као прогонитељ. То се догодило три године после његовог обраћења (Галатима 1,18). Повратак није био лак пошто се суочавао са проблемима и у Цркви и изван ње.

Прочитајте текст из Дела 9,26-30. Шта се догодило Павлу када је стигао у Јерусалим?

Павле је покушао да се придружи апостолима у Јерусалиму. Иако је до тог тренутка већ три године био хришћанин, вест о његовом обраћењу звучала је толико невероватно да су апостоли, попут Ананије пре њих, били прилично сумњичави. Плашили су се да је то само део пажљиво разрађеног плана. Варнава, Левит са Кипра (Дела 4,36.37), дакле хеленистички Јеврејин, сломио је отпор апостола и упознао их са Павлом. Они су се сигурно, такође, дивили шта је Бог учинио у Павловом животу; односно, када су схватили да се искрено обратио.

Међутим, тај отпор никада није у потпуности нестао, ако не због Павлове прошлости и прогонства Цркве, онда барем због Јеванђеља које је проповедао. Као и у Стефановом случају, јудејски верници, укључујући и апостоле, споро су схватили свеопштост хришћанске вере, вере која се више није темељила на старозаветном церемонијалном систему, нарочито жртвеном систему, који је изгубио своју важност након Исусове смрти на крсту. Павлов најближи круг пријатеља у Цркви у Јудеји чинили су хеленистички верници: поред Варнаве, ту је био и Филип, један од Седморице (Дела 21,8) и Мнасон са Кипра (Дела 21,16). Неколико година касније, вође јерусалимске цркве и даље су оптуживале Павла да у основи проповеда иста учења каква је Стефан раније проповедао (Дела 21,21).

За време од петнаест дана које је провео у Јерусалиму (Галатима 1,18), Павле је очигледно одлучио да објави Јеванђеље истим оним Јеврејима који нису веровали у Исуса, а које је пре одређеног времена навео да се супротставе Стефану. Међутим, као што се и Стефану догодило, његови напори наишли су на снажно противљење, представљајући претњу његовом животу. Исус му је у виђењу рекао да напусти Јерусалим ради своје безбедности (Дела 22,17-21). Уз помоћ браће, отишао је у Ћесарију, а одатле у свој родни крај Киликију где је остао неколико година, пре него што је започео своја мисионарска путовања.

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»Генерал, погинуо у борби, представљао би губитак за војску, али његова смрт не би уливала никакву додатну снагу непријатељу. Међутим, када би се неки истакнути човек придружио супротној страни, не само да би његове услуге биле изгубљене, већ би они којима се придружио стекли одлучујућу предност. Савле из Тарса, на свом путу у Дамаск, могао је лако да искуси смрт од Господње руке, и тада би велика снага изостала из редова прогонитеља. Међутим, Бог у свом провиђењу није само поштедео Савлов живот, већ га је и обратио и тако првака из редова непријатеља превео на Христову страну.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 124. оригинал)

»Христос је наложио својим ученицима да пођу у свет и уче све народе; али учења која су претходно примили од Јевреја отежавала су им да потпуно схвате речи свог Учитеља, и споро су их примењивали. Звали су се децом Аврамовом, и сматрали себе наследницима божанског обећања. Тек неколико година после Господњег вазнесења њихов ум био је довољно спреман да јасно схвати намеру Христових речи, да треба да се залажу за обраћење незнабожаца исто као и Јевреја.« (Елен Вајт, *Sketches From the Life of Paul*, стр. 38)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Размишљајте више о питању које је Исус поставио Павлу на путу у Дамаск. »Зашто Ме гониш?« (Дела 9,4) Ово питање за Павла био је знак да је Исус из Назарета заиста васкрсао. Међутим, и више од тога, био је то, такође, знак духовног поистовећивања између Исуса и Његове цркве (види: Матеј 25,34-45). Логичност је очигледна: свака штета нанета Цркви је штета нанета лично Исусу. У практичном смислу, шта то значи за нас данас?

2. Сведочење за Исуса обухвата страдање за Исуса. Није случајно што је грчка реч за сведока (*martyr*) повезана са речју »martyrdom« (мучеништво). Шта значи страдати за Исуса?

3. Стара латинска пословица гласи: *Credo ut intelligam* што значи: »Верујем да бих разумео.« Како нам ова идеја помаже да схватимо шта се догодило Савлу из Тарса? Односно, пре свог обраћења, пре него што је поверовао у Исуса, он није схватао. Тек после стеченог искуства могао је да разбере. Какву поуку можемо извући из овога ако можда будемо узнемирени због оних који не верују у истине које су нама јасне?

ПЕТРОВА СЛУЖБА

Текстови за проучавање у току седмице: Дела 9,32-43; Дела 10,9-16; Ефесцима 2,11-19; Дела 11,1-26; Дела 12,1-18.

Текст за памћење: »А Петар отворивши уста рече: Заиста видим да Бог не гледа ко је ко; него је у сваком народу онај који Га се боји и твори правду мио Њему.« (Дела 10,34.35)

Када се Павле вратио у Тарс, Петар је поново постао главна личност у Лукином извештају о раним данима Хришћанске цркве. Приказана је Петрова служба коју је обављао путујући Јудејом и околним областима. У Делима апостолским овде су споменута два кратка извештаја о чудима, излечењу Енеје и васкрсењу Тавите, након којих следи извештај о Корнилију у 10. поглављу.

Обраћење незнабожаца било је најспорније питање у Апостолској цркви. Иако су разговори вођени након Корнилијевог крштења били далеко од решавања свих потешкоћа, изливање Духа, сећање шта се догодило на дан Педесетнице, уверило је Петра и браћу у Јерусалиму да благослови Јеванђеља нису били ограничени само на Јевреје. У међувремену, Црква у Антиохији већ се почела приближавати незнабошцима.

Лекција за ову седмицу такође говори о новом, кратком прогонству, овог пута под управом цара Ирода, и његовом утицају на апостоле, који су били поштеђени у прогонству предвођеним од стране Павла.

Петар је посећивао хришћанске заједнице у приобалном подручју Јудеје. Његова намера била је да их поучи библијским истинама (Дела 2,42), али Бог га је снажно употребио да чини чуда исто онако како је Исус чинио.

Прочитајте текст из Дела 9,32-35. Какве сличности уочава-те између Исусовог чуда забележеног у тексту Лука 5,17-26. и исцељењу Енеје?

Упркос сажетости извештаја, ово чудо подсећа на познати догађај када је Исус излечио непокретног човека у Капернауму (Лука 5,17-26). Чак и појединост у вези са постељом је иста. Међутим, још важнији је био утицај Енејиног излечења, не само у Лиди, већ у целој Саронској приобалној равници. Када су се сами уверили у чудо, многи људи окренули су се Господу.

Прочитајте текст из Дела 9,36-43. Подсетите се извештаја о Тавитином васкрсењу. Шта је било посебно у вези са њом?

Тавита, чије име на арамејском значи »Срна«, била је омиљена верница у свом суседству због хришћанске великодушности коју је показивала својим делима. Извештај о њеном васкрсењу, такође, се подударара са Исусовим чудом, са васкрсењем Јаирове кћери (Лука 8,41.42.49-56), коме је Петар био сведок. Следећи Исусов пример, Петар је замолио да сви напусте просторију (види: Марко 5,40). Клекао је, помолио се, а затим позвао умрлу жену: »Тавита, устани.« (Дела 9,40).

Апостоли су учинили многа чуда; ипак, била су то заправо Божја дела остварена рукама апостола (Дела 5,12). Сличности са Исусовим чудима су постојале можда да би подсетиле Цркву, као и нас данас, да није најважније ко је оруђе, већ у којој мери се неко предао Богу (види: Јован 14,12). Када у потпуности дозволимо Богу да нас употреби у објављивању Јеванђеља, велика дела могу да се остваре. Петар не само да је васкрсао Тавиту, већ је ово чудо подстакло многа обраћења у Јопи (Дела 9,42).

Поједини људи сматрају да би поверовали само када би могли да виде право чудо, попут овога које се догодило у Јопи. Иако понекад чуда приближе људе вери, Библија је пуна извештаја о онима који су видели чуда, а ипак нису веровали. На чему, онда, наша вера треба да се темељи?

У КОРНИЛИЈЕВОМ ДОМУ

Петар је у Јопи одсео код извесног Симона, кожара по занимању (Дела 9,43). У то време, у Ћесарији, око 40 километара од Јопе, живео је римски капетан по имену Корнилије. Он и његов дом били су посвећени Божји следбеници, како нису званично приступили јудаизму, што је значило да је Корнилије још увек био необрезани незнабожац. У виђењу које му је Бог дао, наложено му је да пошаље гласнике у Јопу и упути Петру позив да га посети (Дела 10,1-8).

Прочитајте текст из Дела 10,9-16.28.34.35. Шта је Петар доживео и како је то протумачио?

Важно је да знамо да се Петрово виђење није односило на храну већ на људе. Да, било је око поднева, Петар је био гладан, а један глас му је рекао да покоље животиње и да их поједе; ипак, Бог није употребио ово виђење да уклони разлику између чистих и нечистих животиња, већ да Петру пружи поуке о свеобухватном карактеру Јеванђеља.

Виђење је изричито дато да сломи Петров отпор према незнабошцима. Петар је сматрао да ће се ако уђе у Корнилијев дом и проведе време са њим оскврнити и постати недостојан да учествује у служби у Храму или да буде у Божјем присуству. Јевреји првог века из Јудеје и околних области нису се дружили са необрезаним незнабошцима.

Проблем је лежао у тадашњим теолошким учењима, јер су искључивала незнабошце из заједничког добра које је познавао Израил. Овакво гледиште кварило је читав смисао израиљског постојања као народа, да досегне свет знањем о правом Богу.

Пошто је обрезање било знак Аврамовог завета, необрезани незнабошци били су изоловани и према њима се презриво опходило. Нису могли имати удела у благословима завета осим уколико не прихвате обрезање и по томе постану Јевреји. Овакав став, међутим, био је неспојив са свеопштим карактером Исусове смрти, што су први верници временом почели да схватају.

Прочитајте следеће текстове: Титу 2,11; Галатима 3,26-28; Ефесцима 2,11-19. Шта ови текстови уче о свеопшности еванђеоске поруке? Шта би требало да нам кажу о томе колико је погрешно да хришћани гаје предрасуде према било којој групи људи на основу етничког порекла?

Текст из Дела 10,44-48. открива пресудан тренутак у историји Ране цркве. Тада је један од апостола први пут проповедао Јеванђеље необрезаним незнабошцима. За разлику од хеленистичких верника, апостоли и други јудејски верници нису били спремни да приме незнабошце у Цркву. С обзиром да је Исус био израиљски Месија, сматрали су да Јеванђеље треба објављивати само Јеврејима изблиза и далека. Незнабошци су прво морали да се обрате у јудаизам, а тек онда да буду прихваћени у заједницу верних. Другим речима, пре него што су незнабошци могли да се назову хришћанима, морали су прво да постану Јевреји. Такав начин размишљања требало је променити међу првим верницима из јеврејства.

Дар језика дат Корнилију и његовом дому био је додат као јасан, приметан знак да је оваква замисао погрешна, да Бог нема миљенике и да у смислу спасења и Јевреји и незнабошци равноправно стоје пред Богом.

Прочитајте текст из Дела 11,1-18. Како се Црква из Јерусалима понела према Петровом искуству у Тесарији?

Одавно успостављене предрасуде Јевреја у вези са незнабошцима навеле су вернике у Јерусалиму да критикују Петра што је јео са необрезаним људима. Чини се да су се више занимали за јеврејске церемонијалне недоумице него за спасење Корнилија и његове породице. Можда су се плашили да ће уколико Црква прекине такву праксу то представљати побијање израиљске вере; да ће изгубити Божју наклоност и постати предмет истих оптужби, од стране својих сународника Јевреја, које су постале узрок Стефанове смрти.

»Дошло је време да Христова Црква уђе у једно потпуно ново раздобље свога рада. Врата која су многи обраћеници из јеврејства затварали пред незнабошцима, сада је требало широм отворити. Незнабошци који буду прихватили Јеванђеље треба да буду прихваћени као верници равноправни с јеврејским ученицима, али без обавезе да поштују церемонијал обрезања.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 136. оригинал)

И овом приликом су, такође, као и на дан Педесетнице, присутни говорили тамошњим језицима које претходно нису знали, а не неким небеским језицима или у заносу. Само је сврха била другачија: док је у случају апостола овај дар дат с циљем да се оствари црквена мисија у свету, кад је Корнилије у питању, дар је био потврда да се Божја благодат излива и на незнабошце.

ЦРКВА У АНТИОХИЈИ

Надахнут Корнилијевим обраћењем, Лука накратко прекида свој извештај о Петровој служби да би показао напредак Јеванђеља међу незнабошцима.

Прочитајте текст из Дела 11,19-26. Шта се догодило када су појединци избегли из Јерусалима и дошли у Антиохију?

Овај одељак из 11. поглавља Дела апостолских враћа нас на прогонство из 8. поглавља које је предводио Павле. Према томе, док су се претходни догађаји одвијали у Јудеји и другим местима, поједини хеленистички верници, приморани да напусте Јерусалим, ширили су Јеванђеље далеко изван граница Јудеје.

Лука посвећује посебну пажњу великом граду Антиохији, у Сирији, у коме су расејани верници почели да проповедају својим сународницима Јеврејима и хеленистима, и многи од њих су прихватили веру. Исусов налог записан у Дела 1,8. тада се остварио захваљујући напорима ових хеленистичких јеврејских хришћана. Они су постали прави покретачи мисије међу незнабошцима.

Успех Цркве у Антиохији навео је апостоле из Јерусалима да пошаљу Варнаву да процени прилике које су тамо владале. Уочавајући велике могућности за напредак Јеванђеља, Варнава је послао по Павла у Тарс, сматрајући да његова помоћ може бити од суштинског значаја.

Варнава је био у праву. У току године када су он и Павле радили заједно, велико мноштво, углавном незнабожаца, чуло је вест Јеванђеља. Одушевљење са којим су говорили о Исусу Христу учинило је да верници тамо по први пут постану познати као »хришћани« (Дела 11,26). То што су били »прозвани« хришћанима указује да је израз смишљен од стране људи изван Цркве, вероватно да би их исмејали, док су верници више волели да себе називају »браћом« (Дела 1,16), »ученицима« (Дела 6,1) или чак »светима« (Дела 9,13). До тренутка када су Дела написана, назив »хришћанин« постао је уобичајен назив (Дела 26,28), и чинило се да га Лука одобрава. »Хришћанин« значи Христов следбеник или ученик.

Шта за вас значи то што сте »хришћанин«? Шта је у вашем животу заиста хришћанско? Односно, колико се ваш живот у битним питањима разликује од живота нехришћана?

ПРОГОНСТВО ПО ИРОДОВОМ НАЛОГУ

У даљем тексту Дела апостолских поново се осврћемо на догађаје у Јудеји. Наилазимо на извештај о убиству Јакова, Јовановог брата, сина Заведејева (Марко 1,19) од стране цара Ирода, који је исто желео да учини и Петру.

Прочитајте текст из Дела 12,1-4. Чему нас он учи о изазовима са којима се суочавала Рана црква?

Цар Ирод споменут у овом тексту је Агрипа I, унук Ирода Великог (Матеј 2,1). Владао је Јудејом од 40. до 44. године. Захваљујући испољавању своје побожности, био је прихваћен од стране јеврејских поданика, нарочито фарисеја. Његов покушај да освоји наклоност Јевреја нападајући одређене апостоле савршено се уклапа са оним што знамо о њему из других извора.

Пошто је Јаковљево убиство помогло испуњењу Агрипиног плана, намеравао је да погуби и Петра. Петар је био ухапшен и изручен на чување одредима од четири војника, једном одреду у време сваке од четири ноћне страже. Поред Петра су се у сваком тренутку налазила четири војника: за двојицу, који су били са његове леве и десне стране, био је везан ланцем, а двојица су чували улаз у ћелију. Овакве крајње мере предострожности сигурно су предузете да би се избегло оно што се пре извесног времена догодило Петру (и Јовану).

Прочитајте текст из Дела 12,5-18. Шта се догодило као одговор на молитву браће?

Ноћ пре него што је Агрипа намеравао да пошаље Петра на суђење и да га погуби, Петар је још једном био на чудесан начин ослобођен од стране анђела.

Затим, следи извештај о Агрипиној смрти у Тесарији (Дела 12,20-23). Узрок његове смрти покушали су да утврде (запаљење трбушне марамице, чир, чак и тровање); ипак, Лука јасно каже да је цар умро због божанског суда.

Јаков је убијен, Петар ослобођен, а Ирод је доживео божански суд. У одређеним случајевима уочавамо правду; у другим увек није било тако. Овај пример треба да нас научи о томе да немамо одговоре на сва питања и зашто треба да живимо вером кад је у питању оно што не разумемо?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»У десетом поглављу Дела апостолских читамо о још једном примеру деловања небеских анђела, повезаном са обраћењем Корнилија и његове породице. Ова поглавља (8-10) треба читати и посветити им посебну пажњу. У њима видимо да је Небо много ближе хришћанину који је укључен у дело спасавања душа него што многи претпостављају. Захваљујући њима треба, такође, да научимо да се Бог стара о сваком људском бићу, и да свако треба да се опходи према свом ближњем као према Господњем оруђу за извршење Његовог дела на Земљи.« (Коментари Елен Вајт, *The SDA Bible Commentary*, 6. свеска, стр. 1059)

»Када се Црква моли, Божје дело ће напредовати, а Његови непријатељи доживеће неуспех, мада Црква неће бити поштеђена страдања и мучеништва. Лукино уверење у победу Јеванђеља потпуно је реално и он препознаје чињеницу да иако Божја реч није спутана, њене слуге морају да пате и буду заточене.« (И. Хауард Маршал, *The Acts of the Apostles* [Grand Rapids: Eerdmans, 1980], стр. 206.207)

ЗА РАЗГОВОР:

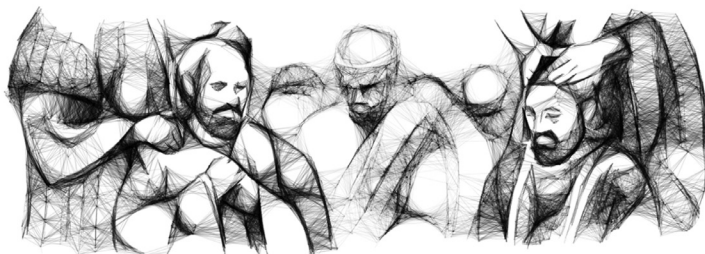
1. Корнилије је описан као »побожан и богобојазан са цијељем домом својим, који даваше милостињу многијем људима и мољаше се Богу без престанка«. (Дела 10,2) Очигледно је да је Божји Дух већ деловао на Корнилија пре сусрета са Петром. Да ли је могуће да је његов побожан живот пружио Богу прилику да га досегне еванђеоском поруком? Каква се поука за нас налази у овом извештају?

2. Осврните се на последње питање из одељка од понедељка и упитајте себе: Шта представља културолошки, друштвени и политички оквир вашег живота који подстиче одређену врсту етничке напетости коју хришћани не треба да негују? Другим речима, када је то потребно, како ми као хришћани можемо да се уздигнемо изнад своје културе и порекла?

3. Упркос нанетој штети, Павлови напори да прогони Христове следбенике имали су добар исход: расејани верници који су дошли у Антиохију проповедали су и Јеврејима и хеленистима. У разреду испричајте лична искуства када је Бог бол и патњу претворио у благослов.

4. Јаков је био један од Исусових најближих ученика (Марко 5,37; Марко 9,2; Марко 14,33); ипак, он је први од Дванаесторице умро мученичком смрћу. Какве још примере проналазимо у Библији – да су верни људи неправедно страдали? Какве поуке треба да извучемо из тих извештаја о целокупном питању страдања?

ПАВЛОВО ПРВО МИСИОНАРСКО ПУТОВАЊЕ

Текстови за проучавање у току седмице: Дела 13; 2. Коринћанима 4,7-10; Римљанима 10,1-4; Римљанима 3,19; Дела 14,1-26; Римљанима 9-11.

Текст за памћење: »Тако да вам је на знање, људи браћо, да се кроза Њ вама проповиједа опроштење гријеха. И од свега, ода шта се не могосте оправдати у закону Мојсијеву, оправдаће се у Њему сваки који вјерује.« (Дела 13,38.39)

Јеванђеље је свакако требало објавити и незнабошцима и Јеврејима. Била је то порука коју су, полако али сигурно, први јеврејски хришћани почели да схватају.

Први јасан извештај о незнабошцима који су се у великом броју придружили вернима потиче из Антиохије. Другим речима, у Антиохији је основана прва црква верника из незнабоштва, мада је и она имала знатан број верника из јеврејства (Галатима 2,11-13). Захваљујући мисионарској ревности својих оснивача и новом подстицају након доласка Варнаве и Павла, Црква је брзо расла и постала прво важно хришћанско средиште изван Јудеје. У ствари, на одређени начин чак је и надмашила цркву у Јерусалиму.

Пошто су апостоли и даље боравили у Јерусалиму, Антиохија је постала родно место хришћанске мисије. Управо из тог места је Павле, уз подршку тамошњих верника, кренуо на сва три мисионарска путовања. Захваљујући њиховој посвећености, хришћанство је постало оно што је и била Исусова намера: светска религија, која ће ширити Јеванђеље »свакоме племену и језику и кољену и народу«. (Откривење 14,6)

САЛАМИН И ПАФ

Лука се у 13. поглављу Дела апостолских поново осврће на догађаје у Антиохији и представља Павлово прво мисионарско путовање, које заузима два цела поглавља (Дела 13; Дела 14). Од тог тренутка до краја књиге, средиште пажње почива на Павлу и његовом мисионарском раду међу незнабошцима.

Ово је први мисионарски подухват у Делима апостолским који је пажљиво и са циљем испланирала појединачна црква; ипак, Лука опрезно истиче да такав рад потиче од Бога, да није резултат самосталног подстицаја верника. Међутим, суштина је да Бог може да делује само када спремно ставимо себе у положај у коме нас може употребити.

Прочитајте текст из Дела 13,1-12. Које главне појединости Лука жели да нагласи у вези са Варнавиним и Павловим радом на Кипру?

Време посредничке молитве и поста претходило је поласку мисионара; полагање руку, у овом оквиру, био је у суштини чин посвећења или предаје Божјој благодати (Дела 14,26) за будуће задатке.

Острво Кипар налази се у североисточном делу Средоземног мора, недалеко од Антиохије. Било је природно започети рад од тог места, јер не само да је Варнава био са Кипра, већ је на острво већ стигло Јеванђеље. Ипак, још много тога требало је урадити.

Када су стигли на Кипар, Варнава и Павле – и Јован Марко, Варнавин рођак (Дела 15,39; Колошанима 4,10), који је пошао са њима – проповедали су у синагогама у Саламину. Била је то уобичајена Павлова пракса: прво да проповеда у синагогама, пре него што се обрати незнабошцима. Пошто је Исус био израиљски Месија, било је више него очекивано поделити Јеванђеље прво са Јеврејима.

После Саламина, кренули су према западу, проповедајући (претпостављамо) успут, док нису стигли до главног града Пафа. Извештај се затим бави двома особама: врачаром Јеврејином по имену Варисус, такође познатом и као Елима, и Срђем Павлом, месним римским намесником. Извештај пружа добар пример како је Јеванђеље прихватано на различите начине: са једне стране, отворено противљење; са друге, верно прихватање чак и од стране најугледнијих незнабожаца. Језик из Дела 13,12. јасно указује на обраћење.

Размислите о томе како се у овом случају Јеврејин одупро истини, док ју је незнабожац прихватио. Како нам ово може помоћи да схватимо зашто је понекад хришћане из других верских заједница теже досегнути »сашањом истином«, него оне који уопште не верују?

АНТИОХИЈА ПИСИДИЈСКА: ПРВИ ДЕО

Павле и његови пратиоци су са Кипра отпловили у Пергу Памфилијску на јужној обали садашње Турске. Пре него што су наставили пут даље у Антиохију Писидијску, Лука извештава о две значајне случајне промене: Павле постаје водећа личност (до тог тренутка Варнава је увек први спомињан) и Лука престаје да користи Павлово јеврејско име («Савле»), ословљава га само са «Павле» (Дела 13,9). То вероватно чини због тога што се Павле сада углавном налази у грчко-римском окружењу.

У тексту из Дела 13,13. забележено је да се Јован Марко враћа у Јерусалим. Сам текст нас не обавештава о разлогу његовог одласка. Елен Вајт је записала да се, суочен са страхом и обесхрабрењем због невоља које су га очекивале, «Марко уплашио и изгубивши сваку храброст, одбио да пође даље. Вратио се у Јерусалим». (*Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 170. оригинал) Бог никада није обећао да ће бити лако. Напротив, Павле је од самог почетка знао да ће његова служба за Исуса обухватати многа страдања (Дела 9,16), али он је научио да се потпуно ослања на Божју силу, и у томе је лежала тајна његове снаге (2. Коринћанима 4,7-10).

Прочитајте текст из Дела 13,38. Шта је била суштина Павлове поруке изнете у антиохијској синагоги?

У тексту Дела 13,16-41. забележена је прва Павлова проповед у Новом завету. Наравно, то није била прва проповед коју је Павле одржао, и несумњиво представља само сажетак онога што је рекао.

Проповед је подељена на три главна дела. Почине заједничким уверењима о Божјем избору Израиља и Давидовом царству (Дела 13,17-23); овај део требало је да утврди додирну тачку са јеврејским слушаоцима. У следећем делу Исус је представљен као испуњење Божјег обећања о Давидовом потомку који ће донети спасење Израиљу (Дела 13,24-37). Последњи део је опомена против одбацивања спасења које се нуди преко Исуса (Дела 13,38-41).

Врхунац проповеди су 38. и 39. стих који садрже суштину Павлове поруке о оправдању. Опроштење и оправдање могући су само у Исусу, не преко Мојсијевог закона. Овај текст не каже да је Закон укинут. Само наглашава његову немогућност да изврши оно што су Јевреји очекивали, наиме, да пружи оправдање (Римљанима 10,1-4). Такво право има искључиво Исус Христос (Галатима 2,16).

Шта значи да спасење примамо само преко Исуса? Како мирите потребу да држите Божји морални закон са чињеницом да Закон не може да пружи оправдање?

АНТИОХИЈА ПИСИДИЈСКА: ДРУГИ ДЕО

Текст из Дела 13,38-39. бави се питањем немогућности Закона да оправда, што је важна библијска тема. Закон упркос обавезујућем карактеру својих моралних заповести не доноси оправдање зато што не може да изгради савршену послушност у онима који га држе (Дела 15,10; Римљанима 8,3). Чак и да Закон може да створи савршену послушност у нама, она не може да искупи прошле грехе (Римљанима 3,19; Галатима 3,10.11). То је разлог зашто оправдање не може да се заради, чак ни делимично. Можемо га примити само вером у Исусову искупитељску жртву (Римљанима 3,28; Галатима 2,16), дар који не заслужујемо. Ма колико се послушност налазила у средишту хришћанског живота, њоме не можемо заслужити спасење.

Прочитајте текст из Дела 13,42-49. Како је у синагоги била прихваћена Павлова порука?

И поред тога што је Павле оштро завршио своју поруку, реакција већине људи у синагоги била је у великој мери повољна. Међутим, следеће Суботе, прилике су се потпуно промениле. Врло је вероватно да су »Јевреји« који су одбацивали еванђеоску поруку били старешине синагоге, представници званичног јудаизма. Њихов непопустљив став према Павлу, Лука приписује зависти.

У стара времена, неколико видова јудаизма, као што су монотеизам, начин живота, чак и Субота, изазивали су снажно занимање међу нејеврејима, а многи од њих су се придруживали јеврејској вери као прозелити. Обрезање, међутим, било је озбиљна препрека, јер је сматрано суровим и ужасним обичајем. Зато се многи незнабошци, који су посећивали синагоге и служили Богу, нису званично обраћали у јудаизам. Били су познати као »који се Бога боје« и могуће је да су они, као и прозелити, из антиохијске синагоге (Дела 13,16.43), помогли да се вест о Павловој поруци рашири међу људима, који су приступали у великом броју. Могућност да се искупи спасење а да се при том прво не обрати у јудаизам била је несумњиво многим привлачна.

Ово нам може помоћи да објаснимо завист јеврејских вођа. У сваком случају, одбацујући Јеванђеље, не само да су искључивали себе из Божјег спасења, већ су пуштали Павла и Варнаву да своју пажњу посвете незнабошцима, који су се радовали и славили Бога што их је укључио у свој план спасења.

На наговор јеврејских старешина у Антиохији, локалне власти подстакле су светину против Павла и Варнаве и протерале их из града (Дела 13,50). Међутим, ученици су били испуњени радошћу и Светим Духом (Дела 13,52). Мисионари су се тада запутили у град Иконију.

Прочитајте текст из Дела 14,1-7. Какав је био исход Павловог и Варнавиног рада у Иконији?

Павле и Варнава су у Иконији наставили са обичајем да се пре окретања незнабошцима прво обрате Јеврејима. Павлова проповед у Антиохији (Дела 13,16-41) нуди главни разлог зашто је Јеврејима дата предност у њиховој служби: избор Израиља, са свим што укључује (Римљанима 3,2; Римљанима 9,4.5), Божје испуњење обећања о Спаситељу из Давидове лозе. Упркос чињеници да су многи Јевреји одбацивали Јеванђеље, Павле никада није губио наду у обраћење знатног броја Јевреја.

У Римљанима посланици од 9. до 11. поглавља, Павле јасно каже да »нијесу сви Израиљци који су од Израиља« (Римљанима 9,6) и да само захваљујући Божјој милости поједини Јевреји уопште верују. Бог није одбацио свој народ, али »и у садашње вријеме Остатак би по избору благодати«. (Римљанима 11,5) Павле је наставио да проповеда Јеванђеље незнабошцима, иако је веровао да ће једнога дана више Јевреја поверовати у Исуса.

»Павлова расправа у Римљанима посланици од 9. до 11. поглавља даље објашњава мисионарску стратегију коју примењује у извештају из Дела апостолских и суочава сваки нараштај хришћана са теолошком важношћу сведочења Јеврејима који не верују.« (Дејвид Петерсон, *The Acts of the Apostles* [Grand Rapids: Eerdmans, 2009], стр. 401)

Прилике се нису много разликовале од оних у Антиохији. Прва реакција и Јевреја и незнабожаца на Јеванђеље које је Павле објављивао била је врло позитивна, али опет су Јевреји који нису поверовали, вероватно вође локалне јеврејске заједнице, подбунили незнабошце и отровали њихов ум против мисионара, изазивајући поделу у народу. Пошто су противници имали намеру да нападну и казне Павла и Варнаву, два мисионара одлучила су да напусте град и оду у следећи.

Јеврејски народ поред слушања Јеванђеља треба да га види у животу оних који исповедају Исусово име. Ако имате познанике Јевреје, какво сведочанство им дајете?

ЛИСТРА И ДЕРВА

Следеће место које су Павле и Варнава посетили било је Листра, забачено насеље око 29 километара југозападно од Иконије. Иако су провели одређено време у њему (Дела 14,6.7.15), Лука извештава само о развоју једног догађаја: исцељењу хромом човека, вероватно просјака, који је од рођења боловао од те болести.

Прочитајте текст из Дела 14,5-19. Шта њихова реакција према Павлу открива у којој мери су били у незнању?

Мноштво је било толико задивљено чудом да су помислили да су Павле и Варнава богови – Варнава Зевс, врховни бог грчког Пантеона, а Павле Хермес, Зевсов помоћник и представник. Људи су заправо желели да им принесу жртве.

Латински песник Овидије (43.г.п.н.е – 17/18.г.н.е) забележио је легенду о ова два бога који су прерушени у људе посетили један град у овој истој области («брда Фригије») тражећи место за одмор. Према легенди, понизан, старији брачни пар љубазно и гостољубиво се опходило према њима, док остали нису показали никакво интересовање. Захваљујући својој љубазности и гостољубивости према непознатим посетиоцима, дом овог пара био је претворен у храм, они су постали свештеници, док је остатак града био потпуно уништен (*Metamorphoses* 611-724).

С обзиром на овакву причу која је кружила у тој области, реакција људи према Павловом чуду нас не изненађује. Ова прича такође објашњава зашто је мноштво претпоставило да су мисионари управо та два бога, а не Асклепије, на пример, бог излечења. На крају су поједини противници из Антиохије и Иконије изазвали потпуни обрт. Павле је био каменован и проглашен мртвим.

Прочитајте текст из Дела 14,20-26. Где су Павле и Варнава завршили своје путовање? Шта су учинили у повратку?

Павле је рекао: »Кроз многе невоље ваља ући у царство Божије.« (Дела 14,22) Шта то значи? На који сте начин ви, можда, доживели ове речи? Што је најважније, како можете научити да растете у вери са каквим год »невољама« да се суочите?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»Христос је у току свог живота на Земљи настојао да изведе Јевреје из њихове искључивости. Обраћање капетана и жене Сирофеничанке били су примери Његовог непосредног рада изван признатог израиљског народа. Сада је наступило време за активан и сталан рад међу незнабошцима, чије су читаве заједнице радо прихватале Јеванђеље, и славиле Бога за светлост разумне вере. Неверовање и мржња Јевреја нису спречили Божју намеру; нови Израиљ био је накалемљен на старо маслиново дрво. Синагоге су биле затворене за апостоле; али домови били су широм отворени за њихов рад, као и јавни објекти незнабожаца у којима се проповедала Божја реч.« (Елен Вајт, *Sketches From the Life of Paul*, стр. 51)

»У својим мисионарским подухватима Павле и Варнава, трудили су се да следе Христов пример драговољне жртве и верног, озбиљног рада за душе. Будни, ревносни, неуморни, нису се освртали на своје склоности или личну удобност, већ су са страхом и дрхтањем неуморно радили и сејали семе истине. Заједно са сејањем семена, апостоли су се трудили да свакоме, који је заједно с њима стао на страну Јеванђеља, пруже практичне поуке неизрециве вредности. Тај дух озбиљности и побожног страха остављао је на мисли нових ученика трајан утисак о важности еванђеоске поруке.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 186. оригинал)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Размишљајте више о извештају о Јовану Марку који их је напустио када су прилике постале тешке. Павле и Варнава су касније водили расправу о Јовану Марку, када је Варнава поново желео да га позове у службу, а Павле није (види: Дела 15,37). Међутим, годинама касније Павле је написао: »Марка узми и доведи га са собом; јер ми је добар за службу.« (2. Тимотију 4,11) Какве поуке проналазимо у овом догађају у вези са онима који се, у одређеним околностима, покажу неверни свом позиву?
2. Подсетите се одговора који су Павле и Варнава дали Листранима који су помислили да су богови (Дела 14,14-18). Како можемо одговорити, када се нађемо у искушењу да преуземо задатке за оно што је Бог учинио?
3. Прочитајте текст из Дела 14,21-23. Шта на основу Павловог и Варнавиног примера можемо учинити као појединци и као Црква да ојачамо веру нових обраћеника?
4. Како можемо бити сигурни да не дозвољавамо људским обичајима, или чак веровањима којих се држимо у дужем временском раздобљу, да осујете напредовање истине, као што су то чиниле верске вође које су се супротставиле Павлу?

МОЈИ ЗАКЉУЧЦИ И ОДЛУКЕ:

A series of horizontal dotted lines providing space for writing conclusions and decisions.

ЈЕРУСАЛИМСКИ САБОР

Текстови за проучавање у току седмице: Дела 15; Галатима 2,11-13; 2. Мојсијева 12,43-49; Римљанима 3,30; 3. Мојсијева 18,30; Откривење 2,14,20.

Текст за памћење: »Него вјерујемо да ћемо се спасти благодаћу Господа Исуса Христа као и они.« (Дела 15,11)

Павле и Варнава су се после више од две године вратили у Антиохију у Сирији. Пошто је цела тамошња Црква учествовала у томе да их пошаље као мисионаре, било је очекивано да Цркву обавесте о свом раду. Међутим, у извештају нису нагласили шта су постигли, већ шта је Бог учинио преко њих.

Циљ извештаја, наравно, био је успех мисије међу незнабошцима, иако је много Јевреја пришло вери. Будући да је догађај у вези са Корнилијем, обраћењем необрезаног незнабошца, изазвао потешкоће (Дела 11,1-18), а велики број њих је сада био примљен у верништво Цркве, прилике су постале нарочито сложене. Многи верници у Јерусалиму нису били задовољни. Сматрали су да незнабошци треба прво да се обрежу, односно да постану јеврејски прозелити, да би постали део Божјег народа и остварили заједницу са њима.

Петнаесто поглавље Дела апостолских бави се питањем незнабожаца, проблемом који достиже критичан ниво, и заједничким напорима Цркве да пронађе решење. Јерусалимски сабор био је прекретница у историји Апостолске цркве у односу на светску мисију.

Црква у Антиохији се од самог почетка састојала од (хеленистичких) Јевреја и необрезаних незнабожаца (Дела 11,19-21; Галатима 2,11-13), који су очигледно међусобно живели у мирној заједници. Међутим, та заједница била је уздрмана доласком групе вернике из Јерусалима.

Прочитајте текст из Дела 15,1-5. Са каквим проблемом се Црква суочила?

Ови људи из Јудеје могуће је да су били исти они споменути у 5. стиху као фарисеји који верују. Присуство фарисеја у Цркви не треба да нас изненади, пошто је лично Павле био фарисеј пре свог обраћења (Филибљанима 3,5). Чини се да је ова група својом одлуком дошла у Антиохију (Дела 15,24), иако нешто касније други догађај, који се такође збио у Антиохији, показује да већини Јевреја, укључујући и апостоле, није било пријатно у присуству необрезаних незнабожаца у Цркви (Галатима 2,11-13).

Павле у Посланици Галатима не говори благонаклоно о тој групи људи. Сматра да изазивају неприлике (Галатима 1,7; Галатима 5,10) и назива их »лажном браћом« (Галатима 2,4) чије су праве побуде биле да поткопају духовну слободу Јеванђеља и да обраћенике из незнабоштва доведу у ропство легализма.

Њихов став био је прилично једноставан: уколико се незнабошци не обрежу и не држе све остале јеврејске церемонијалне законе, не могу бити спасени. Спасење, веровали су они, могло се примити само унутар Божје заветне заједнице, а према Старом завету, није било другог начина да неко буде део Божјег изабраног народа осим путем обрезања (1. Мојсијева 17,9-14; 2. Мојсијева 12,48). Укратко речено, незнабошци су могли бити спасени само ако прво постану јеврејски прозелити.

Павле и Варнава нису се могли сложити са таквим захтевима, који су се косили са самом природом Јеванђеља. Нападачки приступ посетилаца из Јудеје покренуо је жустру расправу; реч из Дела 15,2. (*stasis*) означава »сукоб« или »раздор«. Ипак, питање је било превише важно да би се њиме бавило само на локалном нивоу. Јединство Цркве било је у питању. Браћа из Антиохије тада су одлучили да пошаљу одређени број представника у Јерусалим, укључујући Павла и Варнаву, да пронађу решење.

Ставите себе у положај те групе људи из Јудеје. Какве аргументе бисте изнели?

Једно од важних питања у овом сукобу било је обрезање. Оно није било успостављено од стране људи (упоредите: Матеј 15,2,9). Бог је лично наложио да то буде знак Његовог завета са Аврамовим потомцима као својим изабраним народом (1. Мојсијева 17,9-14).

Ко је још требало да се обреже поред Израиљаца по рођењу? 2. Мојсијева 12,43-49.

Благослови завета нису били ограничени на Израиљце, већ су обухватили сваког роба или странца који је боравио међу њима, уколико се обрежу. После обрезања странац би заузимао исти положај пред Богом као и рођени Израиљац: »Нека буде као рођен у земљи.« (2. Мојсијева 12,48)

Обрезање је, према томе, било обавезно (за мушкарце) да би особа постала пуноправни члан Божје заветне заједнице. Пошто је Исус био израиљски Месија, чинило се природним што Јудејци захтевају да ниједан незнабожац не може да доживи предности спасења ако прво не постане Јеврејин.

Прочитајте следеће текстове: Римљанима 3,30; 1. Коринћанима 7,18; Галатима 3,28; Галатима 5,6. Како је Павле схватао обрезање?

Тврдећи да ниједан незнабожац не може бити спасен уколико прво не приступи јудаизму, ови људи мешали су две различите идеје: завет и спасење. Чланство у Божјој заветној заједници није јамчило спасење (Јеремија 4,4; Јеремија 9,25). Поред тога, Аврам је био спасен (оправдан) вером, што се догодило раније, а не зато што се обрезао (Римљанима 4,9-13). Спасење се увек примало вером, док је завет представљао начин на који је Бог желео да упозна цео свет са Собом и својим планом спасења. Израиљ је због тога био изабран (1. Мојсијева 12,1-3).

Проблем је био у томе што су ови верници превише тесним повезивањем завета и спасења сматрали обрезање заслугом за спасење. Међутим, Божја спасоносна благодат не делује тамо где делују људска дела. Дакле, наметнути обрезање незнабошцима који су поверовали као средство спасења значило је изопачити истину Јеванђеља (Галатима 1,7; Галатима 2,3-5), поништити Божју благодат (Галатима 2,21), и Исуса учинити бескорисним (Галатима 5,2). Такође, значило је порећи свеопшти карактер спасења (Колошанима 3,11; Титу 2,11). Павле се никада није могао сложити са оваквим начином размишљања.

Каква опасност лежи у мишљењу да примамо спасење тиме што смо верник праве Цркве?

Прочитајте текст из Дела 15,7-11. Какав је био Петров допринос расправи у Јерусалиму?

Лука, наравно, не извештава о свим разговорима вођеним на састанку. Било би занимљиво знати, на пример, тврдње које су износили »јереси фарисејске који бијаху вјеровали« (Дела 15,5), као и Павлове и Варнавине одговоре (Дела 15,12). Чињеница да су забележени само Петрови и Јаковљеви говори указује на значај ових људи међу апостолима.

Петар се у свом говору обратио апостолима и старешинама, подсећајући их на своје искуство са Корнилијем од пре неколико година. У суштини, његово образложење било је исто оно које је изнео пред браћом у Јерусалиму (Дела 11,4-17). Бог је лично показао да одобрава Корнилијево обраћење (иако је био необрезани незнабожац), дарујући њему и његовом дому исти дар Духа који је дао апостолима на дан Педесетнице.

Бог у свом божанском провиђењу није употребио никог другог до Петра да убеди јудејске вернике да Он не прави разлику између Јевреја и незнабожаца по питању спасења. Чак и ако су им недостајале предности очишћења на основу старозаветних уредби и прописа, верујући незнабошци више се нису могли сматрати нечистима, зато што је Бог лично очистио њихова срца. Петрова последња изјава била је слична оној коју бисмо очекивали од Павла: »Него вјерујемо да ћемо се спасти благодаћу Господа Исуса Христа као и они.« (Дела 15,11)

Прочитајте текст из Дела 15,13-21. Какво решење је Јаков предложио у вези са питањем незнабожаца?

Јаковљев говор указује да се налазио на одређеном положају (упоредите: Дела 12,17; Дела 21,18; Галатима 2,9,12). Без обзира шта је схватио под поновним подизањем Давидовог шатора, које се у пророчанству пророка Амоса односи на обнављање Давидове лозе (Амос 9,11,12), Јаковљев главни циљ био је да покаже да се Бог већ постарао да се незнабошци, у одређеном смислу, придруже поново установљеном »Божјем народу« и да према томе могу бити сједињени са Израиљем.

Из ових разлога, сматрао је да никаква даља ограничења не треба наметати обраћеницима из незнабоштва, осим оних која би се уобичајено захтевала од странаца који желе да живе у земљи израиљског народа.

ОДЛУКА АПОСТОЛА

Прочитајте текст из Дела 15,28.29. Које четири забране је Сабор одлучио да наметне обраћеницима из незнабоштва?

Главно питање због кога је Сабор био сазван решено је на одговарајући начин. Пошто се спасење добија захваљујући благодати, верујући незнабошци били су изузети из обрезања када су приступали Цркви. Ипак, требало је да се уздржавају од четири ствари: 1) месо принесеног на жртву идолама у незнабожачким ритуалима, а затим служеног на гозбама у Храму или продаваног на пијаци; 2) коришћење крви; 3) месо удављених животиња, односно месо из кога није била исцеђена крв; и 4) блуд у различитим облицима.

Већина данашњих хришћана сматра забране у вези са исхраном (од прве до треће) привременим препорукама. Будући да је то нарочито било одбојно Јеврејима, забране, они тврде, имале су за циљ само да премосте јаз између верника из јеврејства и незнабоштва. Такође, често се тврдило да ни остали старозаветни закони, укључујући законе о исхрани у 3. Мојсијевој (3. Мојсијева 11) и заповест о Суботи (2. Мојсијева 20,8-11), које нису наведене на претходној листи, више нису обавезне за хришћане.

Међутим, одлуке апостола нити су биле привремене нити су представљале нове прописе хришћанске етике који су искључивали све остало везано за Стари завет. Заправо, под вођством Светог Духа (Дела 15,28), апостоли и старешине Цркве обновили су уредбе из 3. Мојсијева 17. и 18. поглавља које се тичу и странаца који су боравили у Израиљу.

Ове забране у оквиру 3. Мојсијева означавају одбацивање незнабоштва. Сваки странац који је желео да живи у Израиљу морао је да се одрекне ових незнабожачких обичаја на које су навикли (3. Мојсијева 18,30). Слично томе, од сваког верујућег незнабошца који је желео да се придружи Цркви захтевало се да заузме чврст став против незнабоштва.

Ово је, међутим, било само први корак. Када су једном приступили Цркви, од њих се природно очекивало да чине Божју вољу поштујући опште заповести, које потичу из времена пре Мојсија, које у суштини нису церемонијалне, као што је заповест о Суботи (1. Мојсијева 2,1-3) и прављење разлике између чисте и нечисте хране (1. Мојсијева 7,2).

Да одлуке нису биле привремене јасно је, на пример, на основу текста из Књиге Откривење 2,14.20, где су поновљене прва и последња забрана имајући, такође, у виду и друге две. У ствари, историјске чињенице показују да су хришћани дуго после новозаветног раздобља сматрали одлуке и даље меродавним.

Када наступи сукоб, како можемо научити да седнемо заједно, да слушамо једни друге и у духу поштовања и понизности разговарамо о спорним питањима?

ПИСМО ИЗ ЈЕРУСАЛИМА

Прочитајте текст из Дела 15,22-29. Какве додатне мере је предузела Црква из Јерусалима у вези са одлуком Сабора?

Прва мера била је писање писма верницима који су се обратили из незнабоштва да би их обавестили о ономе што је одлучено. Писмо, написано у име апостола и старешина из Јерусалима, било је званични документ који је одражавао утицај Цркве из Јерусалима, сигурно због вођства апостола, на друге хришћанске заједнице. Написано 49. године, што је највероватније година одржавања Сабора, ово писмо једно је од најранијих хришћанских докумената које имамо.

Јерусалимска црква такође је одлучила да именује два делегата, Јуду Варсаву и Силу, који ће пратити Павла и Варнаву у Антиохију; њихов задатак био је да однесу писмо и потврде његов садржај.

Прочитајте текст из Дела 15,30-33. Како је Црква из Антиохије реаговала на писмо?

Након читања писма, Црква је била испуњена великом радошћу због охрабрујуће поруке: од обраћеника из незнабоштва није се захтевало обрезање. Такође, нису ништа приговорили захтевима изнетим у писму (четири одлуке апостола). Прво озбиљно неслагање у Раној цркви на тај начин било је решено, макар у теорији.

При крају Сабора, Јеванђеље које је Павле објављивао било је у потпуности признато од стране црквених вођа из Јерусалима, који су њему и Варнави пружили руку као знак прихватања и поверења (Галатима 2,9). Ипак, оним хришћанима из јеврејства који су наставили да живе према јеврејском закону и даље је било веома тешко да заједно са незнабошцима седе за столом, који су, практично, у обредном смислу остали нечисти.

Овај проблем дошао је до изражаја, на пример, у Галатима 2,11-14, у догађају у коме је и Петар учествовао. »Чак ни сви ученици«, каже Елен Вајт, »нису били спремни да добровољно прихвате одлуку Сабора.« (Апостолска црква – Христовим трагом, стр. 197. оригинал)

Будите искрени према себи: колико вам је тешко да остварите заједницу са верницима из других култура, раса, чак и друштвених класа? Како се можете ослободити оваквог става који се супроти Јеванђељу?

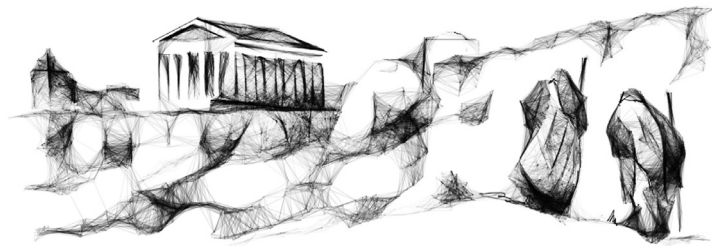
»Обраћеници из јеврејства углавном нису били спремни да иду напред онолико брзо колико им је Божје провиђење отварало пут. У складу са резултатима рада апостола међу незнабошцима, било је очигледно да ће обраћеници из тог круга ускоро бројчано далеко надмаштити обраћенике из јеврејства. Јевреји су се плашили да ће они међу њима, који буду примили еванђеоску поруку, уколико ограничења и церемоније из њиховог закона не буду проглашени условом којим ће обраћени незнабошци постајати верници Цркве, на крају потпуно занемарити националне посебности, по којима су се као Јевреји до тада разликовали од свих осталих народа и да ће коначно нестати међу онима који су примили вест Јеванђеља.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 189. оригинал)

»Хришћани из јеврејства који су живели надомак Храму сасвим природно дозвољавали су својим мислима да се баве посебним предностима које имају Јевреји као народ. Када су увидели да се Хришћанска црква удаљава од јудаистичких церемонија и традиције, када су схватили да ће се посебна светост повезана с јеврејским обичајима ускоро сасвим изгубити из вида у светлости нове вере, многи су постали незадовољни због Павла као особе која је у највећој мери била одговорна за ове промене. Чак ни сви ученици нису били спремни да добровољно прихвате одлуку Сабора. Неки су ревновали за церемонијални закон, и такви су с негодовањем посматрали Павла, јер су сматрали да су његова начела о необавезности јеврејских закона превише либерална.« (исто, стр. 179. оригинал)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Подсетите се у разреду последњег питања из одељка од понедељка. Како схватамо чињеницу да припадање »правој« Цркви не гарантује спасење? На пример, стари Израил је сугурно био »права Црква«, али то не значи да су сви спасени. Ако припадање истинској Цркви не јамчи спасење, каква је онда предност бити део ње?
2. Како прихватити необрезане незнабошце у заједницу верних било је једно од најважнијих питања са којим се суочила Рана црква. Са којим питањима у данашњој Цркви бисмо га могли упоредити и чему нас пример из 15. поглавља Дела апостолских учи о томе како да их решимо?
3. Нека поједини верници у разреду заузму став Јевреја који су тврдили да незнабошци пре приступања Цркви прво морају да постану јеврејски прозелити, што су они видели (и то с правом) као проширење заветних обећања датих Израилју. Како можете одговорити на њихова образложења? Како расправа слична овој може показати зашто су се питања која су данас очигледна у друго време чинила много тежим него данас нама?

ДРУГО МИСИОНАРСКО ПУТОВАЊЕ

Текстови за проучавање у току седмице: Дела 16; Римљанима 3,28; Галатима 2,16; Дела 17; 1. Коринћанима 1,23; Дела 18,1-10.

Текст за памћење: »Не бој се, него говори, и да не ућутиш; јер сам Ја с тобом, и нико се неће усудити да ти што учини; јер Ја имам велики народ у овоме граду.« (Дела 18,9.10)

Вративши се у Антиохију, Павле и Варнава старали су се о цркви и учествовали у даљем еванђеоском раду. Ово је био последњи пут да су радили заједно, јер је оштро неслагање довело до раздвајања. Разлог Павловог и Варнавиног неслагања био је Марко, Варнавин рођак (Колошанима 4,10). Када је Павле позвао Варнаву да поново посете места у којима су објављивали Јеванђеље на претходном путовању, Варнава је желео да поведе свог рођака са собом, али Павле се томе успротивио због Марковог ранијег поступка. Међутим, раздвајање Павла и Варнаве донело је благослов, јер су делећи своје напоре могли покрити ширу област него што су првобитно намеравали. Варнава је повео Марка и вратио се на Кипар, своју домовину (Дела 4,36). У међувремену, након што је позвао Силу да му се придружи, Павле је пропутовао Сирију и Киликију, снажећи тамошње цркве. Пре него што је први пут дошао у Антиохију, Павле је провео неколико година у Тарсу (Дела 9,30; Дела 11,25.26). Сада је имао прилику да поново посети заједнице које је тамо основао. Ипак, Божји план за њега био је много већи него што је Павле у први мах замишљао.

Лукин избор догађаја доводи Павла готово право у Дерву и Листру. Једино што каже у вези са Сиријом и Киликијом јесте да је Павле прошао кроз ове области утврђујући цркве (Дела 15,41).

Прочитајте текст из Дела 16,1-13. Шта нам Павлов поступак говори о томе колико је био пажљив у настојању да досегне друге?

Иако је Тимотијев отац био незнабожац, његова мајка била је хришћанка из јеврејства; звала се Евникија. Упркос томе што није био обрезан, Тимотије је познавао Писмо од детињства (2. Тимотију 3,15), што је указивало да је, такође, био побожна особа. Као хришћанин већ је заслужио поштовање и дивљење свих тамошњих верника.

Пошто су Јевреји према мајчиној а не очевој линији одређивали ко је Јеврејин, Тимотије је сматран Јеврејином. Није био обрезан осmog дана после рођења, можда зато што је његов отац, Грк, посматрао обрезање као сурови чин.

Желећи да поведе Тимотија као свог сарадника и знајући да би му, као необрезаном Јеврејину, било забрањено да уђе у јеврејске синагоге, јер би био оптужен за отпадништво, Павле се заложиио да буде обрезан. Према томе, Павле је то учинио из практичних разлога и тај поступак не треба посматрати као противречност Јеванђељу које је проповедао.

Након што је посетио места која је обишао на првом путовању, Павле је одлучио на пође југозападно, могуће у Ефес, у азијску провинцију, али Свети Дух га је у томе спречио. Тада је кренуо на север, настојећи да оде у Витинију, али опет, на неки непознат начин, Дух га је осујетио да пође тамо. Пошто је већ пролазио кроз Мисију, Павлова једина могућност била је да оде западно, до луке у Троади, одакле је могао отпловити у различитим правцима.

Међутим, у ноћном виђењу, Бог му је показао да треба да отплови преко Егејског мора у Македонију. Када су његови сапутници сазнали за виђење, закључили су да их је Бог позвао да шире Јеванђеље међу Македонцима.

Размислите о томе зашто је Павле обрезао Тимотија. Чему нас то учи о спремности да учинимо одређене ствари са којима се можда не слажемо увек или их не сматрамо неопходним, али које ће служити вишем циљу?

Када су стигли у Македонију, Павле и његови пратиоци отпутовали су у Филибу, у којој су основали прву хришћанску заједницу у Европи.

Прочитајте текст из Дела 16,11-24. Куда су мисионари отишли у Суботу и зашто? Шта им се на крају тамо догодило?

Кад год је Павле стигао у неки град, његов обичај је био да Суботом посети локалне синагоге да би сведочио Јеврејима (Дела 13,14.42.44; Дела 17,1.2; Дела 18,4). То што су у Филиби отишли на обалу реке да се моле – заједно са појединим женама, и Јеврејкама и незнабошкињама, које су служиле Богу – вероватно значи да у том граду није било синагоге. Овај извештај је значајан због тога што Павле није ишао у јеврејску синагогу Суботом само ради еванђеоског рада, већ и зато што је то био дан његове службе Богу.

Прочитајте текст из Дела 16,25-34. Подсетите се извештаја о тамничаревом обраћењу. Шта је требало да учини да би био спасен?

Павлов и Силин одговор на тамничарево питање у потпуном је складу са Јеванђељем, јер се спасење добија само вером у Исуса (Римљанима 3,28; Галатима 2,16). Међутим, из овог догађаја не можемо закључити да је веровање у Исуса све што је неопходно за крштење, на уштрб одговарајућег доктринарног и практичног поучавања.

Шта знамо о тамничару? Да ли је био Јеврејин или јеврејски прозелит? У сваком случају, било је потребно да верује у Исуса као Господа и Спаситеља. Шта ако је био незнабожац који је већ познавао Бога и служио Му, попут Корнилија, Лидије (Дела 16,14), и још неколико других особа споменутих у Делима? Шта ако је претходно посетио Павлове еванђеоске састанке у граду? Какве год чињенице да су у питању, сажетост извештаја не треба да служи као изговор за брзо крштење.

Прочитајте: Дела 16,31-34. Шта нас овај текст учи о томе колико је потпуна и целовита била Христова жртва принета за нас? Како можете научити да из дана у дан почивате у сигурности Христове праведности која вас покрива и представља вашу једину наду спасења?

Када су Павле и Сила били пуштени из тамнице, мисионари су напустили Филибу (Дела 16,35-40). Из Филибе, Павле и његови пратиоци отишли су право у Солун, главни град Македоније.

Прочитајте текст из Дела 17,1-9. Како су Солуњани реаговали на Павлово успешно проповедање међу незнабошцима?

Још једном видимо како Павле тражи синагогу у којој би могао да објави Јеванђеље. Многи побожни Грци и не мало истакнутих жена били су уверени у истину Павловом поруком. То што ови обраћеници »присташе с Павлом и Силом« (Дела 17,4) највероватније значи да су основали посебну групу која се окупила изван синагоге, вероватно у Јасоновом дому.

Њихови противници покренути завишћу узбунили су народ. Њихова намера била је да доведу Павла и Силу – Тимотије се не спомиње – пред градске старешине и оптуже их. Пошто нису могли наћи мисионаре, Јасон и још неколико верника било је одведено пред локалне власти под оптужбом да пружају уточиште политичким побуњеницима.

Прочитајте текст из Дела 17,10-15. Како су Јевреји из Верије реаговали у поређењу са онима из Солуна?

Израз *eugenēs* (Дела 17,11) првобитно је значио »из племените породице« или »племенитог порекла«, али је стекао општије значење, »непристрасан« став, што је вероватно овде случај. Јевреји из Верије били су похваљени не само зато што су се сложили са Павлом и Силом, већ због спремности да свакога дана сами истражују Писмо, да ли је оно што мисионари проповедају тачно. Само емоционалан одговор на Јеванђеље, без неопходног интелектуалног убеђења, површан је и кратког века.

Међутим, није прошло много времена када је прогонство прекинуло Павлову плодносно службу у Верији, што га је нагнало да пође даље на југ, у Атину.

Када сте последњи пут марљиво проучавали Свето писмо да бисте открили »је ли то тако«?

ПАВЛЕ У АТИНИ

Атина, интелектуално средиште древне Грчке, дословно је била посвећена идолима. Мермерни кипови људи и богова налазили су се свуда, нарочито на улазу у градски трг, који је представљао центар градског живота. Павле се толико узнемирио због идолопоклонства које је у великој мери владало да је променио своју уобичајену навiku да прво посети синагогу, па је започео рад на два поља: једном седмично је разговарао са Јеврејима и побожним незнабошцима у синагоги, а свакодневно на градском тргу са Грцима (види: Дела 17,15-22).

С обзиром да су Атињани увек били спремни да чују нешто ново, поједини филозофи заинтересовали су се за Павлово учење и позвали га да се обрати Ареопагу, високом градском већу. Павле у свом говору није наводио текстове из Писма нити је спомињао Божје деловање у историји Израила, као што је чинио када се обраћао Јеврејима (упоредите: Дела 13,16-41); овакав приступ не би имао много смисла у разговору са овим слушаоцима. Уместо тога, он је представио поједине важне библијске истине на начин на који су ти образовани незнабошци могли разумети.

Прочитајте текст из Дела 17,22-31. Које узвишене истине о Богу, спасењу, историји и људском роду је проповедао овим људима у свом говору насред Ареопага?

Већина Павлових речи звучала је смешно овим искусним незнабошцима, чија је слика о Богу и религији у великој мери била искривљена. Не знамо како је Павле намеравао да заврши своју поруку, јер изгледа да је био прекинут управо у тренутку када је говорио о Божјем суђењу свету (Дела 17,31). Ово веровање сукобило се са два грчка схватања: 1) да је Бог потпуно трансцендентан, да се не бави светом нити се занима за људска питања, и 2) када човек умре, уопште не може бити васкрсења. То објашњава зашто је Јеванђеље представљало лудост Грцима (1. Коринћанима 1,23) и зашто је број обраћеника у Атини био мали.

Ипак, међу онима који су поверовали било је неких од најутицајнијих људи у атинском друштву, као што је Дионисије, члан Ареопага, и Дамара, чије спомињање имена указује да је заузимала исти друштвени положај, ако није и сама била члан већа (Дела 17,34).

Павлов различит приступ члановима Ареопага показује да је био свестан друштвених и културолошких разлика. Чак је навео речни незнабожачког песника (Дела 17,28) да би постигао свој циљ. Шта из овог догађаја треба да научимо о томе како можемо користити различите методе да би смо стигли до различитих људи?

ПАВЛЕ У КОРИНТУ

Текст из Дела 18,1-11. говори о Павловом искуству у Коринту, у коме је боравио годину и по дана. Акила и Прискила постали су Павлови доживотни пријатељи (Римљанима 16,3; 2. Тимогију 4,19). Извештај открива да су они већ били хришћани када су дошли у Коринт, вероватно због протеривања Јевреја из Рима од стране цара Клаудија. Римски историчар Светоније напомиње да је до протеривања дошло због немира у јеврејској заједници повезаних са »Христовим« именом (*Claudius* 25.4), што је вероватно био резултат проповедања Јеванђеља од стране тамошњих јеврејских верника. Дакле, могуће је да су Акила и Прискила били укључени у те активности. У сваком случају, поред тога што им је вера и исто јеврејско порекло било заједничко, Павле и његови нови пријатељи бавили су се и истим занатом.

Какав је био исход Павлових мисионарских активности у Коринту? Дела 18,4-17.

Када су Сила и Тимоције дошли из Македоније, донели су новчану помоћ из тамошњих цркава (2. Коринћанима 11,8.9), што је омогућило Павлу да се потпуно посвети проповедању. Павлов став је био да живи о свом трошку у току своје службе, мада је, такође, учио да »они који Јеванђеље проповиједају од Јеванђеља живе«. (1. Коринћанима 9,14)

Упркос снажном противљењу Јевреја Павловој поруци, поједини Јевреји су ипак поверовали, као и неки незнабошци који су служили Богу. Међу обраћенима био је Крисп, старшина синагоге, и цео његов дом. Многи Коринћани, такође, су поверовали и били крштени. Међутим, прилике међу Јеврејима биле су прилично напете, као што показује следећи догађај (Дела 18,12-17). Павле је сигурно планирао да ускоро напусти Коринт, али у ноћном виђењу примио је божанско охрабрење да остане (Дела 18,9-11).

На повратку у Антиохију, Павле је са собом повео Акилу и Прискилу и оставио их у Ефесу, где је провео неколико дана пре него што је наставио пут. Док је тамо боравио, имао је прилику да проповеда у месној јеврејској синагоги, чији га је повољан пријем нагнао да обећа да ће се вратити, ако буде Божја воља. То се догодило управо на следећем путовању.

Павлу, обесхрабреном због пријема на који је наишао, било је потребно охрабрење у вези са спасењем душа. Шта Господње речи упућене њему (Дела 18,10) говоре нама, када се можда слично осећамо као Павле?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»Они који данас проповедају неомиљене истине не треба да буду обесхрабрани што се понекад морају суочити са пријемом, чак и код оних који тврде да су хришћани, који није ништа повољнији од онога на који су наилазили Павле и његови сарадници у народу са којим су радили. Гласници крста морају се опремити будношћу и молитвом, морају у вери и храбро ићи напред, увек радећи у име Христово.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 230. оригинал)

»Да су они, којима су у току завршних призора историје ове Земље објављене пробне истине, следили пример становника Верије, да су свакога дана истраживали Писма, да су упоређивали Божју реч са порукама које су им објављене, тада би у местима у којима их је углавном мало, данас било много оних који су одлучили да буду верни начелима Божјег закона...

Свима ће бити суђено у складу са виделом које им је било објављено. Господ шаље своје посланике с поруком спасења, и они који је чују биће Њему одговорни због начина на који су поступали према речима Његових слугу. Они који искрено теже за истином увек ће пажљиво, у светлости Божје речи, истраживати доктрине које су им представљене.« (Исто, стр. 232. оригинал)

ЗА РАЗГОВОР:

1. У оквиру последњег пасуса из одељка од понедељка разговарајте у разреду о значењу следеће изјаве: »Потребно је да се кандидати за крштење подробније припреме... Начела хришћанског живота треба да буду јасно представљена онима који су тек пришли истини.« (Елен Вајт, *Testimonies for the Church*, 6. свеска, стр. 91,92)

2. Размишљајте више о последњем питању из одељка од среде. Како ми као Црква можемо показати Павлово схватање културолошких разлика и његову спремност да сретнемо људе тамо где се налазе, не угрожавајући Јеванђеље или свој верски идентитет?

3. Прочитајте текст из Дела 17,32-34. Шта можемо научити из три одговора на Павлову поруку у Атини? 1) »Појединци су се ругали. Разонодила их је ревност и озбиљност овог необичног Јеврејина. Могуће је збијати шале на рачун живота, али они који то чине схватиће да оно што је почело као комедија мора се завршити као трагедија. 2) Неки одлажу своје одлуке. Најопасније је када човек открије колико је лако причати о сутрашњем дану. 3) Неки су поверовали. Мудар човек зна да ће само безумник одбацити оно што Бог нуди.« (Вилијам Баркли, *The Acts of the Apostles* [Philadelphia: Westminster, 1976], стр. 133)

4. Павле је заправо навео речи незнабожачког писца (Дела 17,28) да би постигао свој циљ међу Атињанима. Шта то говори о томе како, понекад, коришћење других извора попут овог може бити од користи? Које опасности се, такође, крију у томе?

МОЈИ ЗАКЉУЧЦИ И ОДЛУКЕ:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

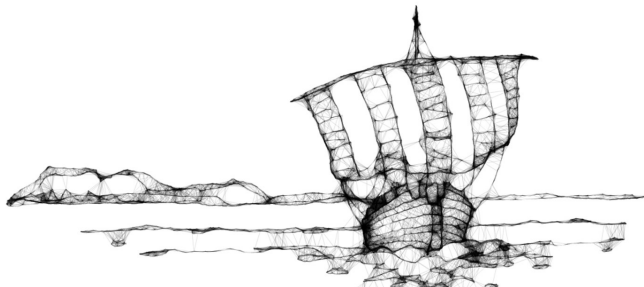
.....

.....

.....

.....

ТРЕЋЕ МИСИОНАРСКО ПУТОВАЊЕ

Текстови за проучавање у току седмице: Дела 18,24-28; Дела 19; Дела 20,7-12.15-27; 2. Коринћанима 4,8-14; Дела 21,1-15.

Текст за памћење: »Али се ни за што не бринем, нити марим за свој живот, него да свршим течење своје с радошћу и службу коју примих од Господа Исуса: да посвједочим Јеванђеље благодати Божије.« (Дела 20,24)

Лукин извештај о Павловом трећем путовању почиње прилично ненадано. У тексту је само забележено да је после одређеног времена проведеног у Антиохији, средишту Павлове мисије, апостол пошао на још једно путовање, успешно пролазећи »редом галатијску земљу и Фригију утврђујући све ученике«. (Дела 18,23) Дакле, првих 2400 километара путовања покривено је једном реченицом.

Разлог томе је што је средиште путовања био Ефес, у коме је Павле на својим путовањима провео више времена него у другим градовима. Са еванђеоске тачке гледишта, служба у Ефесу била је веома плодносна; утицај Павловог проповедања покрио је читаву азијску провинцију (Дела 19,10.26). Вероватно су у то време биле основане цркве у Колосу, Хијераполису и Лаодикеји, можда преко Епафраса (Колошанима 4,12.13), једног од Павлових сарадника (Колошанима 1,7; Филимону 23).

Значајна појединост у вези са овим путовањем јесте да је оно последње Павлово путовање забележено у Делима апостолским. Павле га је завршио као слободан човек. Лука ипак бележи још једно путовање, овог пута у Рим, али је на њега Павле пошао као затвореник.

У тексту Дела 18,24-28. забележено је да је верник из јеврејства по имену Аполос дошао у Ефес, док је Павле још био на путу у тај град. Аполос је био речит човек и добар познавалац Писма. Да је био Исусов следбеник јасно је из начина на који га Лука описује: »Овај бјеше упућен на пут Господњи, и горећи духом, говораше и учаше право о Господу.« (Дела 18,25) Ипак, знао је само за Јованово крштење. Након што га је Јован Крститељ крстио, Аполос је упознао Исуса у току Његовог овоземаљског живота, али вероватно је отишао из те области – могуће натраг у Александрију – пре Христовог страдања и дана Педесетнице.

Ове чињенице објашњавају зашто су га Акила и Прискила даље поучавали. Иако је могао на основу Писма да докаже да је Исус израиљски Месија (Дела 18,28), Аполос је требало да се упозна са развојем хришћанства после Исусове службе. Међутим, Акила и Прискила учинили су још нешто за Аполоса: заједно са другим верницима из Ефеса дали су му писмо препоруке упућено црквама у Ахаји (Дела 18,27), што му је омогућило да има успешну службу у Коринту (1. Коринћанима 3,4-6; 1. Коринћанима 4,6; 1. Коринћанима 16,12).

Прочитајте текст из Дела 19,1-7. Шта се догодило Павлу када је стигао у Ефес?

Извештај о Аполосу повезан је са извештајем о дванесторици људи које је Павле срео у Ефесу одмах по доласку у тај град, зато што су њихове прилике биле веома сличне. То што су представљени као »ученици« (Дела 19,1) и Павлово питање упућено њима (Дела 19,2), јасно указује да су већ веровали у Исуса. У исто време, њихов одговор Павлу показује да су, слично Аполосу, такође, били бивши ученици Јована Крститеља који су касније постали Исусови следбеници, али нису присуствовали дану Педесетнице. Требало је да стекну прилику да доживе дубље искуство са Господом.

»Павле је, дошавши у Ефес, затекао дванаесторицу браће, који су, слично Аполосу, били ученици Јована Крститеља, и као и он имали мало знања о Христовој мисији. Нису имали Аполосове способности, али су се у истој искрености и вери трудили да распростране знање које су стекли.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 282. оригинал)

Њихово крштење треба да посматрамо у светлу тих јединствених прилика. Они нису долазили из друге хришћанске верске заједнице, нити су тог тренутка доживели обраћење. Они су само били укључени у главну струју хришћанства. То што су примили Духа и говорили језицима вероватно значи да су били хришћански мисионари, попут Аполоса, који су сада потпуно били оспособљени да сведоче о Исусу Христу куда год пођу.

Павле је и у Ефесу следио свој обичај да прво проповеда у синагоги. Када је наишао на противљење, он и нови верници преместили су се у школу извесног Тирана, у којој је Павле свакодневно проповедао две године (Дела 19,8-10). Према Лукином сажетом прегледу Павлове службе у Ефесу, Јеванђеље је снажно објављено у читавој провинцији.

Лука у Делима апостолским (Дела 19,11-20) додаје неколико извештаја о чудима, описујући победу Божје силе у граду у коме су магија и други сујеверни обичаји били широко прихваћени. Нема сумње да је Бог могао да лечи преко Павла, али да су чак и убруси и појасеви које је апостол додирнуо имали исцелитељску моћ (Дела 19,12) може звучати необично, иако то личи на Исусово излечење жене која је боловала од течења крви (Лука 8,44). Сујеверна веровања која су владала у Ефесу можда су навела Бога да учини »не мала« чуда, како Лука каже (Дела 19,11). Ово је, можда, пример како Бог испуњава потребе људи на њиховом нивоу разумевања.

Задовољан резултатима мисије у Ефесу, Павле је одлучио да пође у Јерусалим (Дела 19,21). Лука не спомиње разлог те одлуке, али из Павлових списа сазнајемо да је желео да преда сакупљени новац да би помогао сиромашнима у цркви у Јерусалиму (Римљанима 15,25-27; 1. Коринћанима 16,1-3). Дељење добара у првим годинама, и велика глад у данима цара Клаудија, осиромашили су јудејске вернике, те је Павле у њиховој молби за помоћ (Галатима 2,10) видео прилику да, упркос опасностима којима ће се изложити (Дела 20,22.23; Римљанима 15,31), ојача њихово поверење у његову апостолску службу и јединство Цркве у којој су се сусреле различите културе.

Прочитајте текст из Дела 19,23-41. Шта је био прави разлог противљења Павлу у Ефесу на крају његовог боравка у том месту?

Противљење је било повезано са незнабожачком службом, која је у великој мери била угрожена Павловим радом. Јасно је да је Димитријев прави разлог био финансијске природе, али је био вешт да га претвори у верско питање, јер се храм посвећен богињи Артемиди (Дијани), један од седам чуда древног света, налазио у Ефесу.

Прочитајте текст из Дела 19,27. Запазите како је Димитрије био вешт у томе да верску »побожност« истакне у први план у свом покушају да задржи доток новца. Зашто ми као хришћани морамо бити пажљиви да не користимо своју веру или наводну побожност на исти начин?

Павле је после побуне (Дела 19,23-41) одлучио да напусти Ефес. Међутим, уместо да пође право у Јерусалим (Дела 20,1-3), кренуо је у продужени обилазак Македоније и Ахаје. Представници обраћеника из незнабоштва из појединих цркава били су са њим (Дела 20,4).

Прочитајте текст из Дела 20,7-12. Шта је погрешно у уобичајеној тврдњи да ови стихови доказују да је Субота промењена у недељу?

Павле се зауставио у Троади где је присуствовао црквеном састанку »у први дан недјеље«. (Дела 20,7) Окупили су се »да ломе хљеб«, што се вероватно односи на Вечеру Господњу, са или без заједничког оброка, који се још од раних дана цркве у Јерусалиму (Дела 2,42.46) често одржавао уз тај обред. То што није споменута чаша нити молитве не искључује ову могућност. Међутим, овај догађај се често спомиње као доказ да су у Павлово време верници, макар у црквама у којима су били обраћеници из незнабоштва, већ заменили Суботу за недељу као дан богослужења.

Ипак, пре изношења овакве тврдње, неопходно је утврдити тачан дан када је састанак одржан, као и карактер састанка. Напомена да су користили свеће (Дела 20,8), заједно са чињеницом да је Павле проповедао до поноћи (Дела 20,7), а затим до јутра (Дела 20,11), да не спомињемо дубок Евтихов сан (Дела 20,9), јасно казује да је у питању био састанак одржан у току ноћи.

Мада, поставља се питање да ли је то била ноћ која је претходила недељи или ноћ која је уследила после недеље. Одговор зависи од временског система који Лука користи, да ли јеврејски систем, од заласка до заласка Сунца, или римски, од поноћи до поноћи. Ако је применио први систем, онда је било суботно вече; у случају да је користио други, била је недеља увече.

У сваком случају, оквир текста из Дела 20,7-12. указује да састанак, чак и да је био одржан у недељу увече, није био редован, већ посебан црквени састанак, јер је Павле отпутовао следећег јутра. Дакле, тешко је закључити како овај издвојен и ванредан догађај подржава светковање недеље. Чињеница је да не подржава.

Размишљајте више о свим разлозима који иду у прилог исправности светковања седмог дана Суботе. Како снажна библијска подршка светковању Суботе помаже да се утврдимо као адвентистички хришћани и у свом позиву да објављујемо Троструку анђеоску вест?

Павле је на свом путу у Јерусалим застао на још једном месту, овог пута у Милиту, где је имао прилику да упути свој опроштајни поздрав црквеним старешинама из Ефеса.

Прочитајте текст из Дела 20,15-27. Шта је Павле нагласио у уводном делу свог говора?

Будући да је већ испланирао ново путовање, које је обухватало Рим и Шпанију (Римљанима 15,22-29), Павле је веровао да се више никада неће вратити у Азију. Дакле, он је започео свој говор дајући неку врсту извештаја о годинама проведеним у Ефесу. Међутим, овај извештај није се само односио на прошлост, односно, на то како је живео међу Ефесцима, већ и на будућност, јер је страховао шта му се може догодити у Јерусалиму.

Павлов страх није био неоправдан. Црква у Јерусалиму посматрала га је са извесном сумњом, ако не и непријатељством, због његове прошлости као прогонитеља и због Јеванђеља које је проповедао, у коме није било места за обрезање (Дела 21,20-26). За јеврејске власти он није био ништа друго до издајник и отпадник од њихове верске традиције (Дела 23,1.2). До половине првог века, нарочито због римске рђаве владавине, Јудеја је, такође, била захваћена револуционарним и националистичким идеалима. Оваква атмосфера утицала је на све слојеве јеврејског друштва, укључујући и Цркву. У таквом оквиру, активности овог бившег фарисеја међу незнабошцима учиниле су да буде на лошем гласу (Дела 21,27-36).

Павла су мучиле и друге бриге. У тексту Дела 20,28-31. Павле се усредредио на то како би црквене старешине из Ефеса требало да се суоче са питањем лажних учитеља, које је упоредио са грабљивим вуцима који ће покушати да заведу и искваре стадо. Тако је чак и у самој Цркви, чак и у најранијим данима Цркве, опасност од лажних учитеља постала стварна. Као што је Соломун рекао у друго време и у другом оквиру: »Нема ништа ново под сунцем.« (Проповедник 1,9). Историја Хришћанске цркве открива невероватну штету коју су лажни учитељи нанели Цркви. Овај проблем владаће све до краја (2. Тимотију 4,3).

Павле је несумњиво имао много питања на уму, много брига; па ипак, његова верност и ревност никада се нису поколебале.

Прочитајте текст из 2. Коринћанима 4,8-14. Шта Павле овде говори о томе што треба да применимо на себе, нарочито када се суочимо са искушењима? На шта Павле полаже своју коначну наду?

Лука после Павловог боравка у Милиту детаљно бележи његово даље путовање. Још увек на путу у Јерусалим, апостол је провео једну седмицу у Тиру, на феничанској обали, где је брод требало да се истовари (Дела 21,1-6). Међутим, док је боравио у том месту, верници су га наговарали да не иде у Јерусалим. То што су верници вођени Духом упозорили Павла да не иде у Јерусалим није нужно у супротности са чињеницом да је апостол претходно био вођен Духом. Грчки израз *etheto en tō pneumati* (Дела 19,21) пре би требало схватити као »наумити/намеравати у Духу« (Чарнић), него да је Павле сам донео ту одлуку. Суштина је да је Дух можда указао хришћанима из Тира на опасности које су очекивале Павла; и тако, забринуте за њега, препоручили су му да одустане од своје намере. Павле није био сигуран шта ће му се догодити у Јерусалиму (Дела 20,22.23). Божанско вођство не чини увек све јасним, чак ни неком као што је био Павле.

Прочитајте текст из Дела 21,10-14. Какав посебан догађај се одиграо у Ћесарији у вези са Павловим путовањем у Јерусалим?

Агав је био пророк из Јерусалима који је већ био представљен у Делима апостолским (Дела 11,27-30) у време глади. Слично одређеним старозаветним пророчанствима (на пример: Исаија 20,1-6; Јеремија 13,1-10), његова порука била је сликовито приказана; деловала је као жива илустрација онога што ће се догодити Павлу када стигне у Јерусалим и како ће га непријатељи предати незнабошцима (Римљанима).

Они који су били с Павлом очигледно су схватили Агавову поруку као упозорење, не као пророчанство, па су се свим силама трудили да убеди апостола да не иде у Јерусалим. Иако дубоко дирнут њиховом реакцијом, Павле је био одлучан да изврши своју мисију, чак и по цену живота. За њега је исправност Јеванђеља и јединство Цркве било много важније од личне сигурности или личних интереса.

»Апостол се никада, до тада, није приближавао Јерусалиму тако жалосна срца. Знао је да ће наићи на мало пријатеља и много непријатеља. Приближавао се граду који је одбацио и убио Божјег Сина и над којим се сада надносила претња Божјег гнева.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 397.398. оригинал)

Несхваћен, клеветан и често ружен, Павле се ипак чврсто држао вере. Како и ми можемо учинити исто у обесхрабрујућим околностима?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»Успех који је пратио проповедање Јеванђеља поново је распалио гнев Јевреја. Са свих страна су им долазили гласови о ширењу нове науке која је Јевреје ослобађала држања обреда из церемонијалног закона, а незнабошцима давала иста права као и Јеврејима, Аврамовим потомцима. Павле је проповедајући у Коринту, износио исте доказе које је тако снажно објављивао у својим посланицама. Његову одлучну изјаву: 'Нема Грка ни Јеврејина, обрезања ни необрезања' (Колошанима 3,11), његови непријатељи прогласили су дрским богохуљењем и одлучили да његов глас мора бити ућуткан.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 390. оригинал)

»Није могао да се ослони на саучешће и подршку чак ни своје браће у вери. Необраћени Јевреји који су га у стопу пратили, нису били спори у ширењу најнеповољнијих гласина у Јерусалиму, и лично и путем писама, о њему и његовом раду; неки, чак и међу апостолима и старешинама, примали су те гласине као истините, нису улагали никакав напор да им се успротиве, нису осећали никакву жељу да га подрже.« (Исто, стр. 398. оригинал)

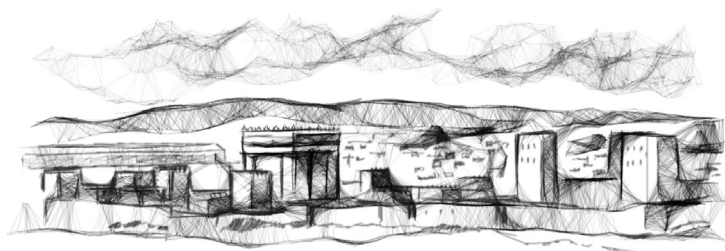
ЗА РАЗГОВОР:

1. Дванаест ученика које је Павле срео у Ефесу, бивши следбеници Јована Крститеља, већ су постали Исусови ученици (Дела 19,1-7). Зашто мислите да је исправно користити овај текст када се захтева поновно крштење хришћана – већ крштених уроњавањем – из других верских заједница који су се придружили адвентистичкој вери? Има ли икаквог значаја чињеница што Аполос није био поново крштен?

2. Размислите о приликама у којима се Павле нашао. Био је одбачен од стране својих сународника који нису веровали у Исуса. Чак и многи Јевреји који су веровали у Исуса посматрали су Павла са подозрењем, чак и неповерењем, зато што су мислили да изврше »стубове вере«. Многи незнабошци презирали су Јеванђеље које је објављивао. Па ипак – шта се догодило? Зашто се Павле држао вере упркос свим противљењима? Иако нисмо на Павловом месту, шта можемо научити из овог извештаја?

3. Размислите о још неким аргументима које људи користе када покушавају да докажу да је Субота промењена у недељу или да светковање Суботе више није обавезно. Како одговарамо на такве тврдње и показујемо да послушност заповести о Суботи није легализам у већој мери од послушности било којој од других девет заповести; односно, ако смо послушни вером и ако схватамо где лежи наша једина нада спасења?

ХАПШЕЊЕ У ЈЕРУСАЛИМУ

Текстови за проучавање у току седмице: Дела 21; Римљанима 2,28-29; Галатима 5,6; Дела 22; Дела 23,1-30; Матеј 22,23-32.

Текст за памћење: »А ону ноћ стаде Господ пред њега и рече: Не бој се, Павле, јер као што си свједочио за Мене у Јерусалиму, тако ти ваља и у Риму свједочити.« (Дела 23,11)

Ускоро после Павловог првог мисионарског путовања, постало је јасно да у Цркви влада неслагање у вези са тим како незнабошци треба да буду примљени међу верне (Дела 15,1-5). Увиђајући све већи сукоб, Павле је осмислио план како да подстакне јединство у Цркви. Пошто је на Сабору замољен да се стара о сиромашнима (Галатима 2,10), одлучио је да позове обраћенике из незнабоштва да пруже новчану помоћ браћи у Јудеји, »милостињу светима« (1. Коринћанима 16,1), надајући се да би то могло помоћи да се изграде мостови између ове две групе верника.

То објашњава његову одлучност да оде у Јерусалим на крају свог трећег путовања, упркос опасностима. Са једне стране, гајио је искрену љубав према својим сународницима Јеврејима (Римљанима 9,1-5); са друге, чезнуо је за уједињеном Црквом (Галатима 3,28; 5,6). Пошто се и Јевреји и незнабошци подједнако спасавају вером, не делима закона (Римљанима 3,28-30), свако отуђење међу њима због церемонијалних захтева закона супротило се свеобухватном карактеру Јеванђеља (Ефесцима 2,11-22).

Следимо Павла док ступа у ово ново раздобље свог живота и мисије.

СУСРЕТ СА СТАРЕШИНАМА ИЗ ЈЕРУСАЛИМА

Када је Павле стигао у Јерусалим, топло су га примили верници заједно са Мнасоном, код кога је одсео (Дела 21,16.17).

У тексту Дела 21,18-22. Јаков и старешине из Јерусалима изразили су забринутост за Павлов углед међу тамошњим верницима из јеврејства, ревним кад је Мојсијев закон у питању. Били су обавештени да је Павле поучавао обраћенике из јеврејства, који су живели ван земље, да одбаце Мојсија, говорећи им »да не треба обрезивати дјеце своје, нити држати обичаја отачкијех«. (Дела 21,21)

Ово, наравно, није била истина. Павле је учио, кад је реч о спасењу, да ни обрезање ни необрезање ништа не значе, јер се и Јевреји и незнабошци подједнако спасавају вером у Исуса (Римљанима 2,28.29; Галатима 5,6; Колошанима 3,11). Такав став се разликује од јасног охрабривања Јевреја да занемаре закон и његове захтеве. Послушност, наравно, није сама по себи синоним за легализам, мада би могла намерно бити изокренута да значи управо то.

Прочитајте текст из Дела 21,23-26. Како је Павле требало да покаче да је и даље веран Јеврејин?

Павла су саветовали да буде политички коректан. Требало је да покаже да су гласине о њему лажне тиме што ће учинити нешто што је карактеристично за Јевреје: да подржи назирејски завет неких верника из јеврејства. Овај завет био је посебан чин побожности којим су Јевреји себе посвећивали Богу.

Нажалост, Павле је попустио. Јунаци, чак и библијски, имају своје недостатке, као што можемо видети у Аврамовом, Мојсијевом, Петровом животу и животу многих других. Могло би се тврдити да је Павле само следио начело да се понаша као Јеврејин када је у додиру са Јеврејима (1. Коринћанима 9,19-23), или да је за њега лично речено да се недавно заветовао (Дела 18,18), мада тачан карактер његовог завета није познат. Међутим, овог пута био је у питању компромис, који као да је наговештавао његово одобрење легалистичких побуда које су се криле иза датог савета. Такав став био је управо оно чему се апостол снажно супротстављао: да постоје два јеванђеља, једно за незнабошце, спасење вером, и друго за Јевреје, спасење делима. »Бог му није дао дозволу да попусти онолико колико су они захтевали.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 405. оригинал)

У свом покушају да будемо уважени, како можемо бити сигурни да не чинимо сличну грешку?

Прихвативши предлог црквених старешина, Павле је требало да се посвети седмодневном обреду очишћења да би помогао у извршењу завета тих људи (4. Мојсијева 19,11-13). У исто време, према јеврејској традицији свака особа која долази из незнабожачких земаља била је нечиста и није могла да уђе у Храм. Зато је Павле морао да се очисти пре него што је отишао свештеницима и показао како извршава очишћење везано за Назиреје (Дела 21,26).

Прочитајте текст из Дела 21,27-36. Шта се догодило Павлу на крају седмодневног очишћења?

Настала је побуна. Изазвали су је они који су подбунили мноштво против Павла, оптужујући га да напада најветије симболе јеврејске вере, нарочито да је оскврнио Храм. Пошто је један од Павлових сапутника био верник из незнабоштва, Трофима из Ефеса (Дела 21,29), сматрали су да га је апостол увео у унутрашњи трем Храма, где су само Јевреји смели ући. Да су оптужбе биле истините, Павле би био крив за најозбиљнији преступ. Дуж зида који је раздвајао спољашњи од унутрашњег трема, налазили су се натписи на грчком и латинском који су упозоравали посетиоце незнабошце да даље не улазе, јер ће у противном бити лично одговорни за своју смрт.

»Према јеврејском закону ако нека необрезана особа ступи у унутрашње тремове свете грађевине, тај чин представљао је злочин који је кажњаван смрћу. Павла су у граду видели са Трофимом из Ефеса и претпоставили да га је увео и у Храм. Павле то није учинио, а својим уласком у Храм није прекршио Закон, јер је припадао јеврејском народу. Међутим, иако је оптужба била потпуно неоснована, послужила је да разбукти предрасуде у народу. Када је узвик одјекнуо тремовима Храма, окупљено мноштво било је обузето дивљим узбуђењем.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 407. оригинал)

Када је вест о побуни стигла до римског утврђења, римски заповедник, Клаудије Лисије (Дела 21,31.32; Дела 23,26), дошао је са војском и спасао Павла пре него што га је мноштво могло усмртити.

Као мета напада, Павле је био ухапшен и свезан ланцима, док је заповедник испитивао шта се догађа. Због гневног викања мноштва, наредио је да апостола одведу у тврђаву.

Гласине, и то лажне, могле су да ова побуна почне. Зашто морамо бити пажљиви када су у питању гласине које слушамо или, још горе, ширимо?

У тексту Дела 21,37-40. забележено је шта се даље догодило. Док су Павла водили у римску тврђаву на испитивање, замолио је заповедника за дозволу да се обрати људима, који су и даље срдито викали и тражили његову смрт.

Пошто се обратио заповеднику на грчком језику, заповедник је помислио да је Павле извесни Јеврејин из Египта који је пре отприлике три године подигао побуну у Јерусалиму против римске власти. Побуну су, међутим, угасиле римске снаге; многи његови следбеници били су или убијени или ухапшени, док је Египћанин побегао.

Када је рекао да је из Тарса, а не из Египта, Павлу је дата дозвола да говори. Он у свом обраћању није детаљно одговорио на оптужбе изнете против њега (Дела 21,28), већ је говорио о свом обраћењу, наглашавајући своју посвећеност јудаизму, до те мере да је прогонио вернике који су веровали у Исуса. Када се суочио са одређеним бројем открићења од Господа, није имао други избор до да Га следи. То је објаснило потпун преокрет у његовом животу и његов позив да проповеда незнабошцима. Павле им је радије испричао своје лично искуство и зашто чини то што чини него што је желео да уђе у теолошку расправу.

Како је мноштво реаговало на Павлову изјаву да је апостол незнабошцима? Дела 22,22-29.

Одлука заповедника да дозволи Павлу да говори није се показала најбољом. Споминући своју посвећеност незнабошцима, чинило се да је Павле потврдио истинитост оптужби изнетих против њега (Дела 21,28), и мноштво се поново разгневило.

Римски заповедник није схватио све што је Павле изјавио; па је одлучио да настави испитивање бичевањем. Ипак, поред тога што је био прави Јеврејин (Филибљанима 3,5), Павле је, такође, био римски грађанин. Када је то споменуо, заповедник је морао да се повуче. Павле као римски грађанин није могао бити подвргнут таквој врсти мучења.

Прочитајте Павлов говор (Дела 22,1-2). Шта указује да је Павле поред тога што је бранио себе такође проповедао својим сународницима Јеврејима? Зашто им је испричао своје искуство обраћења? Зашто искуства обраћења могу имати толико снажну силу?

ПРЕД СИНЕДРИОНОМ

Када је римски заповедник схватио да Павле не представља претњу за царство; односно, да се настали проблем тиче унутрашњих разлика међу Јеврејима, замолио је Синедрион да преузме случај (Дела 22,30; Дела 23,29).

Прочитајте текст из Дела 23,1-5. Како је Павле започео своју одбрану пред Синедрионом?

Павла су после уводне изјаве почели да туку по устима, можда зато што је, као затворенику, његово спомињање Бога звучало богохулно. Његова нагла реакција даје нам увид у његову нарав. Називајући поглавару свештеничког »зидом окреченим« (Дела 23,3), као да понавља Исусове речи из Јеванђеља по Матеју (Матеј 23,27) којима је осудио лицемерство фарисеја. Ипак, пошто Павле заправо није знао да се обраћа поглавару свештеничком, могућност да је имао слаб вид није у потпуности искључена.

Како је Павле на довитљив начин покушао да прекине даље суђење? Дела 23,6-10.

Синедрион се састојао од садужеја и фарисеја који се нису слагали по бројним питањима, учења су била једна од њих. Садужеји, на пример, чији је библијски канон обухватао само првих пет Мојсијевих књига (Петокњижје), нису веровали у васкрсење мртвих (Матеј 22,23-32).

Међутим, Павлова изјава (Дела 23,6) била је више од мудре тактике да збуни Синедрион. Пошто је сусрет са васкрслим Исусом на путу у Дамаск представљао темељ његовог обраћења и апостолске службе, веровање у васкрсење било је прави разлог зашто му се судило (Дела 24,20.21; Дела 26,6-8). Ништа друго није могло да објасни како је од бившег ревног фарисеја постао оно што је сада. Ако Исус није устао из мртвих, онда је његова служба била бесмислена, и он је то, такође, знао (1. Коринћанима 15,14-17).

Те ноћи док се Павле налазио у тврђави, Господ је стао пред њега и упутио му следеће охрабрење: »Не бој се, Павле, јер као што си свједочио за мене у Јерусалиму, тако ти ваља и у Риму свједочити.« (Дела 23,11) С обзиром на околности, овакво обећање било је нарочито значајно за Павла. Његова дуго гајена жеља да проповеда у Риму (Дела 19,21; Римљанима 1,13-15; Римљанима 15,22-29) ће се остварити.

ОДЛАЗАК У ЋЕСАРИЈУ

Узнемирена чињеницом да се још увек на законски начин није ослободила Павла, једна група одлучила је да осмисли план да га сама нападне и из заседе убије.

Прочитајте текст из Дела 23,12-17. Шта је био њихов план и како је пропао? Како нас овај догађај учи о томе како људи могу бити ревни за погрешне циљеве?

То што се више од четрдесет Јевреја заверило против Павла и обавезало заклетвом открива колики је гнев апостол изазвао у Јерусалиму. Лука не открива ко су били ти људи, али можемо рећи да су били поборници екстремизма, спремни да учине шта год је потребно да би заштитили јеврејску веру од такозваних издајника и непријатеља. Такав ниво верског фанатизма, удруженог са револуционарним и националистичким жаром, није био неуобичајен у првом веку у Јудеји и у окружењу.

Међутим, захваљујући провиђењу, вест о завери стигла је до Павлове родбине. Помало је разочаравајуће што не знамо готово ништа о Павловој породици, али очигледно су он и сестра одрасли у Јерусалиму (Дела 22,3), где се она удала и добила најмање једног сина. У сваком случају, Павлов рођак – деминутив *neaniskos* (Дела 23,18.22) и чињеница да су га »узели за руку« (Дела 23,19) указују да је био младић – могао је да га посети у тврђави и исприча му шта је сазнао.

Прочитајте текст из Дела 23,26-30. Какву поруку о Павлу заповедник Лисије послао је гувернеру Филиксу?

Посланица упућена Филиксу пружила му је јасан извештај о приликама. Поред тога, показује колико предности је Павле имао као римски грађанин. Римски закон у потпуности је штитио своје грађане, који су, на пример, имали право на законито суђење, на коме су се могли појавити пред судом и бранити се (Дела 25,16), и право да упуте жалбу цару у случају непоштеног суђења (Дела 25,10.11).

Без обзира на Филиксову репутацију, опходио се према Павлу на одговарајући законити начин. После уводног испитивања, наредио је да га стража чува док не стигну тужитељи.

Размислите о божанском провиђењу у Павловом животу. Колико често сте понизно признали Божје провиђење у свом животу упркос невољама и патњи које сте доживљавали?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»Павле и његови пратиоци овом приликом, службено су предали старешинама дела у Јерусалиму доприносе које су цркве обраћених незнабожаца послале као своју помоћ сиромашнима међу јудејском браћом...

Осим тога, ови добровољни дарови требало је да послуже као доказ оданости обраћеника из незнабоштва организованом Божјем делу у целом свету и да зато сви треба да их прихвате захвална срца. Међутим, и Павлу и његовим пратиоцима одмах било је јасно да чак и међу онима пред којима су тада стајали, има неких који нису спремни да цене дух братске љубави у коме су дарови били приложени.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 399.400. оригинал)

»Да су се црквене старешине потпуно ослободиле осећања горчине против апостола, да су га прихватили као човека кога је Бог посебно позвао да Јеванђеље однесе незнабошцима, Господ им га не би одузео. Бог није одредио да се Павлово дело тако брзо заврши, али није се послужио ни чудом да спречи низ догађаја који су својим понашањем покренули старешине цркве у Јерусалиму.

Исти дух и сада ствара исте последице. Црква губи многе благослове, када занемари да цени и користи предности божанске благодати. Колико би често Господ продужио дело неког верног проповедника да је његов рад био цењен! Међутим, ако верници Цркве дозволе непријатељу душа да им изопачи схватање, тако да погрешно тумаче и представљају речи и дела Христовог слуге; ако дозволе себи да му стану на пут и ометају његов рад, Господ ће им понекад одузети благослов који им је дао...

Када се руке склопе на његовим утихнулим грудима, тек када заћути његов глас опомене и охрабрења, тек тада тврдоврати, можда, постају способни да препознају и цене благослов који су одбацили. Његова смрт, можда ће, успети да постигне оно што његов живот није успео.« (Исто, стр. 417.418. оригинал)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Тиме што је отишао у Јерусалим упркос томе што је знао да неће бити добродошао, Павле је интересе Цркве ставио изнад личних интереса. До које мере треба да следимо његов пример?
2. Шта можемо научити из Павловог компромиса учињеног у Јерусалиму? Како можемо бити политички коректни не одричући се начела по којима живимо? Да ли је то могуће?
3. Јединство Цркве увек је веома важно. Како можемо научити да радимо заједно, уједињени, чак и када различито тумачимо одређена питања?

УТАМНИЧЕЊЕ У ЋЕСАРИЈИ

Текстови за проучавање у току седмице: Дела 24; Дела 25; Дела 26; 1. Коринћанима 1,23.

Текст за памћење: »Молио бих Бога и за мало и за много да би не само ти него и сви који ме слушају данас били такви као и ја што сам, осим окова овијех.« (Дела 26,29)

Павловим преласком у Ћесарију започело је његово двогодишње утамничење у том граду (Дела 24,27), тачније у Иродовом двору (Дела 23,35), који је био званична резиденција римског намесника. За то време био је саслушаван неколико пута пред двојцом римских судија (Филиксом и Фистом) и царем (Агрипом II), испуњавајући тако службу коју му је Бог дао (Дела 9,15).

Павле је приликом свих саслушавања тврдио да је невин, наводећи да никакве доказе не могу изнети против њега, што је показало одсуство сведока. У ствари, цео овај извештај има циљ да покаже да Павле није учинио ништа чиме би заслужио да буде ухапшен и да је могао бити ослобођен да није желео да се обрати цезару (Дела 26,32). Међутим, ова саслушања пружила су му прилику да сведочи о Исусу и узвишеној нади у обећање о васкрсењу.

Ипак, биле су то године испуњене дубоком зебњом, теобне године проведене у тамници у току којих апостол није имао подршку цркве из Јерусалима, чије старешине »и даље сматрају да је он у великој мери лично крив што су против њега усмерене предрасуде«. (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 403. оригинал)

Пет дана после Павловог преласка у Тесарију, група уважених јеврејских старешина – поглавар свештенички, неколико чланова Синедриона, и заступник Тертул – дошли су из Јерусалима и Филикс званично изнели свој предмет против апостола (Дела 24,1-9).

Ово је једино суђење у Делима апостолским у коме су тужитељи унајмили правног заступника. Тертул је у свом говору покушао да освоји судијину наклоност занимљивом стратегијом. Није била истина да су Јевреји под Филиксовом влашћу уживали у дугом раздобљу мира. Заправо, ниједан други намесник није био толико насилан и склон угњетавању, а ово тлачење изазвало је међу Јеврејима огромно непријатељство према римској власти. Тертул је веома проницљиво искористио судијин начин управљања уверавајући га да ће политичку стабилност у овом случају постићи, такође, само оштром применом силе.

Затим, у даљем излагању изнео је три посебне оптужбе против Павла: 1) да је Павле побуњеник који непрестано подстиче немире међу Јеврејима широм царства (Дела 24,5); 2) да је коловођа Назарена (Дела 24,5), што је хришћанство у целини приказало као покрет који уноси раздор; и 3) да је покушао да оскврни Храм у Јерусалиму (Дела 24,6).

Прочитајте текст из Дела 24,10-19. Како је Павле одговорио на сваку од ових оптужби?

Две следеће појединости које је Павле изнео биле су погубне за случај тужитеља: 1) одсуство сведока из Азије (Дела 24,18,19), што је могло суђење да учини неважећим, и 2) чињеница да су присутни Јевреји могли да говоре само о Павловом саслушању пред Синедрионом које је одржано седмицу дана раније (Дела 24,20), и у том случају ни за шта нису могли да га оптуже осим што верује у васкрсење (упоредите: Дела 23,6).

Филикс је одмах схватио тежину Павлових тврдњи, зато што је донекле био упознат са хришћанством, вероватно преко своје жене Друсиле, која је била Јеврејка. Одлучио је да одложи суђење до даљњег (Дела 24,22).

Филиксов одговор (Дела 24,24-27) открио је много о његовом карактеру: био је склон одуговлачењу, миту и повлађивању. Нису биле велике шансе да Павле буде праведно саслушан пред неким попут Филикса.

Прочитајте текст из Дела 24,16. Павле је рекао да се увек труди »да има чисту савјест свагда и пред Богом и пред људима«. Шта то значи? Шта бисте морали да промените, ако постоји нешто, да бисте то могли рећи?

Филикса је, после две године држања Павла у тамници само да би придобио наклоност Јевреја, заменио Поркије Фист на месту намесника у Јудеји (Дела 24,27). Фист је владао од 60. до 62. године.

Прочитајте текст из Дела 25,1-5. Како нам овај текст помаже да откријемо мржњу коју проповедање истине може изазвати у онима који не желе да поверују у њу?

Вероватно из разлога што већ једном нису успели у покушају да увере Филикса у оптужбе против Павла, старешине вишу нису желели да ризикују. Приликом, како се чини, Фистове прве посете Јерусалиму, молили су за услугу, за промену надлежности, тражећи да им преда Павла да би му било суђено пред Синедрионом у складу са јеврејским законом.

Иза ове молбе крила се њихова права намера: да убију Павла. Иако је Фист био вољан да поново покрене случај, рекао је да ће се саслушање одржати у Ћесарији, не у Јерусалиму, што је значило да ће се Павлу судити према римском закону.

Чим се Фист вратио у Ћесарију, сазвао је суд, и Павлови противници почели су да износе оптужбе против њега (Дела 25,7). Лука овог пута не понавља оптужбе, али на основу Павловог одговора (Дела 25,8) запажамо да су сличне онима од пре две године. Можда је само више било наглашено да Павле, као побуњеник, такође представља претњу царству.

Прочитајте текст из Дела 25,9-12. Како је Павле реаговао када је осетио да га Фист може употребити у политичке сврхе?

На крају се испоставило да се Фист није много разликовао од Филикса кад је реч о политичким стратегијама (Дела 24,27). Неспреман да тако рано након ступања на дужност изгуби подршку Јевреја проглашавајући Павла невиним, размишљао је да испуни њихов првобитан захтев; да се апостолу суди у Јерусалиму пред Синедрионом.

Међутим, ово није било прихватљиво за Павла. Знао је да тамо, остављен хиру својих непријатеља, не може очекивати да ће се поштедно опходити према њему. Користећи права која је као римски грађанин имао, тражио је да му се суди пред римским трибуналом, и не налазећи ниједан други излаз из те неизвесне ситуације, одлучио је да се обрати највишем степену римске правде, императору лично.

ПРЕД АГРИПОМ

Фист се сложио да одобри Павлов захтев да буде послат у Рим (Дела 25,12). У међувремену, намесник је искористио државну посету Ирода Агрипе II да се посаветује са њим о Павловом случају, нарочито у вези са тим какво обавештење да упуту цару у свом званичном извештају. Фист још увек није био добро упознат са јеврејским питањима, а Агрипа му је сигурно у томе могао помоћи (Дела 26,2.3).

Прочитајте текст из Дела 25,13-22. Шта је Фист рекао Агрипи о Павлу, и како је цар одговорио?

Агрипа II, последњи владар из династије Ирода, дошао је у Теса-рију са својом сестром Верникијом да поздрави новог намесника.

Приликом описивања Павловог случаја, Фист је исказао чуђење што оптужбе против њега нису биле повезане са неким озбиљним преступом, било политичким или криминалним. Уместо тога, одно-силе су се на питања јеврејске вере, нарочито на извесног Исуса »који је умро па Павле говораше да је жив«. (Дела 25,19) Павле је већ изјавио пред Синедрионом да му се суди зато што верује у Исусово васкрсење, и сада је Фист потврдио да је заиста то било спорно питање.

Прочитајте текст из Дела 25,23-27. Како Лука описује свечани приказ у тренутку када Павле излази пред Агрипу?

»А онда је Павле, и даље у оковима, доведен пред окупљене великодостојнике. Какве ли разлике! Агрипа и Верникија имали су моћ и положај и зато им је свет давао предност. Међутим, њима су недостајале карактерне особине које Бог цени. Кршили су Његов закон, били су покварени у срцу и животу. Њихово понашање изазивало је презир Неба.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 434. оригинал)

Како нас овај извештај учи да спољашњи изглед, пријатан људском оку, често може да превари и не покаже праву стварност која се крије иза спољашњости? Шта је са нама? Колико се спољашњост разликује од стварности?

ПАВЛОВА ОДБРАНА

Када је све било припремљено и када су гости из царске породице сели поред намесника, затвореник је доведен да изложи своју одбрану, која је првенствено била упућена Агрипи, јер ју је Фист већ чуо (Дела 25,8-11).

Прочитајте текст из Дела 26,1-23. Шта је Павле говорио пред Агрипом?

Павлов говор заправо је био аутобиографски извештај о његовом животу пре и после обраћења. Што се тиче садржаја, подсећа на онај из Дела 22,1-21, који је изговорио пред мноштвом у Јерусалиму.

Апостол је започео излагање покушавајући да осигура Агрипину наклоност. Изразио је своју захвалност због прилике да изнесе свој случај пред тако истакнутом личношћу, у још већој мери зато што је Агрипа познавао обичаје и питања везана за јеврејску веру. Из тог разлога, Агрипа је могао бити од велике помоћи римском намеснику да схвати да оптужбе против Павла немају вредности и да су лажне.

Говор можемо поделити на три дела. Павле је у првом делу (Дела 26,4-11) описао своју ранију фарисејску побожност, која је била опште-позната његовим савременицима у Јерусалиму. Као фарисеј веровао је у васкрсење, што је била основа за испуњење израиљске отачке наде. Јевреји су, дакле, били недоследни приликом противљења његовим учењима, јер у њима није било ничег што у основи није јеврејско. Међутим, он је њихов став веома добро разумео, зато што је и сам некада сматрао немогућим да Бог може васкрснути Исуса, те је чак и он прогонио оне који су у то веровали.

У другом делу (Дела 26,12-18), Павле је објаснио како се његово гледиште променило након сусрета са Исусом на путу у Дамаск и позива да објави еванђеоску поруку незнабошцима.

Павле, на крају, каже да је утицај онога што је видео (Дела 26,19-23) био такав да није имао другог избора до да послуша и изврши мисију, а то је једини разлог што му се сада суди. Прави разлог његовог хапшења, дакле, није то што је прекршио јеврејски закон или што је опоганио Храм, већ његова порука о Исусовој смрти и васкрсењу, која је била у потпуном складу са Писмом и омогућавала незнабошцима да имају подједнак удео у спасењу.

Прочитајте текст из Дела 26,18. Шта се према овом тексту догађа онима који имају спасење у Христу? Како сте доживели ту стварност?

ПАВЛЕ ПРЕД СТАРЕШИНАМА

Иако се Павле обраћао Агрипи, Фист је први одговорио, као што видимо у тексту из Дела 26,24. Фисту не би представљало проблем да је Павле говорио о бесмртности душе, али чак су и стари Грци и Римљани знали да се оба појма – бесмртност и васкрсење – не слажу најбоље један са другим. Дакле, они су се држали првог појма, а одбацили су други. Зато је Павле на једном месту рекао да је Јеванђеље безумље незнабошцима (1. Коринћанима 1,23).

Павле је на учтив начин бранио разборитост својих идеја. Окренуо се Агрипи, Јеврејину који не само да је могао да га схвати, већ и да потврди да је оно што је говорио било у складу са учењима јеврејских пророка (Дела 26,25,26).

Како је Агрипа одговорио на Павлово упорно питање? Дела 26,27,28.

Павлово питање ставило је Агрипу у тежак положај. Као Јеврејин никада не би порекао да верује у Писмо; са друге стране, ако да потврдан одговор, не би било друге могућности осим да прихвати Исуса као Месију. Његов одговор представљао је мудро избегавање логичке замке у којој се нашао: »Још мало па ћеш ме наговорити да будем хришћанин.« (Дела 26,28)

Павлов одговор открива упечатљиву висину посвећености Јеванђељу: »Молио бих Бога и за мало и за много да би не само ти него и сви који ме слушају данас били такви као и ја што сам, осим окова овијех.« (Дела 26,29) Изговарајући последње речи на том саслушању, апостол није молио да буде ослобођен, да буде слободан као његови слушаоци. Уместо тога, пожелео је да они буду као он, осим окова на рукама. Павлова мисионарска ревност у великој мери премашила је његову бригу за своју сигурност.

Прочитајте текст из Дела 26,30-32. Како је Агрипа изразио своју увереност да је Павле невин?

Фисту је била потребна Агрипина помоћ само толико да напише извештај (Дела 25,25-27). Павлова молба цезару већ је била званично уручена (Дела 25,12). Затвореник више није био у надлежности намесника.

Прочитајте текст из Дела 26,24-28. На шта се Павле на крају позвао и шта увек треба да буде коначни ауторитет у питањима вере?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»Да ли се Агрипа када је чуо ове речи окренуо историји своје породице и њиховим узалудним напорима уложеним против Онога о коме је Павле проповедао? Да ли се сетио свог чукундеде Ирода, и убиства невине деце у Витлејему? Или дединог брата Антипе, и убиства Јована Крститеља? Или свог оца, Агрипе I, и мучеништва апостола Јакова? Да ли је у невољама које су брзо задесиле ове цареве запазио доказ Божјег незадовољства због злодела која су учинили Његовим слугама? Да ли су раскош и сјај тога дана подсетили Агрипу на време када је његов отац, много моћнији владар од њега, стајао у том истом граду, обучен у блиставе одоре, док су му људи клицали и називали га богом? Да ли је заборавио како је освета, брза и страшна, чак и пре него што су повици дивљења утихнули, задесила охолог цара? Све ово је прошло Агрипиним сећањем, али његова таштина била је поласкана сјајним призором, па су понос и самодовољност потиснули све племените мисли.« (Коментари Елен Вајт, *The SDA Bible Commentary*, 6. свеска, стр.1066.1067)

ЗА РАЗГОВОР:

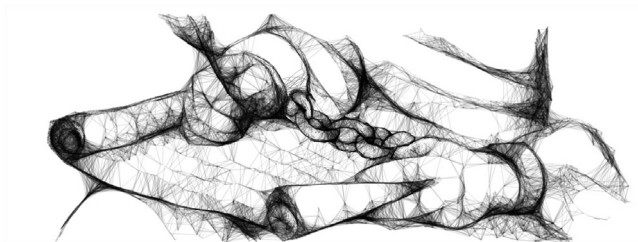
1. Разговарајте у разреду о Павловој одлуци да се обрати цезару. Да ли је та одлука била исправна (упоредите: Дела 25,25; Дела 26,31.32)? До које мере можемо доносити важне одлуке да бисмо се заштитили уместо да се у потпуности ослонимо на Божје старање?

2. Размишљајте о Павловој изјави упућеној Агрипи: »Зато, царе Агрипа, не бих непокоран небеској утвари.« (Дела 26,19) Шта то говори о Павлу? Колико смо као хришћани верни свом мисионарском позиву (1. Петрова 2,9.10)?

3. Павле је неговао љубав према људима – не према бројкама, већ према људима. У свом последњем саслушању у Ћесарији, рекао је својим слушаоцима да је жеља његовог срца да сви буду као он; односно, да сви буду спасени Божјом благодаћу (Дела 26,29). Више је желео да они искусе Божје спасење него што је желео слободу и правду. Шта можемо научити из овог примера? Колико смо ми спремни да се жртвујемо да би Јеванђеље напредовало?

4. Агрипа је имао прилику да чује Јеванђеље непосредно од Павла. Ипак, он га је одбацио. Како ми можемо бити пажљиви да не пропустимо узвишене прилике? Односно, како можемо бити духовно усклађени са стварношћу која нас окружује?

ПУТОВАЊЕ У РИМ

Текстови за проучавање у току седмице: Дела 27; Дела 28; Римљанима 1,18-20.

Текст за памћење: »Не бој се, Павле, ваља ти доћи пред ћесара.« (Дела 27,24)

Павле је дуго желео да посети Рим, али његово хапшење у Јерусалиму све је променило. Попуштајући легалистичком притиску црквених старешина из Јерусалима, доспео је у римско заточеништво и тамо био скоро пет година, укључујући и време које је провео на путовању у Италију. Ова промена задала је велики ударац његовим мисионарским плановима.

Упркос препрекама, лично је Исус обећао апостолу да ће сведочити о Њему у Риму (Дела 23,11). Чак и када Га изневеримо, Бог је спреман да нам пружи још једну прилику, иако нас увек не поштеди последица наших поступака. Павле не само да је одведен у Рим као затвореник, већ не налазимо ниједан библијски доказ да је икада отишао у Шпанију, као што се надао (Римљанима 15,24). Након што је био пуштен из, како се назива, првог заточеништва у Риму, Павле је поново ухапшен, овог пута и поднео мученичку смрт (2.Тимотију 4,6-8) 67. године по Нероновом наређењу.

Да, Павле је стигао у Рим, и док је чекао у кућном притвору да му се суди пред императором, упркос оковима (Ефесцима 6,20; Филибљанима 1,13) говорио је без устезања свима који су га посећивали (Дела 28,30.31), укључујући и важне личности из цезаревог дома (Филибљанима 4,22).

ПЛОВИДБА У РИМ

После отприлике две године заточеништва у Тесарији (Дела 24,27), Павле је послат у Рим. Судаћи према првом лицу множине у коме је извештај написан и богатству детаља у опису дугачког и бурног морског путовања морем у Италију (Дела 27,1-28), Лука је пратио Павла, као и још један хришћанин по имену Аристарх (Дела 27,2). Још једна важна личност у извештају био је римски капетан, Јулије, који је, такође, био задужен за још неке затворенике (Дела 27,1).

Било је касно лето када су кренули на пут. Споменут пост (Дела 27,9) односи се на Дан помирења, који се обележавао у другој половини октобра. Због зимских услова, путовање Средоземним морем обично се избегавало између новембра и марта. Међутим, овог пута, суочили су се са потешкоћама од самог почетка, и тек после великог кашњења дошли су до малог залива Добро Пристаниште, на острву Крит (Дела 27,8).

Прочитајте текст из Дела 27,9-12. Како се Павле умешао, док су се налазили у Добром Пристаништу и како је његов савет прихваћен?

Оглушили су се о Павлова упозорења и одлучили да отплове око 65 километара западно према једној луци (Феникс), где су могли презимити на сигурном. Нажалост, због изненадне промене времена, захватио их је веома снажан ветар да посада није имала другу могућност осим да дозволи броду да буде ношен ветром југозападно, далеко од копна. Ускоро су почели да избацују товар преко палубе, чак и бродски алат у очајничком покушају да смање тежину брода, пошто је вода већ почела да надолази. Околности су биле неизвесне. После неколико дана недовољног дневног светла, слабе видљивости, обилне кише и снажних ветрова, не знајући где се налазе и потпуно исцрпљени, »бијаше пропао сав над да ћемо се избавити«. (Дела 27,20)

Прочитајте текст из Дела 27,21-26. Како се Павле други пут умешао?

Павле је посади пророчким речима објавио поруку коју је управо примио од Бога. Није било разлога да очајавају или губе наду. Наћи ће се у опасности, доживеће губитке, али сви ће преживети.

Зашто је тако веран и посвећен слуга Господњи попут Павла могао да доживи толике патње? Какве поуке можемо научити из његовог искуства?

Када се Павле други пут умешао у овом извештају, уверио је све присутне на броду, укупно 276 људи (Дела 27,37) – да, иако неће све изаћи на добро, неће бити страдалих, само ће брод потонути (Дела 27,22). Апостолове речи су се обистиниле четрнаест дана касније. Још увек усред страшне олује, у броду ношеном тамо амо, морнари су схватили да су у близини копна, вероватно зато што су чули звук таласа који су се разбијали о обалу (Дела 27,27). После низа мерења дубине, плашећи се да ће брод ударити о стене дуж обале, бацили су за стражњег дела брода четири сидра да би смањили брзину кретања; у међувремену, очајнички су молили своје богове да сване (Дела 27,28.29).

Прочитајте текст из Дела 27,30-44. Какве поуке можемо извући из овог извештаја?

Капетан се на почетку путовања добро опходио према Павлу, али није имао разлога да верује апостоловом суду везаном за пловидбу. Међутим, после две седмице прилике су се промениле. Павле је задобио капетаново поштовање пророчанством о бродолому (Дела 27,21-26), које се сада ближило испуњењу.

Павле је позвао људе на броду да једу, јер у противном неће имати снаге да пливају и домогну се обале. Божанско провиђење нужно нас не изузима од чињења онога што је наша дужност. »У овом извештају одржана је добра равнотежа између Божјег уверавања у њихову сигурност и напора људи да је обезбеде.« (Дејвид Вилијамс, *Acts [Grand Rapids: Baker, 1990]*, стр. 438.оригинал)

Када је освануло јутро, морнари су угледали копно, залив са пском, где су одлучили да извуку лађу. Она, међутим, никада није доспела на обалу. Ударила је о пешчани спруд и распала се од удара таласа. Намера војника да убију затворенике да не би побегли била је осујећена од стране капетана, углавном због Павла. На крају, како је Бог и обећао, ниједан живот није био изгубљен.

Шта о сили Павловог сведочанства и његовом карактеру говори то што је војницима, у жељи да Павле остане у животу, било забрањено да убију било ког од затвореника?

Тек када су доспели до обале, схватили су да се налазе на Малти, малом острву у средишту Средоземног мора, јужно од Сицилије. У року од две седмице, откако су кренули из Доброг Пристаништа на Криту, прешли су око 760 километара, ношени насумично снагом ветра по мору. Сада је требало да чекају око три месеца, док траје зима, пре него што настане путовање (Дела 28,11).

Прочитајте текст из Дела 28,1-10. Шта се догодило Павлу на Малти, и како га је Бог употребио?

Народ на Малти био је веома пријатељски расположен и гостољубив, и прво што су учинили да би помогли Павлу и његовим сапутницима, који су били мокри и промрзли, јесте да су запалили ватру да их угреју; температуре на Малти у то доба године није била виша од 10 степени.

Догађај са змијом усмерио је пажњу људи на Павла. У први мах, тамошњи незнабошци сматрали су да ујед змије представља чин божанске одмазде. Мислили су да је Павле убица који је успео да избегне смрт дављењем, али су га богови ипак ухватили, можда грчка богиња *Dikē*, персонификација правде и освете. Пошто апостол није умро, славили су га као бога, као што се пре неколико година догодило у Листри (Дела 14,8-18). Иако Лука то не спомиње, вероватно нећемо погрешити ако претпоставимо да је Павле искористио ову прилику да сведочи о Богу коме је служио.

Поплије је био или римски управитељ Малте или месни великодостојник, али примио је Павла и његове сапутнике на три дана, док нису пронашли трајно место за боравак. У сваком случају, исцељење оца овог човека пружило је Павлу прилику да започне службу излечења међу становницима Малте.

У Лукином извештају се не спомиње ниједан обраћеник или заједница коју је Павле оставио за собом када је напустио Малту. Изостављање таквих детаља може бити потпуно случајно, али приказује чињеницу да се наша мисија у свету не односи само на оснивање црква; она, такође, обухвата бригу о људима и њиховим потребама. То је практични вид Јеванђеља (Дела 20,35; упоредите: Титу 3,14).

Занимљиво је што су ови неуки острвљани осећали божанску правду. Одакле потиче такво схватање? Види: Римљанима 1,18-20.

ПАВЛЕ КОНАЧНО У РИМУ

После три месеца проведених на Малти, Павле и његови сапутници коначно су могли да наставе путовање (Дела 28,11). Стигли су у Поттиоле (Дела 28,13) – данашњи Поцуоли, у Напуљском заливу – одакле су копном путовали до Рима (види: Дела 28,11-16).

Вест о Павловом доласку брзо се прочула у Риму, одакле је група верника кренула на путовање дуго око 11 километара да га дочека. Иако никада није био у Риму, апостол је имао многобројне пријатеље у граду: сараднике, обраћенике, рођаке и многе друге који су му били веома драги (Римљанима 16,3-16). Сусрет на Апијевом тргу сигурно је био нарочито дирљив, посебно имајући на уму бродолом и чињеницу што је Павле сада био затвореник. Због јединственог исказивања љубави и бриге од стране његових вољених пријатеља, апостол је захвалио Богу и био дубоко оснажен пошто му је следило суђење пред императором.

Фист је у званичном извештају сигурно написао да Павле према римском закону није био крив ни за какав злочин (Дела 25,26.27; Дела 26,31.32). Ово вероватно објашњава зашто му је био дозвољено да изнајми стан (Дела 28,30), уместо да буде послат у тамницу или војни камп, мада је према римском обичају био везан за војника све време. То што је Павле живео о свом трошку указује да је могао да се бави својим занатом (Дела 18,3).

Прочитајте текст из Дела 28,17-22. Шта је Павле учинио чим се сместио?

Иако Павле није могао да иде у синагогу, верници су могли доћи к њему. Ускоро након доласка, држећи се свог обичаја да прво посети Јевреје (Римљанима 1,16), сазвао је тамошње јеврејске старешине да потврди своју невиност и објасни, као што је чинио раније, да није био ухапшен ни из каквог другог разлога осим због наде Израиља (Дела 23,6; Дела 24,15; Дела 26,6-8). Његова намера није била да брани себе него да створи атмосферу поверења која ће му омогућити да проповеда Јеванђеље, показујући како Исусово васкрсење представља испуњење израиљске отачке наде. Изненађени што нису примили никакву вест о Павлу из Јерусалима, Јевреји су одлучили да га саслушају.

Прочитајте текст из Дела 28,22. Шта овај текст говори о непријатељству које је још увек било гајено према верницима у то време? Како можемо остати верни чак и када други говоре против наше вере?

ПОБЕДА ЈЕВАНЂЕЉА

Јевреји су одређеног дана у великом броју дошли да чују Павлово представљање Јеванђеља (Дела 28,23).

Прочитајте текст из Дела 28,24-31. Какав циљ је Павле желео да постигне наводећи Исаијине речи у овом оквиру?

Навод из Књиге пророка Исаије (Исаија 6,9.10) описује шта се догађа када људи одбију да прихвате божанску поруку. Мада су неки Јевреји поверовали, други нису, и тако, због овог великог раздора, апостол није имао другог избора осим да се поново окрене незнабошцима (Дела 13,46.47; Дела 18,6).

Павле је морао да чека две године на суђење пред императором. У међувремену, иако ограниченог кретања у кућном притвору, ипак је без препрека могао да објављује Јеванђеље онима који су долазили к њему. Последња слика у Делима апостолским наглашава победу Јеванђеља, пошто ниједна сила, ни јеврејска ни римска, није могла да заустави његов напредак.

Није јасно зашто Лука завршава књигу у овом тренутку, с обзиром на чињеницу да је због слабих доказа Павле био ослобођен из заточеништва, а потом отишао на још једно мисионарско путовање, после кога је поново одведен у Рим и погубљен (2. Тимотију 4,6-8). Можда је, са становишта Лукиног литерарног циља, тиме што је проповедано чак у далеком Риму, Јеванђеље већ дошло до »краја Земље«. (Дела 1,8)

»Павлово стрпљење и његова ведрина у току дугог и неправедног тамновања, његова храброст и његова вера, све то представљало је сталну проповед. Његов дух, тако различит од духа света, сведочио је да сила много већа од земаљске станује у њему. Павле је својим примером уливао већу снагу хришћанима да заступају дело, него што је то чинио својим јавним радом из кога је сада био повучен. Апостолови окови на тај начин утицали су да управо у време, када је изгледало да његова снага и корисност припадају прошлости и када по свему судећи није могао ништа да чини, почео је да скупља снопове са поља са којих је наизглед био уклоњен.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 464. оригинал)

Са становишта црквене мисије, међутим, могло би се рећи да Дела апостолска – или историја ширења Јеванђеља – нису још завршена, и управо ту свако од нас ступа на сцену. Много узбудљивија и драматичнија поглавља записана су у току векова, понекад крвљу Божјих верних сведока. Сада је наш ред да додамо још једно поглавље, последње (надамо се!) и да мисију коју је Исус поверио ученицима у потпуности испунимо – »и тада ће доћи посљедак«. (Матеј 24,14)

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»Христос је својој Цркви доделио свети задатак. Сваки верник мора да буде канал преко кога ће Бог изливати на свет богатства своје благодати, неиспитљиво богатство Христово. Спаситељ више од свега жели да стекне оруђа којима ће свету представити свој Дух и свој карактер. Свету је заиста најпотребније да се Спаситељева љубав покаже преко људских оруђа. Цело Небо чека људе и жене преко којих ће Бог моћи да силу хришћанства открије људима.« (Елен Вајт, *Апостолска црква – Христовим трагом*, стр. 600. оригинал)

»Господ већ дуго чека да дух службе обузме целу Цркву тако да свако, према својим способностима, почне да ради за Њега. Када би верници Божје Цркве обављали дело које им је поверено у жедним пољима код куће и у страним земљама, испуњавајући тако еванђеоски налог, цео свет би врло брзо био опоменут, а Господ Исус би се вратио на ову Земљу у сили и великој слави.« (Исто, стр. 111. оригинал)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Како Лука приказује Павлову веру у Бога у току путовања у Рим? Како је на друге утицао таквом безусловном вером?

2. Упркос свему кроз шта је прошао, Павле никада није одустао од вере или мисије. У Риму је наставио да проповеда упркос ограниченој слободи. Шта можемо учинити када смо у искушењу да одустанемо од објављивања Јеванђеља некоме?

3. Прочитајте текст из Римљанима 1,14.15. Зашто је Павле сматрао да је под обавезом, да је дужан, да свима проповеда Јеванђеље? Да ли ми имамо мању обавезу од њега? Размислите о следећој изјави: »Спасавање душа треба да буде животни посао свакога ко исповеда Христа. Ми смо дужници свету због благодати коју нам је Бог дао, због светлости која нас је обасјала, и због откривене лепоте истине и њене силе.« (Елен Вајт, *Testimonies for the Church*, 4. свеска, стр. 53)

4. Прочитајте поново текст из Књиге пророка Исаије који је Павле употребио. Како се ова идеја односи на нас? Да, нама је истина поверена у великој мери, али ако наше срце отврдне за њу, или само за неке видове истине који су у сукобу са нашим жељама или хтењима, са каквом опасношћу се можемо суочити у духовном смислу?

5. Замислите да сте војник за кога је Павле био везан. Шта мислите шта је видео у човеку коме је био толико близу?

ЈУЛ

ДОПУСТИТЕ ДА ВАС БОГ ВОДИ

Мудрост од Оца светлости

1. Н 2. Коринћанима 4, 6. Најузвишеније знање
2. П Матеј 7, 28, 29. Највећи Учитељ свих времена
3. У Лука 11, 35, 36. Суочавање са светлом
4. С Лука 24, 45. Отварање тајне откупљења
5. Ч Псалам 119, 130. Смисао свих пророчанстава
6. П Приче 2, 6. Мудрост од Оца светлости
7. С Јован 5, 39. Хришћански приручник

Истина је божански стражар

8. Н 2. Петрова 1, 21. Истраживање у руднику истине
9. П Дела 17, 11. Глас од Бога
10. У Псалам 119, 89. Књига од вечних времена
11. С Ефесцима 2, 4-6. Права хришћанска атмосфера
12. Ч Јеврејима 4, 12. Истина која мења
13. П 1. Тимотију 4, 12. Истина је божански стражар
14. С Јеремија 15, 16. Златна обећања

Извор наде

15. Н Псалам 63, 5. Извор наде
16. П Филибљанима 3, 8. Губитак који је заправо добитак
17. У 2. Петрова 1, 10. Опасност од занемаривања
18. С Јован 7, 17. Велике дубине знања
19. Ч 1. Коринћанима 2, 5. Људска мудрост наспрот божанској
20. П Јован 18, 37. Аутор и Учитељ истине
21. С Лука 24, 27. Средишња тема Писма

Сигурност на »старим стазама«

22. Н Приче 19, 11. Ваша лична воља?
23. П 1. Коринћанима 3,19,20. Основа истине
24. У Језекиљ 20, 20. Одређен Божји потпис
25. Д Јеремија 6, 16. Сигурност на »старим стазама«
26. Ч 1. Петрова 1, 24, 25. Божији врт
27. П Матеј 10, 32. Којој страни припадате?
28. С Матеј 5, 14, 15. Непосвећени хришћани

Допустите да вас Бог води

29. Н Матеј 5, 16. Преношење светлости
30. П Псалам 97, 11. Светлост за оне који воле светлост
31. У Псалам 90, 17. Допустите да вас Бог води

АВГУСТ

СИЛНИ ИЗБАВИТЕЉ

Подржавање Божјег плана

1. С Исаија 33, 22. Цареви поданици!
2. Ч 1. Корнћанима 4, 2. Уместо Господара
3. П Малахија 3, 10. Подржавање Божјег плана
4. С 1. Тимотију 6, 9. Чувајте се сотониних замки

Вера коју Бог прихвата

5. Н Матеј 6, 19-21. Сигурно место за наше благо
6. П Филибљанима 4, 19. Божја ризница залиха
7. У Филибљанима 4, 6. Постојано уточиште
8. С Јеврејима 11, 6. Напредак и вера
9. Ч Марко 4, 40. Опасни гост
10. П Матеј 14, 31. Победити сумње
11. С Јаков 2, 26. Вера коју Бог прихвата

Силни Избавитељ

12. Н Лука 17, 5. Неговање биљке вере
13. П Псалам 31, 19. Много вере, много мира
14. У Псалам 37, 3. Вера види преко таме
15. С Плач Јеремијин 3, 40. 41. Време је да размислите
16. Ч Јеврејима 4, 13. Свети Стражар
17. П Исаија 65, 2. Силни Избавитељ
18. С 2. Тимотију 2, 22. Време сетве

Од пораза до победе

19. Н Ефесцима 4, 22-24. Под Божјим будним оком
20. П 1. Јованова 1, 9. Милост за оне који се кају
21. У Јаков 5, 16. Од пораза до победе
22. С Јеврејима 2, 18. Одбрана против искушења
23. Ч Михеј 7, 18. Како се ослободити кривице
24. П Псалам 19, 12. Под Божјом дисциплином
25. С Матеј 12, 31. Грех који Бог не може да опрости

Једини пут у сигурност

26. Н Ефесцима 4, 30. Одбијање Божјег Духа
27. П Јаков 4, 7. Како се противити сотони?
28. У Јаков 4, 8. Приближите се Богу
29. С 1. Јованова 5, 18. Нема изговора за посртање
30. Ч Псалам 41, 12. Бојно поље у души
31. П Исаија 30, 21. Једини пут у сигурност

СЕПТЕМБАР

ИСТИНИТИ СВЕДОК

Мој Господ и ја
Мој Господ и ја

1. С Амос 3, 3.

Прихватите Божје вођство

2. Н Псалам 37, 23. Слушајте Божји глас
3. П Псалам 123, 2. Прихватите Божје вођство
4. У 1. Коринћанима 15,57. Марш до победе
5. С Јеврејима 3, 12. Опасни први кораци
6. Ч Јеврејима 3, 13. Заводљивост греха
7. П Откривење 3, 21. Сукоб је настао због нас
8. С Римљанима 8, 28. Поверење и доба искушења

Нежни, милостиви Отац

9. Н Лука 6, 12. И Исус се молио
10. П Псалам 27, 14. »Дођите ви сами насамо...«
11. У Лука 11, 1. Прихватљива молитва
12. С Матеј 6, 9-13. Пример молитве
13. Ч Исаија 54, 10. Какав је Бог?
14. П Псалам 103, 13. Нежни, милостиви Отац
15. С Јован 16, 23. 24. Услови нашег спасења

Сила Исусовог имена

16. Н Јеврејима 4, 16. Сила Исусовог имена
17. П Исаија 40, 31. Молим се за вођство
18. У Ефесцима 6, 18. Хришћанинов Чувар
19. С Псалам 57, 1. Тихи одмор у Богу
20. Ч Псалам 61, 1. 2. Слаби покушаји нису довољни
21. П Јаков 5, 16. Деловање жарке молитве
22. С Данило 9, 3. 4. Данилов пример молитве и признања

Хвала као чист поток

23. Н Псалам 62, 8. Драгоценост тајне молитве
24. П Псалам 92, 1. 2. Хвала као чист поток
25. У Псалам 35, 28. Свечаност за Исуса
26. С Јован 15, 20. Страдање ради истине
27. Ч Псалам 66, 10. Снага током суђења
28. П 1. Петрова 1, 7. Славни родови искушења
29. С Псалам 119, 71. Зашто невоље?

Изнесите своје невоље Богу

30. Н Јаков 1, 2-4. Изнесите своје невоље Богу

ЧИТАЊЕ БИБЛИЈЕ РЕДОМ

Јул		Август		Септембар	
1. Псалам	115-117	1. Исаија	1-3	1. Јеремија	36-39
2. "	118	2. "	4-6	2. "	40-42
3. "	119, 1-88	3. "	7-9	3. "	43-45
4. "	119, 89-176	4. "	10-13	4. "	46-49
5. "	120-121	5. "	14-17	5. "	50-52
6. "	122-124	6. "	18-20	6. Плач	1-3
7. "	125-127	7. "	21-23	7. "	4-5
8. "	128-130	8. "	24-26	8. Језекиљ	1-4
9. "	131-133	9. "	27-29	9. "	5-7
10. "	134-136	10. "	30-32	10. "	8-10
11. "	137-139	11. "	33-36	11. "	11-12
12. "	140-142	12. "	37-40	12. "	13-15
13. "	143-147	13. "	41-43	13. "	16-18
14. "	148-150	14. "	44-46	14. "	19-21
15. Приче	1-3	15. "	47-49	15. "	22-26
16. "	4-6	16. "	50-52	16. "	27-29
17. "	7-9	17. "	53-55	17. "	30-32
18. "	10-12	18. "	56-59	18. "	33-35
19. "	13-15	19. "	60-62	19. "	36-38
20. "	16-19	20. "	63-66	20. "	39-41
21. "	20-22	21. Јеремија	1-3	21. "	42-44
22. "	23-25	22. "	4-6	22. "	45-48
23. "	26-28	23. "	7-8	23. Данило	1-4
24. "	29-31	24. "	9-11	24. "	5-8
25. Проповедник	1-3	25. "	12-16	25. "	9-12
26. "	4-6	26. "	17-20	26. Осија	1-3
27. "	7-9	27. "	21-23	27. "	4-6
28. "	10-12	28. "	24-26	28. "	7-9
29. Песма над		29. "	27-29	29. "	10-14
песмама	1-3	30. "	30-32	30. Јоило	1-3
30. "	4-6	31. "	33-35		
31. "	7-8				

ВЕЧЕРЊЕ БОГОСЛУЖЕЊЕ У ПОРОДИЦИ

Јул	Август	Септембар
1. Псалам 1.	1. Псалам 29.	1. Псалам 56.
2. Псалам 2.	2. Псалам 30.	2. Псалам 57.
3. Псалам 3.	3. Псалам 31,1-14.	3. Псалам 58.
4. Псалам 4.	4. Псалам 31,15-24.	4. Псалам 59.
5. Псалам 5.	5. Псалам 32.	5. Псалам 60.
6. Псалам 6.	6. Псалам 33.	6. Псалам 61.
7. Псалам 7.	7. Псалам 34.	7. Псалам 62.
8. Псалам 8.	8. Псалам 35,1-14.	8. Псалам 63.
9. Псалам 9.	9. Псалам 35,15-28.	9. Псалам 64.
10. Псалам 10.	10. Псалам 36.	10. Псалам 65.
11. Псалам 11.	11. Псалам 37,1-19.	11. Псалам 66.
12. Псалам 12.	12. Псалам 37,20-40.	12. Псалам 67.
13. Псалам 13.	13. Псалам 38.	13. Псалам 68.
14. Псалам 14.	14. Псалам 39.	14. Псалам 69,1-16.
15. Псалам 15.	15. Псалам 40.	15. Псалам 69,17-36.
16. Псалам 16.	16. Псалам 41.	16. Псалам 70.
17. Псалам 17.	17. Псалам 42.	17. Псалам 71,1-14.
18. Псалам 18,1-15.	18. Псалам 43.	18. Псалам 71,15-24.
19. Псалам 18,16-30.	19. Псалам 44,1-12.	19. Псалам 72.
20. Псалам 18,31-50.	20. Псалам 44,13-26.	20. Псалам 73,1-15.
21. Псалам 19.	21. Псалам 45.	21. Псалам 73,16-28.
22. Псалам 20.	22. Псалам 46.	22. Псалам 74.
23. Псалам 21.	23. Псалам 47.	23. Псалам 75.
24. Псалам 22,1-15.	24. Псалам 48.	24. Псалам 76.
25. Псалам 22,16-31.	25. Псалам 49.	25. Псалам 77.
26. Псалам 23.	26. Псалам 50.	26. Псалам 78,1-14.
27. Псалам 24.	27. Псалам 51.	27. Псалам 78,15-28.
28. Псалам 25.	28. Псалам 52.	28. Псалам 78,29-42.
29. Псалам 26.	29. Псалам 53.	29. Псалам 78,43-56.
30. Псалам 27.	30. Псалам 54.	30. Псалам 78,57-72.
31. Псалам 28.	31. Псалам 55.	

Предлажемо верницима да ове текстове читају у току вечерњег богослужења у својој породици.

ПОЧЕТАК СУБОТЕ У ЈУЛУ 2018. ГОДИНЕ

МЕСТО	ДАТУМ			
	6.	13.	20.	27.
Радовиш, Струмица, Ђевђелија	20,07	20,03	19,58	19,51
Кавадарци	20,09	20,05	20,00	19,53
Велес, Прилеп, Битола	20,11	20,07	20,02	19,55
Пирот , Врање, Куманово, Скопље	20,13	20,09	20,04	19,57
Књажевац, Ниш , Лесковац, Тетово, Дебар	20,15	20,11	20,06	19,59
Кладово, Неготин , Зајечар, Приштина, Призрен	20,17	20,13	20,08	20,01
Бор, Параћин, Крушевац , Косовска Митровица, Ђаковица	20,19	20,15	20,10	20,03
Јагодина , Нови Пазар, Пећ	20,21	20,17	20,12	20,05
Пожаревац, Смедеревска Паланка, Крагујевац , Чачак, Краљево, Беране, Колашин, Подгорица , Улцињ	20,23	20,19	20,14	20,07
Аранђеловац, Ужице, Бар	20,25	20,21	20,16	20,09
Вршац, Алибунар, Ковин, Смедерево, Панчево, Београд , Ваљево, Пљевља, Зеленика	20,27	20,23	20,18	20,11
Кикинда, Српска Црња, Зрењанин , Рума, Шабац, Фоча, Билећа, Требиње, Дубровник	20,29	20,25	20,20	20,13
Сента, Бечеј, Нови Сад , Сремска Митровица, Богатић, Бијељина, Лозница, Сарајево , Мљет	20,31	20,27	20,22	20,15
Бачка Топола, Кула, Врбас, Бачка Паланка, Шид , Тузла, Мостар, Метковић, Пељешац	20,33	20,29	20,24	20,17
Суботица , Сомбор, Даљ, Вуковар, Винковци, Добој, Зеница, Хвар, Корчула	20,35	20,31	20,26	20,19
Бели Манастир , Осијек , Славонски Брод, Дервента, Јајце, Ливно, Брач, Вис	20,37	20,33	20,28	20,21
Славонска Пожега, Бања Лука , Сплит	20,39	20,35	20,30	20,23
Подравска Слатина, Дарувар, Нова Градишка, Босанска Градишка, Приједор , Дрвар, Книн, Шибеник	20,41	20,37	20,32	20,25
Вировитица, Биоград	20,43	20,39	20,34	20,27
Копривница, Бјеловар, Сисак, Бихаћ, Госпић, Задар , Дуги Оток	20,45	20,41	20,36	20,29
Чаковец, Вараждин, Загреб , Слуњ, Паг	20,47	20,43	20,38	20,31
Мурска Сбота, Ормож, Птуј , Крапина, Карловац, Раб	20,49	20,45	20,40	20,33
Марибор , Рогашка Слатина, Цеље, Зидани Мост, Цриквеница, Крк, Црес, Лошињ	20,51	20,47	20,42	20,35
Дравоград, Словен Градец, Межица, Љубљана , Ријека, Пула	20,53	20,49	20,44	20,37
Крањ, Постојна, Копер, Ровињ	20,55	20,51	20,46	20,39
Јесенице , Крањска Гора, Горица	20,57	20,53	20,48	20,41

Подаци из ове табеле изведени су по летњем рачунању времена.

ПОЧЕТАК СУБОТЕ У АВГУСТУ 2018. ГОДИНЕ

МЕСТО	ДАТУМ				
	3.	10.	17.	24.	31.
Струмица	19,43	19,34	19,23	19,12	19,00
Радовиш, Ђевђелија	19,45	19,36	19,25	19,14	19,02
Пирот , Кавадарци	19,47	19,38	19,27	19,16	19,04
Врање, Куманово, Велес, Прилеп, Битола	19,49	19,40	19,29	19,18	19,06
Кладово, Неготин, Зајечар, Књажевац, Ниш , Лесковац, Скопље , Тетово, Охрид	19,51	19,42	19,31	19,20	19,08
Бор, Параћин, Крушевац , Приштина, Призрен, Дебар	19,53	19,44	19,33	19,22	19,10
Јагодина , Косовска Митровица, Ђаковица	19,55	19,46	19,35	19,24	19,12
Вршац, Ковин, Пожаревац, Смедерево, Смедеревска Паланка, Крагујевац, Краљево, Нови Пазар, Пећ	19,57	19,48	19,37	19,26	19,14
Алибунар, Панчево, Београд , Аранђеловац, Чачак, Беране, Колашин, Подгорица , Улцињ	19,59	19,50	19,39	19,28	19,16
Кикинда, Српска Црња, Зрењанин , Ваљево, Ужице, Пљевља, Бар	20,01	19,52	19,41	19,30	19,18
Сента, Бечеј, Нови Сад , Рума, Сремска Митровица, Богатић, Шабац, Фоча, Зеленика	20,03	19,54	19,43	19,32	19,20
Суботица , Бачка Топола, Кула, Врбас, Бачка Паланка, Шид, Бијељина, Лозница, Билећа, Требиње, Дубровник	20,05	19,56	19,45	19,34	19,22
Сомбор , Даљ, Вуковар, Винковци, Тузла, Сарајево , Мостар, Метковић, Мљет	20,07	19,58	19,47	19,36	19,24
Бели Манастир , Осијек , Добој, Зеница, Пељешац	20,09	20,00	19,49	19,38	19,26
Славонска Пожега, Славонски Брод, Дервента , Јајце, Ливно, Брач, Хвар, Корчула	20,11	20,02	19,51	19,40	19,28
Вировитица, Подравска Слатина, Дарувар, Нова Градишка, Босанска Градишка, Бања Лука , Сплит, Вис	20,13	20,04	19,53	19,42	19,30
Бјеловар, Приједор , Дрвар, Книн, Шибеник	20,15	20,06	19,55	19,44	19,32
Копривница, Сисак, Бихаћ, Биоград	20,17	20,08	19,57	19,46	19,34
Мурска Собота, Ормож, Чаковец, Вараждин, Загреб , Слунь, Госпић, Задар, Дуги Оток	20,19	20,10	19,59	19,48	19,36
Марибор , Птуј, Рогашка Слатина, Крапина, Карловац, Раб, Паг	20,21	20,12	20,01	19,50	19,38
Словењ Градец, Цеље , Зидани Мост, Цриквеница, Крк, Црес, Лошињ	20,23	20,14	20,03	19,52	19,40
Дравоград, Межица, Љубљана , Постојна, Ријека	20,25	20,16	20,05	19,54	19,42
Јесенице, Крањ, Копер, Ровињ, Пула	20,27	20,18	20,07	19,56	19,44
Крањска Гора , Горица	20,29	20,20	20,09	19,58	19,46

Подаци из ове табеле изведени су по летњем рачунању времена.

ПОЧЕТАК СУБОТЕ У СЕПТЕМБРУ 2018. ГОДИНЕ

МЕСТО	ДАТУМ			
	7.	14.	21.	28.
Струмица	18,52	18,39	18,26	18,13
Пирот , Радовиш, Ђевђелија	18,54	18,41	18,28	18,15
Кладово, Неготин , Зајечар, Књажевац, Лесковац, Врање, Кавадарци	18,56	18,43	18,30	18,17
Бор, Ниш , Куманово, Скопље, Велес, Прилеп, Битола	18,58	18,45	18,32	18,19
Вршац, Пожаревац, Јагодина , Параћин, Крушевац, Приштина, Тетово, Охрид	19,00	18,47	18,34	18,21
Алибунар, Панчево, Ковин, Смедерево, Смедеревска Паланка, Аранђеловац, Крагујевац , Краљево, Нови Пазар, Ђаковица, Косовска Митровица, Призрен, Дебар	19,02	18,49	18,36	18,23
Кикинда, Српска Црња, Зрењанин, Београд , Чачак, Пећ	19,04	18,51	18,38	18,25
Сента, Бечеј, Нови Сад , Рума, Шабац, Ваљево, Ужице, Беране, Колашин	19,06	18,53	18,40	18,27
Суботица , Бачка Топола, Кула, Врбас, Бачка Паланка, Шид, Сремска Митровица, Богатић, Бијељина, Лозница, Пљевља, Подгорица , Бар, Улцињ	19,08	18,55	18,42	18,29
Сомбор , Осијек, Даљ, Вуковар, Винковци, Тузла, Фоча, Зеленика	19,10	18,57	18,44	18,31
Бели Манастир , Сарајево , Билећа, Требиње, Дубровник	19,12	18,59	18,46	18,33
Подравска Слатина, Славонска Пожега, Славонски Брод, Дервента , Добој, Зеница, Мостар, Метковић, Мљет	19,14	19,01	18,48	18,35
Вировитица, Дарувар, Нова Градишка, Босанска Градишка, Бања Лука , Јајце, Пељешац	19,16	19,03	18,50	18,37
Копривница, Бјеловар, Приједор , Ливно, Брач, Хвар, Корчула	19,18	19,05	18,52	18,39
Мурска Собота, Ормож, Чаковец, Вараждин , Сисак, Дрвар, Книн, Сплит, Вис	19,20	19,07	18,54	18,41
Марибор , Птуј , Рогашка Слатина, Крапина, Загреб , Слуњ, Бихаћ, Шибеник, Биоград	19,22	19,09	18,56	18,43
Словењ Градец, Џеље , Зидани Мост, Карловац, Госпић, Задар, Дуги Оток	19,24	19,11	18,58	18,45
Дравоград, Межица, Цриквеница, Крк, Раб, Паг	19,26	19,13	19,00	18,47
Јесенице, Крањ, Љубљана , Постојна, Ријека, Црес, Лошињ	19,28	19,15	19,02	18,49
Крањска гора, Горица, Копер, Ровињ, Пула	19,30	19,17	19,04	18,51

Подаци из ове табеле изведени су по летњем рачунању времена.

КЉУЧ МЕНТАЛНЕ СНАГЕ

Др Нил Нидли

Као што можемо да обликујемо мишиће упорним и редовним физичким вежбањем, тако можемо да утичемо на своју менталну снагу. Регулисањем мисли, управљањем својим емоцијама и понашањем подстичемо развој менталних снага у свакодневном животу. *Свако може бити ментално јак.*
САЗНАЈТЕ КАКО!

ЗАКОНИ ЗДРАВЉА И ИЗЛЕЧЕЊА

Др Нил Нидли

Ова књига представља најкорисније данас доступно штиво из области унапређења здравља и без сумње ће постати стандардни приручник медицинских предавача. Она нуди чињенице које би требало да обавезу свако разумно биће да унапреди свој начин живота, на посве научан и уравнотежен наћин.

Jednostavno UKUSNO LAKO

VEGANSKI KUVAR POGODAN ZA ALERGIČNE NA MLEKO I JAJA, DIJABETIČARE,
OSETLJIVE NA GLUTEN I OSOBE SA VISOKIM KRVNIM PRITISKOM I HOLESTEROLOM.

Katalin Šćur

ЈЕДНОСТАВНО, УКУСНО, ЛАКО **Каталин Шћур**

Вегански кувар погодан за алергичне на млеко, јаја,
дијабетичаре, осетљиве на глутен и особе са високим
крвним притиском и холестеролом.

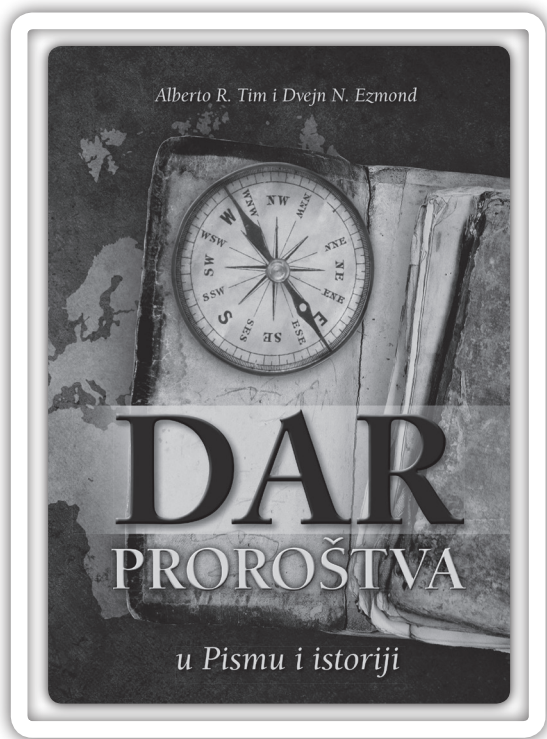

ПРИЧЕ ЗА ЛАКУ НОЋ

Артур Стенли Максвел

Чика Артур је писао *Приче за лаку ноћ* у раздобљу дугом педесет година. Деци широм света ове су најомиљеније, између стотина прича које је написао.

Приче за лаку ноћ продају се у милионима примерака. Оне имају посебно место у осећањима деце, родитеља, бака и дека у готово стотину држава. Оне су истините и доприносе изградњи стабилног карактера.

ДАР ПРОРОШТВА у Писму и истрији

Алберто Р. Тим и Двејн Н. Езмонд

Иако није потпуно исцрпна и свеобухватна, књига *Дар пророштва у Писму и историји* прати Божје коришћење људи да утешу, води, упозори, а понекад и изрекне пресуду над својим народом и народима око њих. Док читате ово дело научићете посебне знаке разликовања Божјих гласника, док се будете дивили Његовој спремности да користи погрешиве појединце у свом великом плану откупљења.

Христоцентрична порука Елен Вајт о Божјој љубави према човечанству, удружена са усрдним позивима на покајање и верност, још увек постављају изазове пред Божји народ данас.